

Özgür Düşün

Aylık Gençlik Dergisi Yıl:4 Sayı: 32 Kasım-Aralık 2005 1.5 YTL www.ozgurduşun.org

ŞEMDİNLİ'DE DEVLET

İŞ BAŞINDA

YAŞASIN
HALKLARIN
KARDEŞLİĞİ

SUNU

Merhaba,

ŞEMDİNLİ... Devlet, medya ve yalan kışkırtıcılığında sıkışmış bir ilçe... Hakkında çok şey söylenen ve söylenecek olan olay, tam anlamıyla bir suçüstü.

Olaydan on dokuz gün sonra gelen tutuklama kararı göz boyamayı ve devleti sorumluluktan sıyırmayı hedefleyen bir tezgahtan ibaret. Olayların failini "çete" senaryosuyla birkaç kişiye bağlayan iktidar sahiplerinin unuttukları bir şey var. O da, gerçekler ayan beyan ortadayken bütün "çete" senaryolarının hükümsüz olduğudur. Alt kimlik üst kimlik tartışmalarıyla şovenist saldırganlık arttırılarak kontra faaliyetleri meşru gösterilmeye çalışılsa da gerçekler her türlü demagojiyi altedecek kadar açıktır: "Suçlu olan ve yakalanan çete değil devlettir"

Bu sayımızda "aydınlık sorgular" köşemizin yerine yine aydın sorununa ilişkin Babür PINAR'ın "aydın tavrı" yazısını yayınlıyoruz.

Yeni bir yılda özgür dünya ve yeni insan mücadelesini daha da büyütme kararlılığıyla buluşmak üzere...

İÇİNDEKİLER

Örgütlü Halk Yenilmez	1
Demokratik Gençlik Hareketi'nden:	
Cürelî Kuşan ve Bilimsel Sosyalizmin...	4
Sosyolojik Düşün- Paris'ten Yayılan Bir Yangın....	21
Yığınlaşan Saldırıları ve Biz	26
Sokağın Sesi- Şemdinli	29
Aydın Olmak ya da Aydın Tavrı (Babür PINAR)	32
İşçi ve İşsiz Gençlik Üzerine	40
Trajik-Komik Bir Hikaye... (Temel DEMİNER)	42
Şiir- Ağnaya Bak Ne Görüyorsun?	49
Öğretmenim Kızlarla Beraber Mi?	50
Göreve Ne Kadar Sahip Çıkıyoruz?	52
Şiir- Anlatırma/Anlatırma	53
Hapshaneden Hapishaneye Mektuplar	54
Felsefle Düşünmek- Ağk Üzerine	58
Şiir- Okuyan Bir İşçinin Soruları (B. BRECHT)	60
Durun! Coğrafyanızı Ben Yakmadım (S. Kabaali)	61
Kitap Tanıtımı- "Liberal Virüs" - Samir AMİN	63

ABONE OLALIM - ABONE BULALIM OKUYALIM - OKUTALIM

Yurtici Abonelik
6 Aylık: 10.000.000 TL
12 Aylık: 20.000.000 TL
Yurtdışı Abonelik
6 Aylık: 40 Euro
12 Aylık: 80 Euro

Özgür Düşün

00 00

www.ozgurduşun.com.tr

KARDELEN BASIM-YAYIN REKLAM
GÖSTERİ ORGANİZASYON LTD. ŞTİ.

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Erdal GÜLER

Yayın Yeri: Millîler Cad. Nispetiye Mah. Fındıklıca Sarayı

Apt. No: 57 Kat: 5 Daire: 11 FİNDIKZADE/İST

Tel: (0212) 584 18 06 Faks: (0212) 584 18 05

Kurucu İrtibat Bülencesi: Beloğlu İy. Hanı

B- Blok Kat: 6 No: 15 KOCAELİ

Diğer Kardeş Yayınları: Başak Kayhan Matbaası: Çarşıbaşı Cad.

Gözetim Saygı Sıralı. D Blok No: 155

BÜROLAR

ADANA : Dr. Ali Memişoğlu Cad. M. Rüştü Ünal'de İşhanı Kat:3 No:56 Karaköprü/Seyhan
Tel-Fax: (0322) 352 67 20

ANKARA : Tuna Cad. Çarşıbaşı İşhanı No: 11 Kat:3 Daire: 41 Rızalığı Cep: 0312 630 82 66

İZMİR : 853. Sok. Bilim İşhanı No: 27 Kat: 6/610 Komak/İzmir Tel-Fax: (0232) 645 86 22

KARTAL : Atatürk Bulvarı Güneş Sok. Ali Karataş Apt. No:21/3 Tel-Fax: (0216) 399 65 63

MERSİN : Zeytinbahçe Cad. Güneş İşhanı No:7 Daire: 39 T

ELAZIĞ : İnciye Mah. Hürriyet Cad. Polat İşhanı No:45 Kat:3 Tel: (0424) 212 36 42

MALATYA : Dabaklı Mah. Bostancı Cad. Babacan İşhanı Kat:4 No: 28 Tel: (0442) 323 06 97

KONYA : Gazi Alempaşa Mah. Tahirpaşa Sok. No:3/102 Tel/Faks: (0332) 351 59 55

ATINA : Messolonia 5 Ekserbia 10681Atina/Yunanistan Tel-Fax: (0030) 21 081 65 38

YD TEMSİLCİLİK: Kaiser Wilhelm Str. 275 47169 Duisburg/DEUTSCHLAND

Tel/Fax : (00 49) 175 642 00 27

Özgür Düşün Hesap Numaraları: Mehmet Burak Şahin

Yapı Kredi İST. Fındıklıca Şb. No: 0276419-9 / İş Bankası İST. Fındıklıca Şb. No: 10680811340

Posta Çeki Hesabı: 934947

Örgütlü Halk Yenilmez!

Devletin Kürt halkı üzerindeki haksız savaş uygulamalarının dozu, MGK toplantısının 1992 yılının Ağustos ayında Diyarbakır'da toplanması ile arttırıldı. Topyekün savaş kararı Kürt halkı üzerinde onarılmaz yaralar açtı.

1992 yılından itibaren, "Balığı yakalamak için denizi kurutmalıyız" söylemine uygun davranan devlet erkani faili meçhuller, köy boşaltmalar, gözaltında katletmeler yoluna başvurarak, terör estirmeye başladı. Bu metodlar uygulanırken; varlığı hala inkar edilen JITEM korucu teşkilatı ve PKK itirafçılarından oluşan ittifak devreye sokuldu. Devletin PKK'yi yok etmek adına başvurduğu bu yöntem ve amaçlar, Türkiye'nin batısında işlev gören ve "Susurluk Çetesi" olarak devletten ayrılmış gibi gösterilmeye çalışılan devletin bu gizli aygıtı gibi görev süresi henüz dolmadığı için kamuoyuna açıklanmadı. Susurluk Çetesi

olarak adlandırılan devletin "Kahraman" elamanları artık kendilerine yük olmaya başlamıştı.

1994 yılında 'Yüksekova Çetesi' veya 'Üniformalı Çete' diye tanımlanan ve bölgede halk üzerindeki baskının, zulmün sadece birkaç unsurunu saf dışı bırakma adına ve ordu-devlet ile hiç ilişkilendirilmeden orta yere konuldu. Halk nezdinde en fazla güvenilir kurum olması ve PKK'ye karşı verdiği 'mücadele' zarar gelmesi adına suç birkaç kişinin üzerine bırakıldı. İnsan hakları savunucuları ve devrimciler tarafından ordunun başvurduğu kirlî yöntemler dile getirildiğinde hakim sınıflarca bunlar hep inkar edildi. Ama bu inkarlar Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde mahkum olmalarının önüne geçemedi. Uluslararası alanda Türk ordusu eliyle yürütülen haksız savaş uygulamaları birer birer ortaya dökülürken devlet yine bildik metodlarına devam ediyor.

Şemdinli'de 9 Kasım'da halk tarafından delilleriyle birlikte bir kez daha ordunun 'iyi çocukları'nın icraatları ortaya çıkarıldı. Temmuz ayından itibaren bombalama vakalarının sıkça yaşandığı, son olarak 6 Kasım'da birçok ev ve işlerinin bombalanması halkın öfkesinin doruğa çıkardı. Yöre insanı her türlü yıldırma metoduna başvuran ordu aygıtının eylemlerini dile getirip bunların soruşturulmasını isterken devlet yetkilileri ise olayları PKK'ye malletme çabası içerisindeydiler. Ancak 9 Kasım'da Şemdinli'de halka yakalanan bu emirleri devletin vatandaşlarına gösterdiği 'şefkat'in ne derece yoğun-ıçten olduğunu ifade ediyordu. Bir anda ayyuka çıkan devlet politikasını (imha) sümenaltı etmek için; "olay lokal bir olaydır. Susurluk çetesi kadar boyutlu değildir" denilerek gerçekler örtbas edilmek istenmektedir. On yıllardır bölge halkı üzerinde uygulanan baskı yöntemlerine karşı gösterilen hakkı tepki, in-

sanlar katledilerek bitirmeye çalışılıyor. "Bu işin ucu nereye kadar gidiyorsa oraya kadar gidilsin" diyen başbakan aynı şeyleri talep eden halkın üzerine kurşunlar yağdırılması daha işin başından yolun kesildiğini göstermektedir. Halk tarafından yakalanan Jandarma Kıdemli Başçavuş Ali Kaya ile Jandarma Başçavuş Özcan İldeniz'in serbest bırakılmaları ve jandarma görevlilerinin avukatlığını yapması için ordu tarafından; adı daha önceden sanık olarak AIHM'de görülen bir davada geçen emekli Yarbay Mehmet Göçmen'in tutulması, Ali Kaya ve Özcan İldeniz'in Hakkari valisinin koruması olmaları, Hakkari valisinin Tokat valiliğine atanması bu olayın devlet tarafından ne derece açığa çıkarılacağına işaret etmekteydi. Şemdinli ve Yüksekova'da halkın günlerce yaşamı durdurması ve serbest bırakılan JITEM elemanlarının tutuklanıp yargılanmasını talep etmeleri karşısında daha fazla ayak direyemeyen hükümet, Ali Kaya ile Özcan İldeniz'i "tedbiren" tutuklattı.

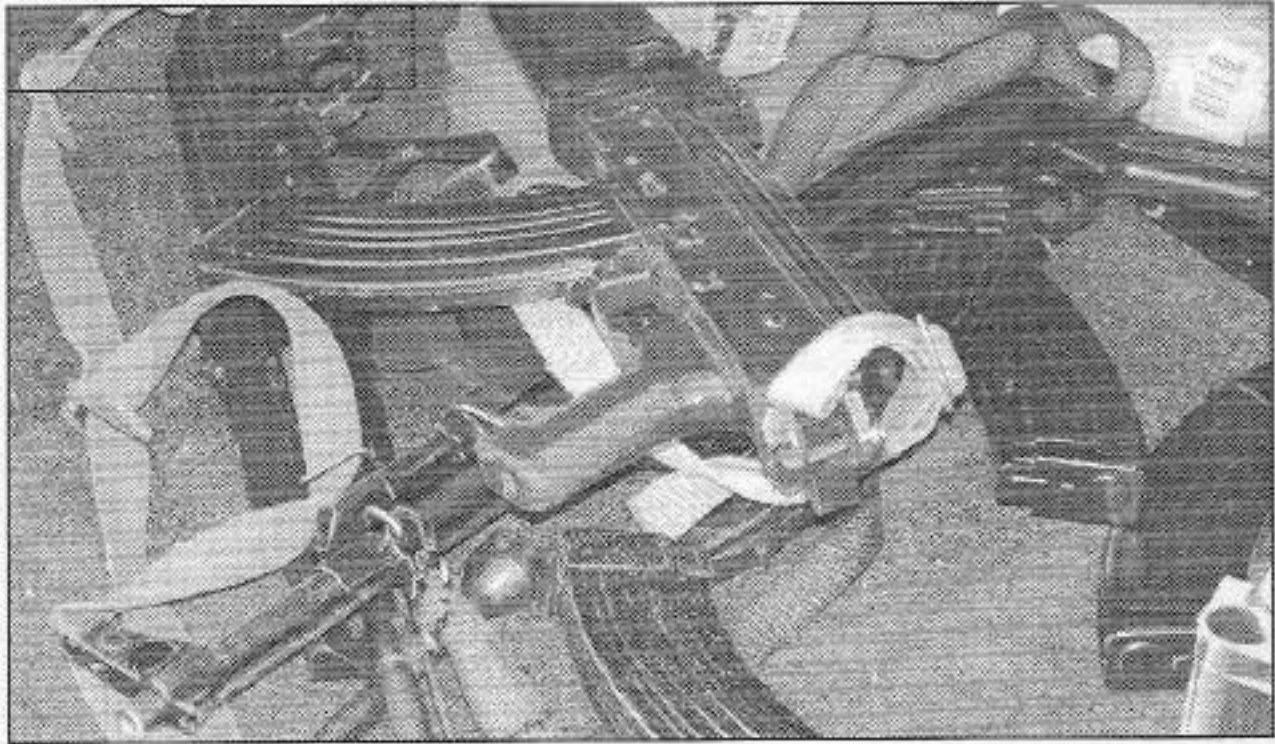
Böylece halkın orduya ve devlete karşı gösterdiği tepkiyi azaltmayı hedefliyorlar.

10 Kasım'da Silopi Cumhuriyet Savcısının park halindeki aracına bomba yerleştiren ve Emniyet Müdürlüğü'ne bomba atanların korucu ve JITEM elemanları çıkması, Şemdinli olayı ile açığa çıkarılan teşkilatın hiç de lokal bir teşkilat olmadığına izahıdır. Bu olayların failleri "Çete üyesi" olma iddiasıyla yargılanmaları yapılarak olaylar adli bir vaka olarak nitelendirilecektir.

Hakkari'de yaşanan olaylar üzerine 8 gün içerisinde Başbakanlıkta iki zirve gerçekleştirildi. Başbakan, Dışişleri, İçişleri, Adalet bakanları ile Genelkurmay Başkanı, Kara Kuvvetleri ve Jandarma Genel komutanlarının katılımıyla yapılan 2'inci zirvede fatıra yine halka çıkarıldı. Kendi açmazlarını haksız politika ve uygulamalarını kapamak için; PKK'nin şiddet eylemlerini sürdürmede sıkıntılar yaşamasından kaynaklı olarak, halkı gösteriler yapmaya sevkettiğini, bölgedeki

bazı yerel yöneticilerin örgütün hedefleri doğrultusunda tutum takındıklarına işaret edilerek hedefe Kürt halkı oturtulmuştur. Komutanlar yerel yöneticiler hakkında yasal işlem yapılmasını dile getirerek adeta yargıyı yönlendirdiklerini açıkça beyan etmişlerdir. Halkın en temel taleplerini dillendirmelerine bile müsamaha göstermeyip bu taleplerin karşısına zor aygıtını dikmek Türk devletinin niteliği gereğidir. Tez elden Hakkari ve çevre illere çevik kuvvet ekipleri göndermek, kısa ve uzun vadede alınabilecek güvenlik tedbirleri'ni belirlemek devletin kendi bildiğini okumasıdır.

Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlığının "üst kimlik" olduğuna belli aralıklarla ifade eden başbakan, Şemdinli'de açığa çıkan devlet politikasını gözlerden ve akıllardan uzak tutmak için tekrar devreye soktu. Bu kavram üzerine hakim sınıflar cephesinde yapılan tartışmalar var olan Kürt sorununa bir çözüm üretebilecek nitelikte değildir. Başbakanının Danimarka ziyaretinde, Danimarka başbakanı

ile yapacakları ortak basın toplantısına ROJ TV muhabirinin katılımını içine sindirmeyerek külhanbeyi edasını takınıp basın toplantısına katılmaması, CHP Hakkari milletvekili Esat Canan'ın ROJ TV'ye telefonla açıklamada bulunması üzerine yapılan değerlendirmeler, yine başbakanın Kürt sorununun çözümü için halkın taleplerini dile getirmek için açtığı dövizlere sinirlenerek indirmek istemesi, Kürt sorunun çözümünün hangi demokrasiden geçtiğini, demokrasi lafını ağızından düşürmeyen hakim sınıfların asıl gayelerini işaret etmektedir.

Bununla da yetinmeyen AKP hükümetinin başı R. Tayyip Erdoğan Şemdinli'deki halkın PKK'nin etkisi altında olduğunu belirterek, olayın soruşturulması aşamasında tanık olarak dinlenemeyeceklerini ifade etti. Yargı üzerinde yasama ve ordunun, devlet güçlerinin doğrudan ve dolaylı etkisi öteden beri kendisini göstermektedir. Ancak şu anda başbakan olan birinin yargının kimi dinleyip dinlemeyeceğini bu kadar açıktan ifade etmesi sık rastla-

nır bir durum değil. Daha önce ortaya çıkan "Yüksekova Çetesi"nin son tutuklu sanığının salıverildiği şu günlerde, yargının suçluları cezalandıracağına dair dile getirilen kimi "iyi niyetli" beklentiler, toplumsal hafızasızlığa iyi bir örnektir. Şimdiye kadar yaşanan benzer tüm sağırı ve katliamlarda olduğu gibi bundan sonra da (yaşananların gizlenemediğinde) birkaç piyon feda edilecek, suçluların cezalandırıldığı yanılsaması yaratılmaya çalışılarak, asıl fail olan devlet temize çıkarılacak. Şemdinli halkına ve iradesine dönük hakaretler ve "iyi çocuktur" söylemleri ile devlet kendi organizasyonuna açıktan sahip çıkmakta tereddüt etmemiştir. Tepkileri yatıştırmak adına Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığının üst kimlik, etnik farklılığı oluşturan her bir topluluğun alt kimlik olduğunu ileri sürerek milliyetçi-ırkçı kesimlerin tepkisini çeken başbakan (Kürt gerçeğini ulusal niteliğini reddederek, topluluk derekesine düşüren) bu tavrını dahi fazla uzun sürdüremedi, "tek devlet, tek bayrak, tek ulus" şarkısını kaldığı

yerden seslendirmeye devam etti.

Kürt halkı, Şemdinli ve Yüksekova'da katledilenlerin cenaze törenlerindeki katılımı ve kararlı duruşuyla öyle veya böyle örgütlü olduğunu göstermiştir. Bu tutumu ortadan kaldırmak için halkı piyon yerine koyan zihniyete gereken cevabı halk anında vermiştir. Egemenler yapılan meşru eylemleri, 'kanunsuz' olduğu gerekçesiyle gelişigüzel bir şekilde halkın üzerine ateş etme talimatı verdirterek durduramayacaklarını, karşılarında daha kitlesel eylemler bularak gördüler. Eksikliği yaratan ise Kürt illeri dışında aynı refleksin gösterilememiş olmasıdır. Son olaylar özgülünde yaşananlar göstermiştir ki, örgütsüzlüğün yarattığı boşluk sistem tarafından en iyi şekilde değerlendirilerek doldurulmaktadır. Bunu değiştirecek olan ise devrimci hareketin örgütsüz halk gerçeğini tersine çevirmesiyle mümkün olacaktır. İşte o zaman suçluların cezalandırılıp cezalandırılmayacağına dair kimsenin kimsenin kuşkusu kalmayacaktır. □

CÜRETİ KUŞAN! VE BİLİMSEL SOSYALİZMİN AYDINLIĞINDA "GÜLÜN GÜL İLE TARTILDIĞI" BİR DÜNYAYA İLERLE!

DGH GEÇİCİ MERKEZİ YÜRÜTME KURULU

KASIM 2005

"İnsanlar, dağların ardındaki ya da denizlerin ötesindeki güzellikler yerine yalnız ayaklarının altındaki toprağı görmeye alışınca, kuyunun dibindeki kurbağa kadar dar görüşlü olurlar. Oysa kafalarını kaldırıp evrenin sonsuzluğunu, yaşamın zenginliğini, insanlığın yüce davasının güzelliğini ve erdemini, insan yeteneklerinin çeşitliliğini ve bilginin verimini gördüklerinde daha alçakgönüllü davranmaya başlarlar."

Mao Zedung

"Cüret etmek"... Sözlük karşılığında ataklık etmek, atak davranmak ve yüreklilikle davranmak yazılı (ve bir de olumsuz anlamı verilmiş elbetteki, ancak bu, konumuz dışındadır).

Yukarıdaki başlığın anlam bütünlüğü içerisinde baktığımızda, kelimenin yerine aktardığımız anlamlardan herhangi birisinin de rahatlıkla geçirilebileceğini görüyoruz... 'Atak olmak' ve 'yüreklilik', bugün itibarı ile varlığını yakıcılıkla hissettiğimiz önemli

bir insan edimine vurgu yapıyorlar; eğer vurguyu daha da insana özgü kılmak istersek, önemli bir insan erdemine işaret etmektedirler de diyebiliriz... İnsanlık tarihi içerisinde sayısız kez ve çeşitlilikte vücut bulduğu bilinen ve günümüzde de canlı örneklerine şahitlik edebileceğimiz önemli ve anlamı kendinde içkin bir kavram: Cüret. Zira insanı insan yapan en büyük özelliği içerisinde barındırıyor: Düşünce ve eylem... Peki insanlar neden tarih boyunca atak

veya yürekli olarak tabir olunan davranışlarda bulunmuşlardır? Bu türden davranışlara neden ihtiyaç duyulmuştur?

Büyük üstat Nazım Hikmet'in "Kuvayı Milliye" isimli eserinin sekizinci bölümünde geçen önemli bir vurgu, sorularımızla işaret etmeye çalıştığımız meseleye kritik ve çözümleyici bir müdahalede bulunmaktadır. Şöyle söyler üstat: "...tavşan korktuğu için kaçmaz / kaçtığı için korkar"... Şüphesiz ki her canlı için geçerli olan bir pra-

tik-teori diyalektiğinin neticesidir ve doğrudur. Öylesine önemlidir ki adeta tarihsel ve diyalektik materyalizmin özü, özeti gibidir. Herhangi bir daygu veya düşünce, yapılmış veya yapılmakta olan bir eylemin neticesinde varolur ve fiilin sonraki gelişiminde bir belirleyene dönüşür. Nasıl ki korkma duygusunu yaratan bir fiil varsa; ataklık, cesaretilik ve cüret gibi tutumları yaratan da belli fiiller toplamı ve sosyal-tarihsel nedenler vardır ve bunlar, tekrardan belirli duymusal sonuçlara yol açmaktadırlar... Bugünün cüreti, geçmişteki benzerlerinin toplam birikimi olacaktır. Doğru analizlerin ışığında, bilimsel bir perspektiften inşa edildiğinde geçmiş dönemin hatalarını aşacak ve yeni sorunlar karşısında daha direngen ve yaratıcı olacaktır. Şüphesiz bu sürecin bilimsel niteliklerinin ne derece kavrandığı ile doğrudan ilintilidir.

Elbetteki üstadı bu tespiti götüren şey de sahip olduğu dünya görüşünün felsefi temelleridir; bunlara göre, insan varlığının toplumsal çıktıları olarak tanımlayabileceğimiz tüm toplumsal kurumların, alguların, alışkanlıkların, geleneklerin, tutum ve davranışların tümü vücut buldukları tarihsel ve sosyal koşulların neticesidirler ve hepsi belirli ihtiyaçların ürünü olarak birtakım içeriklere sahip olmuşlardır. Devamla, sahip oldukları içerik, yaşamda vücut bulan eylemlerin de önemli belirleyenlerine dönmektedir. Dolayısıyla herhangi bir toplumsal olgunun veya deneyimin tespiti ve irdelenmesi belirli birtakım düşünsel kriterleri zorunlu kılmaktadır.

Başlangıçta ilkel atalarımızın gündelik yaşamlarında sahip oldukları ve ancak üyesi olduğumuz türün devamlılığını sağlayabilen

bilgi birikimi, biyolojik evrimle paralel olarak ilerleyerek, öncelikle türün devamlılığını güvence altına almış ve akabinde giderek doğayı kendisine tabi kılan bilgiyi de üretebilmiştir. Tarihin bu anından itibaren ise (yaklaşık on bin yıl öncesinden bugüne) bilgi, farklı insan toplumsallıklarının tecrübeleri ile çoğalarak; süreç içerisinde savaşlar, göçler, istilalar, devrimler, asimilasyonlar vb. toplumsal süreçler ile zenginleşerek; hızla çoğalan ve yayılan insan türünün yine kendisine (topluma) ve çevresine (doğaya) dair olan anlam haritasını (bilgi birikimini) giderek artan bir hız ve çeşitlilikte genişletmiştir. Günümüzde de söz konusu birikimli ilerleyiş devam etmektedir.

İnsan toplumsallığı ve bu toplumsallığın gerek kendisine (mevcut topluma) gerekse doğaya karşı ürettiği bilgi (teknik ve felsefi boyutlarda), birikimli ilerleyen bir sürecin parçasıdır. Böyle olduğu içindir ki bizler, yani bugünün yaşayan insanları, arkamızda bıraktığımız binlerce nesille kıyaslanamayacak ölçüde düşünsel zenginliğe ve karşımıza çıkan sorunlarda büyük avantajlara sahibizdir. Çünkü arkada bırakılan binlerce yılın toplumsal tecrübelerinin (toplumsal bilginin tüm boyutlarına dair) özeti, sentezi ve daha öncesinde karşılaşılan benzer toplumsal sorunların olumlu-olumsuz deneyimleri ve bu deneyimlerden çıkarsananlar, halihazırda yaşamakta olduğumuz hayatın asli bileşenleridir. Bu bakımdan hayat, sıradan ayrıntılarından en okunabilir yönlerine kadar bir yığın tecrübeye dayalı bilginin kol gezdiği büyük bir okyanusa benzetilebilir. Dolayısı ile insan toplumları, toplumsal yaşayışta karşılaşılan büyük çelişmelerle, sorunlarla yüzleştiğinde her

şeyi tekrardan keşfetmek durumunda kalmazlar. Olumlu-olumsuz tecrübelere dayalı bilgi birikimi artarak ilerler. İşte, tarihsel ve diyalektik materyalizm de tarihin belirli bir anında (yaklaşık 150 yıl kadar önce), varlığını koşullayan tarihsel ve toplumsal birikimin bir çıktısı olarak vücut bulmuş ve o günden bugüne farklı toplumsal tecrübeler ile zenginleşerek, ait olduğumuz türün kendisine (topluma) ve çevresine (doğaya) dair geliştirebileceği en ileri düşünsel yöntemi ve bilgi felsefesini inşa etmiştir.

Sınıflama olgusu ve sınıflar arası çelişmelerin yarattığı toplumsal gerçeklik, denebilir ki bilginin üretiminde, üretilen bilginin kontrolü, hedefleri ve amaçlarının belirlenmesi noktasında asli etkenler olagelmışlerdir. Bu bağlamda, ana hedefi toplumsal çoğunluğun birincil ihtiyaçlarına yönelik bilgiyi üretmek ve yaşamsallık kazandırmak yönünde gelişen uğraşlar (devrimci teorinin henüz rüşeym halinde olduğu dönemler), tarih içerisinde birçok kez engellenmiş ve bu anlamda bilginin ilerleyişi tıkanmıştır. Daha doğrusu tıkanmak istenmiştir ve bazen süreç, kısmi yavaşlamalar yaşamıştır. Ancak bu engellemeler, asla duraklama yahut geriye dönüş gibi sonuçlar doğurmamıştır. Zira, daha önce de belirttiğimiz üzere, bilginin üretimi de neticede toplumsal ihtiyaçlar ile doğru orantılı olmuştur. İnsan toplumları daima önlerine çıkan yaşamsal sorunları çözümlenmiş, ihtiyaç duyduğu araçları yaratarak varlıklarını idame ettirmenin çaresini bulmuşlardır. Şüphesiz ki bu, her bunalımın daha "demokratik" bir ilerleme ile sonuçlandığı gibi bir anlam içermemektedir. Burada asıl olan, devingen sürecin işleyiş dinamikleridir.

Dolayısı ile egemen sınıfların dünyaya karşı ürettikleri söylem (din, devlet, sınıflı yapının kutsiyeti vs.), kendi karşıtımlı da yaratmıştır. Elbetteki insanlığın erken dönemlerinden XIX. yy.'ın sonlarına dek gelişim süreci içerisinde olan karşıt söylem (bugünün anlam dünyasında: Devrimci teori) de benzer dinamiklerden istim almıştır; örneğin, bugünkü Ege bölgesinde Osmanlı'ya bayrak açarak çeşitli milletlerden ve inançlardan yoksul köylüleri, köleleri ve bilmle ezilmişleri bir araya getiren Şeyh Bedrettin'in şu sözlerinde olduğu gibi: "Tanrı dünyayı yarattı, insanlara bağışladı. Erzak, giyim kuşam, sürüler, arazi ve bütün toprak, ürünleriyle insanların ortak malıdır. İnsanlar yaratılış ve yaşayışta eşittirler. Birinin servet toplayıp biriktirmesi ile diğerinin ekmeğe muhtaç kalması ilahi maksada aykırıdır." Egemen ve karşıt söylemin, aynı feodal meşruiyet kaynaklarından (din) hareket ediyor oluşu oldukça normaldir. Zira mevcut gerçeklik ve bu gerçekliğin (özetle bilinen dünyanın) bilgisinin sınırları herkes için aynıdır. Farklı olan, gerçekliğin okunusunda ortaya çıkmaktadır. Osmanlı egemenleri ve yerel despotların dünyası ile üretici güçlerin dünyası karşı karşıyadır. Toplumsal tabakalaşmanın başlangıcından günümüze dek; ilk şehir devletlerindeki yönetici sınıf (rahipler, askerler, yarı tanrı yöneticiler), feodal iktidarlar ve nihayetinde burjuvazi tüm zamansal kesitlerde mevcut gerçekliği kendinden doğru okumuş ve bu gerçekliğin algısına ya da algılama biçimine (bilimsel bilginin inşasına) de sürekli olarak müdahale etmiş ve yönlendirmeye çabalamıştır.

Öte yandan, XIX. yy.'ın sonlarından itibaren ise, sınıflaşmanın başlangıcından o ana değin varo-

lagelen ve tarihin yaratıcı öznesi olan sınıfsal çelişmelerin açığa çıkmış oldukları bilgi toplamı, "Tarihsel ve Diyalektik Materyalizm" olarak tanımlı bir bilgi felsefesine ve yönetime kavuşmuştur. Bunun anlamı, ezilen yığınların başkaldırı hareketlerinin ve daha ileri bir toplum deneyimlerinin yaratmış oldukları bilgilerin ve tecrübelerin toplamından; günlü anlama, analiz etme, mevcut çelişmelerine uygun araçlar üretme

→ Marks, Engels, Lenin, Stalin ve nihayetinde Mao gibi isimlerle sembolleşen bir buçuk asırlık tarihsel kesitte, her bir tecrübeye yetkinleşerek ilerleyen ve bugüne geçmişin toplam birikimi ile ışık tutan teorik miras (Bilimsel Sosyalizm ya da bir başka tabirle Maoizm); kavrandığı, özüm sendiği ölçüde bugünün mücadelelerinde yol gösterici, ön açıcı pratiklere dönüşecektir.

ve bu araçları uygun pratik-politikalar ile mevcut gerçekliğe (hayata) müdahale etmenin teorisinin çıkarsanmış olduğudur. İnsanlık olarak geldiğimiz şu anda da bizleri daha ileri bir toplumsal formasyona taşıyacak yegane bilim felsefesi (yani içerisinde yaşadığımız toplumu ve doğayı öz nitelikleri üzerinden anlamamızı sağlayacak bilme etkinliği) ve yöntemi; geride bıraktığı 150 yıllık tecrübeler toplamı ile bilimsel sosyalizm-

den öte bir şey değildir.

1848 Komünist Parti Manifestosu ile başlayan örgütlü, sınıf bilinçli hareket, bu yüzyılın sonlarına değin olumlu-olumsuz deneyimler içerisinde yetkinleşerek ilerledi. 1871'de (Paris Komünü) doruk noktasını yaşayan dönemin sınıf hareketliliği, insanlık tarihinde ilk kez ezilen yığınların iktidarı ele geçirerek daha ileri bir toplumsal düzen kurma pratiği ve mücadelesi sergilemesine tanıklık etti. Ancak Paris Komünü genişlemedi ve 70 günün ardından yenildi. Bu 70 günlük tecrübe ve daha genel anlamda içerisinde vücut bulduğu yarım asır, XX. yy.'ın devrimlerinin teorik çerçeve ve tecrübe birikimi bakımından beslendikleri ve içerisinde yeni toplumsal gerçekliklere göre şekil alarak çıktıkları biricik deneyimler toplamı oldu. Bu süreçlerdeki tecrübeler ve gelişmeler, Marks ve Engels'in tüm bir insanlık tarihinde çıkarsadıkları teorik özeti doğruladılar ve daha da gelişip güçlenmesinin maddi zeminini yarattılar.

1800'lerin sonlarına doğru duraklayan ve yer yer geri çekilen ilk dalganın ardından, 1917'de başlayan ve 70'li yılların ortalarına değin dünyayı kasıp kavuran sosyalist ve ulusal kurtuluş hareketleri dalgası ise, bir önceki yüzyılın ikinci yarısında boy verip, erken dönemini 1890'larda tamamlayan sınıf hareketliliklerinin tecrübelerinden istim alan ve yeni bir toplumsal olgu olan "Emperyalizm" gerçekliği içerisinde ezilen dünyada farklı boyutlara ulaşarak, yeni nitel aşamalara sürüklenen sınıf teorisinin serüvenine tanıklık etti. Bu yüzyıl içerisinde, bahsi geçen tarihsel kesitte, devrimin merkezleri Kıta Avrupası'ndan sömürge, yarı-sömürge - yarı-feodal, kapitalist üretiminin

egemen olmadığı ezilen dünyaya kaydı. Bu coğrafyalarda yaşanan tüm insanlık deneyimleri de eksileri-artıları, olumlu-olumsuz tecrübeleri ile birlikte, bin yıllardır süregiden sınıflar arası çelişmelere teorik ve pratik bilgi birikimi barakan halkalara eklemlendiler.

Marks, Engels, Lenin, Stalin ve nihayetinde Mao gibi isimlerle sembolleşen bir buçuk asırlık tarihsel kesitte, her bir tecrübeye yetkinleşerek ilerleyen ve bugüne geçmişin toplam birikimi ile ışık tutan teorik miras (Bilimsel Sosyalizm ya da bir başka tabirle Maoizm) kavrandığı; özümsemiştiği ölçüde bugünün mücadelelerinde yol gösterici, ön açıcı pratiklere dönüşecektir. Geçmiş, doğru devrimci bir perspektiften okuyabilmek, günü kazanmanın manifestosu olacaktır.

Bu diyalektik bağın ve zorunlu ilişkinin yaratmış olduğu çerçevede içerisinde şekillenecek olan yazımız; yakın tarihte yaşanan önemli bir askeri-politik gelişmeden hareketle, Özgür Düşün'ün 28. sayısında yayımlanan ilk değerlendirmeden bugüne geçen süreci ve en önemlisi bugünden sonrasını, önemsemiştiği konu başlıkları içerisinde, açınılayacaktır.

17'ler, Teorik Miras, Kısa Tarih ve Bazı Sonuçlar

Çeşitli milliyet ve inançlardan kahraman emekçilerimizin bağımsızlık ve devrimci demokrasi kavgasının şafağında parıldayan 24 Nisan güneşinin, kristalize ettiği demokratik halk devriminin; 2000'li yıllarda, sağ ve sol her türden gerici akama ve sınıf düşmanlarından yönelen her türlü imha, tecrit ve ideolojik tasfiye saldırılarına karşı günü ve yarın kazanma cüretinin adıdır 17'ler.

Dünü bilimle okumanın, güne

bilimle bakmanın ve yarına bilim emrettiği esaslarla cesaretle sarılmanın manifestosudurlar. Analarımızın sütlü kadar ak namusları, tavındaki çelik kadar kor yürekleri ve Maoizm'in aydınlığında parıldayan bilinçleri ile Onlar; çeşitli milliyet ve inançlardan kahraman ülkemiz emekçilerinin engin bağrında, gençliğin yarını kazanma cüretinde ışıldayan şanlı savaş siperleridirler.

Onlar, katledilmemişlerdir! Son mermiye son adama kadar kahramanca dövüşmüşler, emperyalizme ve yerli uşaklarına karşı bağımsızlığın, devrimin ve sosyalizmin muzaffer kızıl bayrağını göndere çekmişlerdir.

Tarihin, 17'leri, ilerleyen insanlık tecrübeleri içerisinde böyle not düşeceği, şüphesizdir. Lakin 17'lerin engellenen ilerleyişi ve bu ilerleyişin tarihsel ve toplumsal zorunlulukları, bugüne bıraktıkları mirasın çok daha ötesindedir.

Söz konusu tarihsel ve toplumsal zorunluluklara geçmeden evvel "17'lerin mirası" tespitinden, tarafımızdan neyin kastedildiğinin açıklanması yerinde olacaktır.

Yazımızın uzun girizgahının dahi ancak satırbaşlarını birkaç cümle ile açıklamaya çalıştığı teorik öncül, tarihsel ve diyalektik materyalist felsefe ve yöntem; 17'ler ile sembolleşen yakın geçmişin, üzerinde ısrarla yoğunlaştığı ve gelişimi için inatçı çabalarla imkanların seferber edildiği ve bugünde de eskisinden daha fazla çaba ile kavranması gereken teorik mirası işaret etmektedir. Bu miras neden önemlidir? Neden bu konunun gelişiminin olanaklarının inşası için gerektiğinde mevcut pratiklerde dahi esas-tali ayrımına gidilmektedir?

Çünkü hayatın ve hayata var eden maddi-manevi her bir olgu-

nun özündeki madde yasası, devingenlik üzerine kuruludur. Günü yaratan tüm parçalar, diyalektik bağları ile oluşturdukları bütünlük üzerinden anlaşılmalıdır, atılan tüm adımlar yok olmaya ve trajedilere sürüklenmeye mahkumdurlar. Zaman akmakta, bizimki gibi sınıf çelişmelerinin keskin olduğu ülkelerde gündem, en kritik gelişmelerle hızla ilerlemektedir. Bu sürecin içerisinde politik-pratik bakımdan atıl kalmak, yoklukla eşdeğerdir. Bir başka olumsuz yön ise, siyasal ve örgütsel geriliğin, saflarda konuşlu halk evlatlarını sonuçsuz pratiklerde tüketmesidir. Politik önderlik ve örgüt, daima (teorik olarak) kitlelerden bir adım önde olmalıdır. Bu zorunluluktur, aksi takdirde kendi kendine önderlik eden bir yapı çıkar karşımıza. Ayakları üzerine dikilmiş, bir saat gibi tüm parçaları ile tıkır tıkır işleyen bir örgüt ve sürekliliği sağlanmış organları, bu işin reçetesidir. Bu, aynı zamanda, teorik mirası ete kemiğe büründürecek yegane yoldur. Bu meseleye yazının akışı içerisinde tekrardan değineceğiz.

En basitinden; herhangi bir siyasi kampanyayı örgütlemek, öncelikle kampanyanın nedenlerinin mevcut toplumsal yaşam içerisinde hangi çelişmelerin üzerinden inşa edildiği ile doğrudan ilintilidir. Bu çelişmelerin doğru, devrimci tahlili ise direkt olarak Maoizm'in ne derece kavrandığı ile ilgilidir. Amaç, siyaset yapmış olmak adına bir şeyler yazıp-çizmek, birkaç slogan atmak ve birkaç eylemde boy göstermek değilse eğer; ciddiyetle, kampanyanın örgütlenme sebebi üzerinden halka ulaşılabilecek kanalların inşa edilmesi gerekir. Bunun anlamı, siyasi olarak derin bir manevra kabiliyetine sahip olabilmektir. İttifaklar için zemin yaratılabilmek,

Gençlik hareketlerinden ve dünya konjonktüründeki hızlı gelişmelerden istim alan 1970 çıkışları; gençliğin cüretini, azmini, fedakarlığını, yurt ve halk sevgisini içermekle birlikte, temel teorik postulatları (teorik temel başlıkları: demokratik devrim, halk savaşı, milli birleşik cephe vs.) birebir ilk elden, yani daha öncesinde aynı topraklarda denenmiş tecrübe birikiminden yoksun halde sıranamak durumunda kalmıştır. Bu durum, maalesef, çoğunlukla tecrübesizliğin getirdiği yenilgiler ile neticelenmiştir.

bu ittifaklarda teorik olarak öncüleştirmek ve hedefi sınırları belli pratik süreçlere (eylemliliklere) önderlik edebilmek, ancak ve ancak siyasal yeterlilik ile ilgilidir. "Kemalizm" meselesinde, "Emperyalizm" meselesinde ya da "Kürt" meselesinde sloganlaşan paragrafların arkasına sığınmak, tekerlemelere dönüşmüş söylemler ile var olmak, sadece politik cehaletin ve siyasi bir güç olamayışın getirdiği bir trajedidir. Hem de öylesine büyük bir trajedidir ki bu topraklarda tek doğru-devrimci çözümlemeye işaret etmektedir. Böylesi bir teorik silahın bugünkü temsiliyetinin toplum içindeki sınırları ise ortadadır...

Günü anlayabilmek, bilinen toplumsal tarihin başlangıcından, var olunan noktaya değin geçen süreci tarihsel ve materyalist bilgi felsefesinin süzgecinden geçirmekle mümkün olabilir. Bu ise, yaşamakta olduğumuz an itibarı ile "Maoizm" olarak tabir olunan ve devrimci teorinin nitel en ileri noktasına işaret eden kapsamlı bilgi felsefesini ve metodolojisini (yöntemini) derinlemesine öğrenmekle mümkündür. Peki bu öğrenme süreci nasıl yaratılacaktır?

17'ler ve onların pratikleri, buna en güzel yanıtıdır. Bu kap-

samlı donanımın içselleştirilmesi için inzivalara çekilmeye, evlere kapanmaya, özetle yaşamdan kopmaya hacet yoktur. Zaten yaşamdan kopmak demek, ilerleme üzerine kurulu doğa ve toplum yasalarını gözardı etme, mücadeleyi erteleme anlamına gelir. Yaşamdan kopan, güncel gelişmelerden uzaklaşır ve dogmatizme savrulur. Bu, yasadır.

DGH, mevcut örgütlülüğünü iyice yaygınlaştırarak, yetkinleştirerek, içerisinde örgütlenmekle yükümlü olduğu toplumsal kesimlerin tüm gözeneklerine derinlemesine inerek ve buralarda elde edilen ampirik (deneye, gözleme dayalı bilgi) verilerin ışığında inşa etmekte olduğu ve edeceği araçlar ile bu mirası ete ve kemiğe büründürmektedir. Yakın gelecekte de bunu, mümkün olan en ileri noktalarda hayata geçirecektir. Bu süreç, merkezden başlayarak tüm bölge, il vd. birimlere kadar disiplin içerisinde örülmektedir ve örülmeye devam edilecektir. Bu konulara, yazımızın ilerleyen aşamalarında ayrıntıları ile değineceğiz.

17'lerin mirasını öncelediğini söylediğimiz tarihsel ve toplumsal koşullar meselesine dönersek...; bu bahis üzerine önceki bir yazımızda (ÖD 28. sayı) kısaca da ol-

sa farklı bir gündem üzerinden değinmiştik. Bu yazıda da fazla ayrıntılarına girmeden, yazımızın asıl maksadını destekleyen bazı başlıkları kısaca açmıyacağız.

1917 Ekim Devrimi ile başlayan ikinci sosyalist dalganın (tüm ulusal ve sosyal kurtuluş hareketlerinin toplamı) 1970'lerden itibaren durakladığını ve geri çekilmeye başladığını daha önce de ifade etmiştik.

Bu yüzyılda, sosyalist mücadeleler tarihi içerisinde (en az ilk dalganın ikincisine bıraktığı kadar) günümüze kuvvetle ışık tutan ve devrimci teorinin bugünkü asli dayanaklarını oluşturan bazı gelişmelerin de kaydedildiği aşikardır. Her şeyden evvel, "Emperyalizm" yeni bir toplumsal olgudur. Klasik kapitalist dönem kapanmış, tekelcileşme ve geniş sermaye hareketlilikleri ile birlikte, Emperyalizm çağına girilmiştir. Lenin; bu büyük tespiti yapan, bilimsel sosyalist teoride nitel sıçrama sağlayan büyük önder; Marks ve Engels'in ortaya koyduğu devrim stratejisini köklü biçimde değiştiren bu büyük toplumsal dönüşümü ustalıklı kavramış ve bu olguyu devrimci teori içerisinde ayakları üzerine oturtmuştur. Böylelikle XX. yy., Emperyalizm ve proleter devrimler çağı olarak, 1970'lere kadar dünyayı sarsan gelişmelere tanıklık etmiştir. Ekim devrimi, bu çağın miladıdır.

XIX. yy.'da dünya devriminin merkezi, gelişmiş kapitalist ülkelerin bulunduğu Kıta Avrupası iken, XX. yy. ile birlikte (Emperyalizm çağı), devrimin merkezleri yarı kapitalist, yarı-sömürge yarı-feodal ya da sömürge ülkelere ve coğrafyalara doğru kaymıştır. Asya, Afrika ve Latin Amerika, XIX. yy.'daki tali (sömürge) pozisyonlarını kırarak insanlığın ilerleyişinde önemli tarihsel olaylara ta-

nıklık eden sıcak coğrafyalara dönüştürülmüştür.

Bu süreçler içerisinde, dünya nüfusunun üçte biri çeşitli sosyalist tecrübeler yaşadı. Geri kalan önemli bir bölümü ise ulusal kurtuluş hareketleri dolayımı ile ya sömürgelemeden kurtuldular ya da daha bağımsız ulusal politikalara yönelerek sosyalist blokla yakınlaştılar. Bu yüzyılda ulusal düzlemdeki hemen tüm hareketlilikler "demokratik devrim" perspektifi ile iç içeydiler ve sosyalizme açıldılar. Toplumcu fikirler, tarihsel ve diyalektik bilim anlayışı ve ilerleme retorisi (söylemi) geniş yığınlar tarafından sahiplenildi ve kabul gördü. İnsanlığın çoğunluğu daha eşitlikçi bir toplum projesinin denemeleri ile tanıştı ve bu tecrübeler milyonlarca insanın hafızalarında derin izler bıraktı.

Ancak, yine aynı yüzyılda sosyalist rejimde de sınıflar arası mücadelenin nasıl keskinliklerle devam ettiği ve hatta geriye dönüşlerin de mümkün olabileceği görüldü. Sovyet Rusya pratiğinin "Sosyal Emperyalizme" dönüşümü ve sosyalist bloktaki teorik ve pratik kamplaşma (Esasta, Rusya ve Çin), ikinci sosyalist dalganın bugüne bıraktığı temel teorik tezlerin kaynaklarından en önemlilerinden birisi idi. Çin Halk Cumhuriyeti'nin, yarı-sömürge ve feodal bir imparatorluktan başlayarak, XX. yy.'ın ilk yarısına kadar yaşadığı yapısal değişim, bilimsel sosyalizmin ulaştığı son nitel aşamanın temel teorik tezlerinin de hayat içerisinde vücut bulduğu önemli bir pratik oldu. Ortadoğu ve Latin Amerika'da XX. yy.'ın ikinci yarısında yaşanan ve ağırlıkla askeri-politik yönde ilerleyen gelişmeler ve yine Çin Halk Cumhuriyeti'nde bu yıllarda yaşanan "Kültür Devrimi" deneyimi, bugüne önemli teorik ve pra-

tik bilgi birikimi bıraktılar.

Ülkemiz'de de bu dalganın yansımaları etkinlikle görüldü. 1951 operasyonunun ardından neredeyse tamamen ortadan kaldırılan Türkiye'nin tek sosyalist örgütlenmesi TKP ve onun (kadrolar ve siyasi-ideolojik yönelim olarak) uzantılarının dışında; Türkiye, ancak 1960'ların sonları ve 1970'lerin başında demokratik devrim perspektifi ile tanışabildi.

Rusya'da veya Çin'deki gibi, sürekliliği sağlanmış, yani mevcut ülkenin siyasal-sosyal tarihinde uzun yıllar etkinlikle varolabilmiş, ülkenin toplumsal tarihi ile bütünleşebilmiş, toplumsal yaşamın esas ve tali noktalarında mevzileşebilmiş sosyalist bir örgütlenmenin olmaması ve hali hazırda mevcut devrimci odakların (TKP ve ideolojik-politik yönden uzantıları olarak sıralanabilecek yapılanmalar) 60'lı - 70'li yıllarda yakalanan sınıf hareketlilikleri ve dünyadaki gelişmeler ile bütünleşebilecek ideolojik duruştan yoksun oluşları, beklide Türkiye'nin en büyük talihsizliği idi.

Gençlik hareketlerinden ve dünya konjonktüründeki hızlı gelişmelerden istim alan 1970 çıkışları; gençliğin cüretini, azmini, fedakarlığını, yurt ve halk sevgisini içermekle birlikte, temel teorik postulatları (demokratik devrim, halk savaşı, milli birleşik cephe vs.) birebir ilk elden, yani daha öncesinde aynı topraklarda denenmiş tecrübe birikiminden yoksun halde sınanmak durumunda kalmıştır. Bu durum, maalesef, çoğunlukla tecrübesizliğin getirdiği yenilgiler ile neticelenmiştir. Elbetteki bu yenilgilerin örgütsel düzlemde alınmış oldukları unutulmamalıdır. Şüphesiz, teoride de bazı subjektif hataların yapılmış olduğu gerçeği de göz ardı edilmemelidir.

24 Nisan'da vücut bulan teori, ülkemizin özgünlüğünce sınanmış, derinleştirilmiş ve temel programatik başlıklar çıkarılmıştır. O günden bugüne, geride bırakılan süreç göstermiştir ki; öngörü esas olarak doğrudur. Sorun, sürekliliği sağlanmış örgütsel bir yapılanmanın ve önderliğin tesisindedir. Bu nokta oldukça önemlidir... Üzerinde biraz duralım:

1970'li yılların ortalarından itibaren ulusal ve sosyal kurtuluş hareketlilikleri duraklama ve ardından gerileme sürecine girdiler. Sosyal emperyalizmin tahakküm altına aldığı geniş bir siyasi-ekonomik coğrafyanın (esasta Doğu Avrupa) yaşadığı sıkıntılar; işgallerin (Afganistan) tetiklediği ve diğer emperyalist kampın (ABD, Batı Avrupa) sınırsızca desteklediği politik-askeri örgütlenmeler ve eylemlilikleri; çift kutuplu dünya dengelerinin, Sosyal emperyalizmin doğrudan karşısına dönüşü ile birlikte, yaşadığı ani kırılmalar ve ardından başta ABD olmak üzere ileri kapitalist ülkelerin sermayelerinin, sosyal emperyalizmin eski tahakküm alanlarında, siyasal ve ekonomik sorunlar yaşayan geniş bir coğrafyaya dizginsizce saldırısı... Ezilen dünyadaki sosyalist hareketlerin, karşıt kampların çekişmelerinin kendi ülkelerinde yarattığı göreceli otorite boşluğundan faydalanarak güçlenmeleri sürecinin tıkantısı ve emperyalizmin yoğun saldırıları ile başlayan askeri faşist diktatörlükler süreci... Yeni Dünya Düzeni, Küreselleşme vs. isimler altında etnik veya mezhep kimlikleri üzerinden birbirine boğazlatılan halklar coğrafyalarına dönüştürülen eski sosyalist devletler ve aynı politikalarla, emperyalist tekellerin dış pazarlarda güçlü rakip sermaye birikimlerini

parçalama gayretleri sonucunda bütünlüklü sınıf hareketliliklerinin örülebilmesi... Sosyalist dalganın güçlü olduğu dönemde "demokratik devrim" perspektifinden hareket eden ulusal hareketlerin süreç içerisinde emperyalistlerin yeni dünya düzeni ile dirsek temaslarına kayarak ırkçı-milliyetçi veya dinci-gerici karakterlere bürünmeleri ve yer yer sosyalistler ile yapmış oldukları ittifakları bozarak, cephe almaları... En nihayetinde, yaklaşık 30 yılın sonunda kaçınılmaz krizine sürüklenen tek kutupluluğun ve tekeli sermaye rekabetinin başvurduğu son çare; askeri işgal...

Geride bırakılan son çeyrek asrın, en önemli belirleyicileri üzerinden, özetini bu haliyle kabul edebiliriz. Ülkemizin bu tabloda, bugün itibarı ile, merkezi bir rol almış olduğu aşikardır. Kısaca, ülkemizin güncel dengeler içerisindeki önemli rolüne vurgu yaparak asıl varmak istediğimiz noktaya geçebiliriz.

Ülkemiz; başta petrol ve doğalgaz rezervleri gibi en önemli enerji hammadde kaynakları olmak üzere, tam olarak çıkarılıp işlenmemiş çeşitli yeraltı kaynakları; genç, dinamik nüfuslarıyla

ve ucuz iş gücü birikimleri ile emperyalist talanın merkezinde yer alan tüm bir Ortadoğu coğrafyasının jeo-politik bakımdan en kritik ülkesidir. Şüphesiz Türkiye'nin bu özelliği yüzyıllardır, dünya siyasetinin önemli belirleyicilerinden de birisidir. Bu sebepten, kapitalistleşme süreçlerini hiçbir zaman kendi iç dinamikleri ile yaşamamış ve bugün dahi kapitalistleşmemiştir. Bu süreci kendi dinamikleri ile yaşaması, tarihsel ve politik etmenlerce mümkün olmamıştır. Cumhuriyetin kuruluşu ve sonrasında kapitalistleşme adına güdük bir takım girişimler olmuşsa da sermaye ve insan kaynaklarındaki yetersizlikler, bu süreci iki yüz yıl geride bırakmış emperyalistlerle efendi-uşak ilişkilerini de yaratarak, ülkemizin bağımsız yapısal dönüşümünü engellemiştir. Feodal dinamiklerin canlılıkla varlıklarını korudukları, ekonomik anlamda emperyalist tekelere, politik anlamda da bu tekelin siyasi kurumlarına göbeğinden bağımlı hale gelmiş/geri bırakılmış bir ülkedir Türkiye.

Önümüzdeki süreçte ülkemizin Ortadoğu batağına saplanan batılı kapitalistlerin çöküşünün

ardından, siyasal ve ekonomik bağlamda şiddetli çalkantılara sürükleneceği aşikardır. Ancak halihazırda emperyalizmin bölgedeki koçbaşı olma görevine hazırlanan önemli bir siyasi coğrafyadır. Lakin artık emperyalist merkezler son hamlelerini yapmaktadırlar. Son hamleler oldukları içindir ki ABD ve AB'nin Ortadoğu ve civar siyasi coğrafyalardaki atakları güçlü ve sürekli görünmektedir. Ancak bu tamamen görünen kısım. Bütünlüklü bakıldığında gerçeğin artık çok farklı bileşenlerinin de olduğu görülecektir. Örneğin güçlenen Asya kapitalizmi, IMF reçetelerini çöpe atan ve ulusal, kamucu ekonomi-politikalarına yönelen Latin Amerika. Hızla insan malzemesini çürüten Batı kapitalizmi ve giderek artan işsizlik oranları. ABD ekonomisinin her yıl daha da artan korkunç bütçe açığı vs. Dengesizleşen emperyalist tabakkım, beraberinde kendisine bağımlı uydu siyasal iktidarları da ekonomik-siyasi krizlere sürüklemektedir. Türkiye, bu durumun çarpıcı bir örneğidir. Her an alt üst olabilecek, üretime yaslanmayan ekonomisi (esas itibarı ile) ve tamamıyla ABD ve AB'nin denetimindeki

devlet politikaları ile ülkemiz, tarihinde hiçbir zaman olmadığı ölçülerde devrimci düşüncelere ve devrimci bir iktidara açık vaziyettedir.

İşte bu coğrafyada olası bir demokratik devrim, çeyrek yüzyıl boyunca süregiden geri çekilişin duraklamaya başladığı ve çöküşünün sinyallerinin yavaş yavaş hissedilmeye başladığı bu tarihsel durakta, tüm dünya dengelerini değiştirecek ve sosyalizmin belki de son dalgasının kıvılcımını çakacak bir atılım olacaktır. Bu öngörüyle iddialı bulanlar, tarihe ve mevcut olgulara bakmamalıdır.

En basit örneği, yaklaşık 30 yıldır bu topraklarda doğru-devrimci düşünceler ve örgütlenmelere karşı geliştirilen emperyalist patentli askeri-politik stratejilerdir: İdeolojik tasfiye, tecrit ve imha.

19 Aralık saldırılarının gerek Cumhuriyet tarihindeki gerekse Türkiye Devrimci Hareketleri tarihindeki özel önemine bir önceki yazımızda ısrarla değinmiştik. Bir kez daha, bu bahisle, kısaca vurgulamakta fayda görüyoruz:

Tarihler 2000 sonbaharını gösterdiğinde dünya konjonktüründe de oldukça önemli değişimler yaşanmakta idi. 80'li yıllardan itibaren dünyayı ekonomik, siyasi ve kültürel anlamda etkisi altına alan tek taraflı emperyalist tahakküm (başta ABD ve bugünkü AB olmak üzere, uluslararası tekeller), kısa sürede dünyanın önemli bölümlerini etnik, mezhep savaşlarına mahkum etmiş, bir kısmında doğrudan askeri-faşist diktatörlükler tesis ederek ezilen dünyanın emekçi hareketlerini kana boğmuş, Küba - Kuzey Kore gibi, şu veya bu şekilde, sürece direnmeye çalışan ülkeleri de ekonomik ambargo ile kısmen felç etmiş ve dünyanın önemli bir bölü-

münü ekonomik, siyasi ve hatta sosyal alanlarda kendisine bağımlı hale getirmişti. Ancak bu süreç içerisinde tekrardan güçlenen Rus burjuvazisi ve önemli atılımlar sergileyen Asya kapitalizminin önemli dinamiklerinin (Çin, Hindistan) ekonomik, askeri ve siyasi alanlarda sergiledikleri ortak duruş; tek taraflı emperyalist tahakkümün stratejisini değiştirmiş ve XXI. yy.'ın tarihsel dönüşümünün coğrafyası olan Ortadoğu ve Kafkaslar gibi İç Asya'da, askeri müdahalelere dayalı karşılıklı bir savaşı kaçınılmaz kılmıştı. Zira Asya bloğundaki kapitalistler için mesele, varlık-yokluk arasında olacak kadar yakın bir vaziyet almıştı. Dolayısıyla ABD'nin Ortadoğu'ya (enerji ve diğer hammadde kaynaklarına) doğrudan müdahalesi de gecikmeksizin geldi. Ardından Doğu Avrupa'dan başlayarak İç Asya'ya uzanan, yine ABD ve AB patentli "sivil darbeler" dönemi takip etti.

Modern ulus devlet inşasının Batı-dışı çarpıcı bir örneği olarak karşımıza çıkan Cumhuriyet Türkiye'si, uluslaşma sürecini bazı feodal dinamikler ile iç içe yürüterek inşa etmiştir. Öte yandan, yetersiz sermaye birikimi ve insan kaynakları gibi dinamiklerin belirleyiciliğinde, kapitalistleşememiş ve hızla ekonomik, siyasi bağımlılık ilişkileri ile ördüğü uluslararası pozisyon, son kertede ülkemizi ABD'nin ve diğer emperyalistlerin büyük istila projesinde (BOP), başrol oyunculduğuna dek götürmüştür.

Ancak bilinmektedir ki Türkiye yarı-feodal ve yarı-sömürge bir ülkedir. Bu ülkede sınıf çelişmeleri keskindir ve emekçi halk hareketlilikleri özellikle son çeyrek asırda önemli ivmeler yakalamış ve dönemsel olarak sosyalist hareketlerle iktidarı tehdit edebi-

lecek boyutlarda birleşmiştir. Yine son otuz yıllık devrimci mücadele deneyimleri, her bir örnekte ısrarla göstermektedir ki yurt ve halk sevgisini, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya özlemi ile bilimsel bir kavrayışta buluşturan devrimcilerin, dönemsel olarak zayıflamalar yaşasa da geniş yığınlar ile güçlü ve sağlam bağları vardır. Ek olarak, uzun yüzyıllara yaslanan halk kültürü içerisinde mücadele olgusuna, sıklıkla karşılaşılan bir ülkedir ve toplumsal hafıza (efsaneler, anlatılar, öyküler, türküler vs.) dolayımı ile bu olgu sürekli canlıdır. Elbetteki bu canlılığı ara vermeden besleyen de sınıf çelişmelerinin daima keskinlikle yaşanagelmesidir.

ABD'nin ve AB'nin gerek ülkemiz üzerinden bölgeye karşı girişecekleri ekonomik ve politik hamlelerin gerekse bu geniş kapsamı ve uzun erimli bölgesel politikalar içerisinde ülkemize biçilen rollerin önünde, ülkemiz içerisinde kendilerine yönelebilecek yegane, doğrudan tehdit, halk kitlelerinin anti-emperyalist politik ve pratik duruşudur. Bu durum öylesine ortadadır ki bizzat ülkenin son 30 yıllık tarihi doğrudan, millet meclisi maskeli askeri-faşist diktatörlük koşulları altında yaşanmıştır. Emperyalizm, yerli uşakları aracılığı ile emekçi halk hareketliliklerine azgınca saldırmış, kitle önderleri tutuklanmış, öldürülmüş ve emekçilerin yiğit evlatları, politik önderlikleri sürekli olarak fiziki ve teorik bakımdan tecrit ve imha koşulları altında tutulmuşlardır.

Bu bakımdan, bugünde de değişen bir şey yoktur. ABD ve AB'nin kendi gelecekleri açısından yaşamsal önemde gördükleri Irak işgali ve bölgedeki diğer talan operasyonları, mutlak surette bölgede konuşlu bir uydu devleti

zorunlu kılmaktadır. Bölge, bu emperyalistler için yaşamsal önemdedir. Çünkü artık yavaş yavaş da olsa tek kutupluluk dönemi kapanmaktadır. Asya kapitalizmi büyük ve önemli bir rakiptir. Dolayısı ile bu uydu devlette, olası devrimci kalkışmaların önü en baştan kesilmelidir... Öncelikle 19 Aralık'la devrimci önderliklere saldırılmış, ardından tezgahlanan ekonomik kriz ile ülke alelacele bir seçime sürüklenmiş ve ardından doğrudan ABD'nin imali olan AKP hükümeti iş başına geçirilmiştir. Sonrasında da savaş süreci başlamıştır. 19 Aralık, Türkiye'ye yönelik bu kapsamlı saldırı sürecinde direnişi örgütleyeceği aşikar olan devrimci önderliklerin imhasına ve sürecin iç güvenliğinin uzun vadeli tesisine yönelik uluslararası bir operasyondur.

19 Aralık, devrimci teoriyi revize etmek isteyenlerin, devrimci eylemi rafa kaldırmak isteyenlerin giriştikleri en kapsamlı ideolojik ve fiziki tasfiye hareketinin adıdır. Başlı dik halk evlatları bu azgın saldırıyı da kahramanca göğüslemesini bilmişlerse de saldırıyan taraf kısmi olarak (genel anlamda) devrimci cepheye bir dayanıklılık ve geri çekiliş yaratmıştır. Reformizm-revizyonizm kutsanmış, sağ oportünizm hortlatılmış ve sol sübjektivizm ayyuka çıkmıştır. "Yeni Dünya Düzeni"nin "Yeni Solcuları" işbaşına devşirmeye çalışılmıştır. Öylesine ki, baş düşman ABD'nin ordusu ülke topraklarında iken, yaratmış olduğu tarihi bağımsızlık ve nihai insanlık ülküsü komünizm uğruna sayısız fedakarlık destanları ile örülü olan devrimci cepheye bir tek kurşun dahi atılmamıştır. Bunun yerine, ülke ve halk gerçekliğinden kopuk bir yığın küçük burjuva Troçkizm kırması,

yan anarşist grupçuk, meydanlarda hop hop hoplanmış ve medyanın "devrimcilik" ya da sol değerler adına geniş yığınlara lanse ettiği popüler sembollere dönüşmüşlerdir. Üstelik, ülke halkının %80'lere varan oranda anti-amerikan görüşlere sahip olduğu herkesçe bilinen ve hatta bizzat Amerika'nın kendi uşaklarına resmi ağızlarından "ABD'nin imajı"nın düzeltilmesi talimatının verildiği bir ülkede. Elbetteki düzen (medya), sol ve sol değerler adına, dünyadan, ülkemizden ve gelişmelerin gerçek niteliklerinden bihaber zavallıların tercih edecektir. Öte yandan, devrimcilerin böylesine meşru bir gündem üzerinden halkla buluşabilecek araçları yaratamamış olmaları ve hatta çoğunlukla "savaş karşıtlığı" çerçevesinde çakılı kalarak, nicel çoğunluğun olduğu platformlarda boy göstermek zorunda kalmaları da düşündürücüdür. Bu nokta, bizce önemlidir. Zira 19 Aralık'la yaratılmak istenen "devrimci muhalefetin" politik-pratik sınırlarına işaret etmektedir.

Öte yandan, 2002 sonbaharında yaşanan önemli bir siyasal gelişme, tüm bu prangalardan kurtulmanın ve kazanmaya cüret etmenin somutlaşan bir mevzisi olarak devrimci kamuoyunun gündemine oturdu. Tarihi muhasebesi, teorik açımları ve pratik yönelimleri ile çıkışının ardından giderek artan bir ivme ile ülkemizde devrimci teorinin inşası noktasında yakalanan nitel sıçramanın işaretlerini verdi. Adım adım süreçle hesaplaşmaya başladı ve bu mücadele içerisinde, eldeki imkanlarla demokratik halk devrimini ve araçlarını örmeye çabaladı. Tüm bunlar olup bitirken dikkatleri çeken en önemli şey, teorinin yeniden elden geçirilişinde ve tekrardan özümsemişin-

de geçmişten köklü düşünsel ve yöntemsel kopuşların yaşanması oldu. 17'les-çahısında somutlaşan bu çıkış, doğru ve devrimci teorinin her türden gerici akıma ve kuşatmaya karşı verdiği amansız teorik mücadeleye ve daha da önemlisi kendi içerisinde geçmişten getirdiği hastalıklı noktalara karşı da yürüttüğü çetin özeleştirilme sürecine ve düşünsel-pratik arınmaya tanıklık etti.

Demokratik Halk Devrimi'nin teorik-pratik örgütleyicilerinin, örgütsel bakımdan henüz ülke gündemini gereken yeterlilikte etkileyebilmekten uzakken bu denli ağır bir saldırıya maruz kalması, tamamıyla sahip olduğu teorik arınmanın ve demokratik devrim stratejisinin bir sonucudur. Salt askeri bir mesele değildir yaşananlar. Asıl olan teorik çizginin sınıf düşmanlarından aldığı saldırının niteliğidir. Öylesine vahşice ve ustacadır ki saldırının sorumluları tehlikenin gerektiği kadar farkındadırlar. Ülkemiz, bu yüzyılda dünyadaki politik gelişmelerin odağında yer alacağı aşikar olan önemli bir ülkedir. Ortadoğu'nun ekonomik ve nüfus niteliği bakımından en önemli ülkelere rindendir. Bu coğrafyada devrimci teorinin yaşamasına ancak istenilen sınırlarda göz yumulacaktır (elbetteki teorik olarak ehilleştirildikten sonra). Demokratik Halk Devrimi perspektifi, mevcut gerçekleri kendi sübjektif niyetleri içerisinde okuyan aklı evvelerin dışında, aklı selim herkesin görebileceği üzere bu toprakların tek devrimci çözüm programıdır. Öylesine aşikardır ki, bu programın öncülünün çeyrek asırdan uzun bir süredir cebelleştiği her türlü abluka, tek başına buna kanıttır.

Şurası açıktır ki günün doğru okunması tek başına yeterli değildir. Teoriyi üreten, mücadele

içerisinde konumlanmış bir önderlik ve programı, politikaları hayata geçirecek "örgüt" devrimci mücadelenin olmazsa olmazıdır. Engellenen tam da bu olmuştur. Yakalanan niteliksel ilerlemenin, 2002'den bu yana giderek artan bir ivme ile hareket kabiliyeti kazanan halihazırdaki nicel potansiyelle buluşması ve başaracağı aşikar olan politik hamleler engellenmiştir. Ancak, her yönden müthiş bir teorik ve pratik miras kalmıştır bugüne. Temel teorik hareket noktaları Türkiye'nin bağımsızlık ve halk demokrasisi mücadelesine ışık tutarken, bazı pratik tecrübeleri ise bu teorik postulatların nasıl hayata geçirilebileceği sorunsalını aydınlatacak niteliktedir.

Bu bakımdan yazımızın bundan sonraki bölümlerinde, kendisini bağımsızlık ve halk demokrasisi yürüyüşü içerisinde, halk gençliğinin anti-empyalist, anti-feodal mücadelesinin alanındaki politik önderi ve örgütleyicisi olarak tanımlayan Demokratik Gençlik Hareketi'nin perspektifinden,

ilgili teorik-pratik kazanımları, arkada bırakılan sürecin muhasebesi içerisinde irdedeleyeceğiz.

Yeni Dönem Demokratik Alan Faaliyeti, DGH ve Diğer Bazı Demokratik Kurumlar

Açıklıkla ifade edilmelidir ki Demokratik Halk Devrimi'nin içerisinde asli bir unsur olarak demokratik halk hareketini oluşturan kurumlardan birisi olan DGH'nin ve diğer bazı kurumların sahip oldukları yeterlilikler, bugün itibari ile, henüz arzu edilen boyutlarda değildir... Zaflarımızı ve hatalarımızı kitlelerin huzurunda tartışmaktan çekinmiyoruz. Tam tersine, böylesi bir diyalektik sürecin bizleri teorik ve pratik boyutlarda her zaman daha güçlü kalacağını biliyoruz. Zira bizler, DGH'de örgütlü halk gençliği olarak, gerçeklerin her zaman en büyük devrimciler olduğuna inanıyor ve bilimin esaslarının emrettiği güzergahta yürümenin bir zorunluluk olduğunu biliyoruz.

Yazımızın bu bölümü, yukarıdaki tespiti DGH'yi merkeze alarak, neden ve sonuçlar üzerinden tartışacak ve öntümüzdeki süreci şekillendirecek yönelimleri açmılayarak, tartışmayı bütünleyecektir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki DGH'nin 2004-2005 süreci içerisinde asgari hazırlıklarını tamamlayarak ve ilanından bugüne geçen süre içerisinde elde edilen niceliksel birikimi yine asgari ölçülerde toparlayarak gerçekleştirdiği merkezileşme hamlesi; ülkemiz özelinde, halk gençliğinin, demokratik devrimin örgütlü programı ile olan bağının en önemli adımlarından birisi olmuştur.

Merkezleşmenin anlamı sadece kağıt üzerindeki imza ile sınırlanabilecek bir olgu değildir. Merkezleşme, öncelikle örgütsel inşanın bir çıktısıdır ve şüphesiz ki bir zorunluluktur. Lakin bu konuda geçmişten bugüne devam edegelen bir sürekliliğin de sağlıklı bir şekilde taşınmamış olduğu belirtilmelidir. Bu bakımdan DGH'nin ilanının ardından merkezileşme sürecine kadar (ve hat-

ta yer yer bugün bile) yaşanan olumsuz iç tartışmaların ve faaliyetleri aksatıcı boyutlara ulaşan sorunların varlığı, öncelikle üstesinden gelinmesi gereken önemli bir engel olmuştur. Söz konusu engeller esas itibarı ile aşılmıştır. Merkezileşme, belirlenen siyasetlerin ve yayın faaliyetinin esasının düzene girmesi gibi başat meselelerin temel noktalarını çözümlenmiş ve böylelikle daha ileri atılımlar için sağlam bir zemin inşa etmiştir.

DGH, bugün itibarı ile, ülkenin kuzeyinden güneyine, doğusundan batısına hemen tüm bölgelerinde var olan bir gençlik hareketidir. Bu durumu ve gelişimi, dost ve düşman kesimlerce her zaman yakın bir ilginin de muhatabı olmuştur. Ancak DGH, sahip olduğu örgütlülükle kıyaslandığında siyasi etkinlik bakımından henüz tam anlamı ile örtüştüğü söylenemeyecek bir pozisyonundadır. Bu durumun çeşitli nedenleri vardır. Bu nedenlere ilişkin tespitler ve önümüzdeki süreçte asli olarak tamamlanacak işler (ki bunlar, asli olarak uyulacak faaliyetlerdir) şöyle sıralanabilir:

1) Örgütlülük anlamında DGH, var olduğu illerin yaklaşık dörtte üçünde (kısmi sorunlarla birlikte) düzenli bir iletişim içerisinde. İşleyişin genel niteliği il bazından başlayarak; öğrenci (lise ve yüksek öğrenim) gençlik, semt-işçi gençliği ve köylü gençlik ayrımları içerisinde inşa edilmiş birimlerden (fakülte, mahalle, köy vs.) başlayarak, ilgili birim temsilcilerinden oluşan il ve bölge kurulları şeklinde ilerlemektedir. Mücadelenin ve niceliksel gücün daha fazla ve karmaşık olduğu yerlerde, aynı disiplin içerisinde, daha kapsamlı örgütlülükler inşa edilmiştir. İletişimin sağlandığı ancak istenilen yeterlilikte örgütsel yapılanmalara gidilemeyen

yerler ile olan meselelerin çözümü, öncelikli görevler arasındadır. Bu yerlerde hali hazırda kendi iç işleyişlerini oluşturmuş aktivistler, sürecin ivedilikle tamamlanması ve kendileri ile temas sağlandığında daha fazla vakit ve emek kaybına mahal vermemek için merkezi daha yakından takip edeceklerdir. DGH'nin belirlemiş olduğu hedefler ve politikalar dışında, süreci aksatıcı pratiklere girilmemesi önemlidir.

İlgili örgütlülüklerin inşası sürecinde karşılaşılan en önemli sorunların başında, bu işleyiş tarzının kaçınılmaz olarak ortaya çıktığı 'meşruiyet' sorunu gelmektedir. Haklı ve yerinde bir tartışma başlığıdır. Nedenlerini burada uzun uzadıya açıklamayacağımız tarihsel koşulların belirleyiciliğinde şekillenen bu tarz, bir önceki yazımızda, DGH'nin önündeki temel hedeflerden birisi olan kongre sürecine kadar kaçınılmaz olarak geçerliliğini koruyacaktır. Kongreye ilişkin olarak, belirlenmiş ve deklare edilmiş olan karar geçerlidir. Kongre halka açık yapılacaktır. Dünyanın olduğu gibi bugün de DGH kesinlikle ve kesinlikle programında belirlemiş olduğu faaliyet alanlarının ve tarzının dışına çıkmayacaktır. Açık alanda varlığını ve sınırlarını muhafaza edecektir. Kongre için gerekli olan araçların tesisi tamamlanana dek, asli hedef bu olacaktır. Mevcut merkez, bu görevi tamamlamak ve ardından kendisini feshederek, demokratik seçimlerle oluşturulacak olan yeni önderliği inşa etmekle yükümlüdür.

Ancak bu durum, hiç şüphesiz mevcut merkeziliğin kendinden doğru bir hareket ve tasarruf serbestisine sahip olduğu gibi bir anlam kesinlikle içermemektedir. Bu türden düşünceler doğru değildir. Merkezileşme sürecinin ilk elden

başladığı bölgeler, elbette ki henüz örgütlenmiş ve örgütlenmekte olan alanlara nazaran daha derli toplu bir işleyişe sahiptirler. Buralarda olgunlaşan birimlerin kendi içlerinde demokratik seçimlerle belirleyecekleri yönelimler ve yapılanmalar, DGH'nin önümüzdeki süreçte üstleneceği hamlelerde etkinlikle rol oynamaktadırlar ve oynayacaklardır. Diğer yerlerin de aynı işleyişe müdahil olabilmeleri, DGH'nin var olduğu tüm alanlarda tüm organları ile tıkr tıkr işleyen bir örgütsel yapıya kavuşması ile mümkündür. Bu olmazsa olmazımızdır. Böylesi bir yapıya kavuşmuş olarak DGH, aşikardır ki ülke genelinde gençlik cephesinde asli bir politik merkez olacaktır.

Ancak ve ancak böylelikle siyaset üretilebilir. Üretilen siyasetler, güçlü bir örgütsel mekanizma ile tüm alanlarda eşgüdüm içerisinde ve etkin bir şekilde halk kitleleri ile buluşabilir ve en önemlisi ülkenin politik gündeminde bir başlığa dönüşebilir. Yegane hedef budur. Bu, gerçek anlamda mücadelenin de kendisidir.

Öte yandan, DGH'nin örgütsel inşa sürecinin tamamlanması, kendi içerisinde profesyonelleşebilmesinin de zaruri ön koşullarından birisidir.

DGH'nin bir propaganda bürosu olacaktır, örneğin. Bu büro, uzmanlık alanı içerisinde gereken tüm araç gerece sahip olacak ve yazılı-görsel materyaller ile DGH'yi ve politikalarını, günümüz gerçekliği içerisinde, en geniş kitlelere taşıyacaktır. Mesela, DGH'nin kitlesel olarak gerçekleştirdiği yürüyüş, eylem, şenlik vs. etkinlikler öncesi ve sonrası ile daha verimli olarak değerlendirilebilecektir. Video kayıtlar, belgeseller vs... Devrimci yaratıcılık, akla gelen bu en klasik örneği aşacak ve kitlelerle kopmaz, sarsıl-

maz bağların materyallerini ve araçlarını inşa edecektir şüphesiz.

Bir başka önemli örnek, DGH'nin bir yayın bürosu olacaktır. Hedefi, Türkiye'de bugüne dek çıkmış olan politik gençlik dergilerinin toplam birikimini yakalamak ve aşmak olan bu merkez, başta DGH aktivistleri ve taraftar kitlesi olmak üzere, doğrudan doğruya fikirleri, tüm kesimleri kapsayacak genişlikte, yeterlilikte ve anlaşılabilirlik ölçütleri içerisinde işleyecektir. Bu merkez, pozisyonunun gerektirdiği ideolojik donanımına ve profesyonelliğe yaslanacaktır elbette. İşte bu da öncelikle DGH'nin yukarıdan aşağıya, hedeflediği tüm kesimlerde ve ülke genelinde örgütlenmesi ile mümkündür. Bunun dışında bir seçenek mevcut değildir. Yayıncılık, kendi özgünlüğü gereği yetişmiş insan gücüne, mali desteğe ve en önemlisi yazılıp, çizilenleri her bölgeye ve her kesime ulaştıracak, daha da önemlisi, buralarda hayata geçirecek insan gücüne gereksinim duyar. İşte bu, örgüttür.

DGH'nin işçi, köylü ve öğrenci büroları olacaktır. Farklı kesimlerde, iş kollarında uzmanlaşmış merkezlerin tahsis edilmesi, daha nitel açılımların ve ileriye dönük kadro birikiminin ön koşuludur.

Özetle, örgütsel inşa (esas olarak tamamlanmış olmakla birlikte) daha profesyonel bir işleyiş ve genişliğe ihtiyaç duymaktadır. Bu sürecin tamamlanması öncelikli hedeflerdir. Ciddiyet ve disiplin, bir kez daha yukarıdan aşağıya tesis edilecek ve geride bırakılan süreçte örgütsel işleyiş içerisinde yaşanan olumsuzluklar ve aksaklıkların üzerine amansızca eğilimlenecektir. Daha önce de belirttiğimiz üzere, hali hazırda DGH taraftarlarının bir arada olduğu ancak DGH ile tam olarak bütünleşmemiş alanlarda bulunan arkadaş-

ların sürecin işleyişini kolaylaştırıcı tutumları belirleyicidir.

2) DGH'nin tutarlı bir kadro siyaseti izlemesi, kuşkusuz, yukarıda genel çerçevesi ve asli hedefleri belirlenmiş sürecin tamamlanmasında ve daha da ilerilere götürülmesinde belirleyici olacaktır.

Semtlerde işyerlerinde ve köylük bölgelerde yürütülen faaliyet-

Önümüzdeki süreçte DGH ve bu kurumların organize edeceği ortak bir tartışma platformu içerisinde (dernekleşme faaliyetleri ile iç içe olarak) bu mesele, daha nitel bir çözüme kavuşacaktır. Kendi programlarına ve iç tüzüklere sahip bu kurumlar arasında da bir tüzük inşa edilecek ve böylelikle çalışma alanları ayrıştırılacaktır. Keşmekeş önlenerek, daha nitel ve verimli siyasetler üretilebilecektir. Olgun kadrolar yetiştirilecek ve özlenen seviyelere ulaşılabilecektir.

lerde, ilgili birimlerin ilk elden bu konuda daha rahat çözümlere kavuşacakları aşikardır. Bu alanlarda asıl olan, örgütlülüklerin yoğun olduğu iş kollarında faaliyet yürüten öz örgütlülüklerde (sendika, dernek, oda vs.) yoğunlaşılması ve buralarda profesyonel faaliyetçilerin çıkarılmasıdır. İlerleyen süreçte, DGH kendi bünyesinde bu araçları yaratmaya muvaffak olacaktır.

Öğrenci alanı aşikardır ki bu noktada en sorunlu yerlerden birisidir. Hele ki yerelerde sürekliliği sağlanmış alanların yaratılmadığı şu sıralar. Öte yandan, öğrencilik gibi bir statünün geçici karakteri de bu alandaki kadro sorununu büyütmektedir. Zira, yüksek öğrenimi hesaba katarsak ortalama 5 yıllık bir öğrenim süresi vardır. Dolayısı ile bu alanlarda kalıcılığa her zaman yoğun bir örgütlenme, nitelikleşme ve kazanılan mevzilerin elde tutulması gibi önemli ve zorunlu atılımlara ihtiyaç duymaktadır.

Bu noktada yapılabilecek en uygun iş alanlarında mücadelesini sürdüren aktivistlerin fedakarca öne çıkarak alanlarının ihtiyaçları doğrultusunda gerekirse kayıt döndürmeleri olacaktır. Böylelikle faaliyetçiler en az bir yıl boyunca tüm zaman ve enerjilerini sorumluluğu altında oldukları işlere yöneltebileceklerdir. Burada hemen belirtelim, ilgili aktivistlerin faaliyet alanları ve sorumlulukları, sahip oldukları statü (öğrencilik) ve bu kimliğin gerektirdiği alanlar ile sınırlıdır. Daha ötesi değil. İşleyişte gereksiz yatay ilişkilere yer yoktur. Dolayısı ile DGH elindeki bu fırsatları daha yetkin bir mücadele için seferber edebilecektir. Mevcut alanlarda faaliyetler daha da yetkinleşecek, güncel süreçlerle daha sıkı bağlar kurulacak ve olası yeni faaliyet alanlarında inşa süreçleri daha da hızlanacaktır.

Aynı zamanda aktivistlerin en az bir yıl böylesi pratiklerden geçmeleri, beraberinde bu arkadaşların niteliksel olarak daha da yetkinleşmelerini sağlayacaktır. Teorik olarak daha donanımlı ve tecrübe bakımından gerekli yeterliliklere sahip bu arkadaşlar, arkadan gelen kuşakların yetişmelerinde de aktif rol alabileceklerdir.

Gençliği ilgilendiren tüm alanlarda profesyonelleşme, salt mücadele hamallığı olarak kavranırsa bu, sadece ilgili arkadaşlar için zaman kaybindan ve diğerlerinin tembelleşmeye müsait zaaflarını kaşıtmaktan öteye geçmeyecektir. Bu nokta önemlidir. Bu arkadaşlar, en önemli konuda, yani siyasetin yaratımı ve icrası noktasında profesyonelleşeceklerdir. Bu durumun iki boyutu vardır. İlki DGH'nin kolektif önderliğini ilgilendirir. Önderlik, doğru bir kadro politikası inşa etmekle yükümlüdür. İkincisi, yine ilki ile bağıntılı olmakla birlikte, siyasetin icra edilebileceği araçlar ile mümkündür. Buna değineceğiz.

Profesyonelleşme, DGH'nin ilk elden çözümleneceği bir diğer başlıktır. Önümüzdeki yarı yıldan itibaren mevcut imkanlar gözden geçirilerek bu süreç için gerekenler yapılacaktır. DGH'nin, aktivistlerinden gelecek bilinçli öne çıkışlardan, kuşkusu yoktur.

3) DGH, tarihsel ve toplumsal dayanakları gereği meşru bir harekettir. DGH'nin programı, hareketin varolacağı alanların ve mücadele tarzının sınırlarını kesinlikler ölçütünde belirlemiştir. Dolayısı ile bu çerçevede kullanılacak tüm olanaklar seferber edileceklerdir. Gereksiz yere mücadeleyi ve aktivistleri tehlikeye atmak ve saldırıya açık pozisyonlarda tutmak ciddiyetsizliktir, politik cahilliktir.

DGH, bu meşruiyetini gereken araçlarla donatacaktır. Araçlar, mücadelenin gerek mekan olarak gerekse siyasetlerin somutlaşabileceği biricik dayanaklardır. Öte yandan profesyonelleşmenin de en önemli imkanlarından birisidir. Profesyonelleşme sürecindeki kadroların demek bünyesinde sahip olacakları kimlikler, halk nezdindeki asıl meşruiyetlerinin ya-

nında, faaliyetlerinin de kısmen sorunsuz ilerleyebilmesi için mümkün olabilecek tüm imkanları sunacaklardır. Legal koşullar, sonuna dek kullanılacaktır. İlerleyen süreçte DGH, tüm bu olanakları sadece kendisine ait olan araçlar (dernekler) ile de örecektir. Türkiye'nin siyasal haritasında teorisi, siyasetleri, kadroları, nicel birikimi ve pratikleri ile en önemli merkezlerden birisi olacaktır.

Demokratik alanda, demokratik halk devrimi perspektifi ile hareket eden diğer kurumlarla eşgüdüm içerisinde bu araçların inşası, içerisinden geçmekte olduğumuz sürecin ve orta vadedeki hedeflerimizin en başta gelenlerindenidir.

İlk elden bölge merkezli derneklerin kurulması, bu hedefin somutlaşacağı bir örnektir. Böylesi kurumların inşası ilk etapta bölgedeki faaliyetlerin daha düzenli yürütmesini sağlayacaktır. Yasal imkanlar ölçüsünde sunacağı olanaklar, gereksiz kayıpları engelleyecek ve ilerleyen süreçte aynı bölgede kendi içlerinde merkezileşecek demeklerin de inşasına olanak tanıyacaklardır.

Hemen ve altını çizerek belirtelim: Bu araçların nasıl ve ne şekilde faaliyet yürütecekleri, kendi aralarında oluşturacakları koordineli işleyişin nasıl olacağı, içerisindeki kurumların kendi aralarındaki iç tüzüklerinin neler olacağı gibi önemli meseleler yakın zamanda yine bu sayfalarda tartışılacak önemli başlıklardır. Bu vakte kadar asıl olan demeklerin inşası ve asgari işleyişin oturtulmasıdır. İlgili tartışma, doğrudan işin muhatabı kurumlarca, tüm aktivistlerince inşa edilecek, uzun bir zaman ve geniş bir çerçevede yürütülecektir. Ancak şimdi, bu sürecin işlemesi için asli zorunluluk olan mekanların (dernek) inşası tek hedeftir.

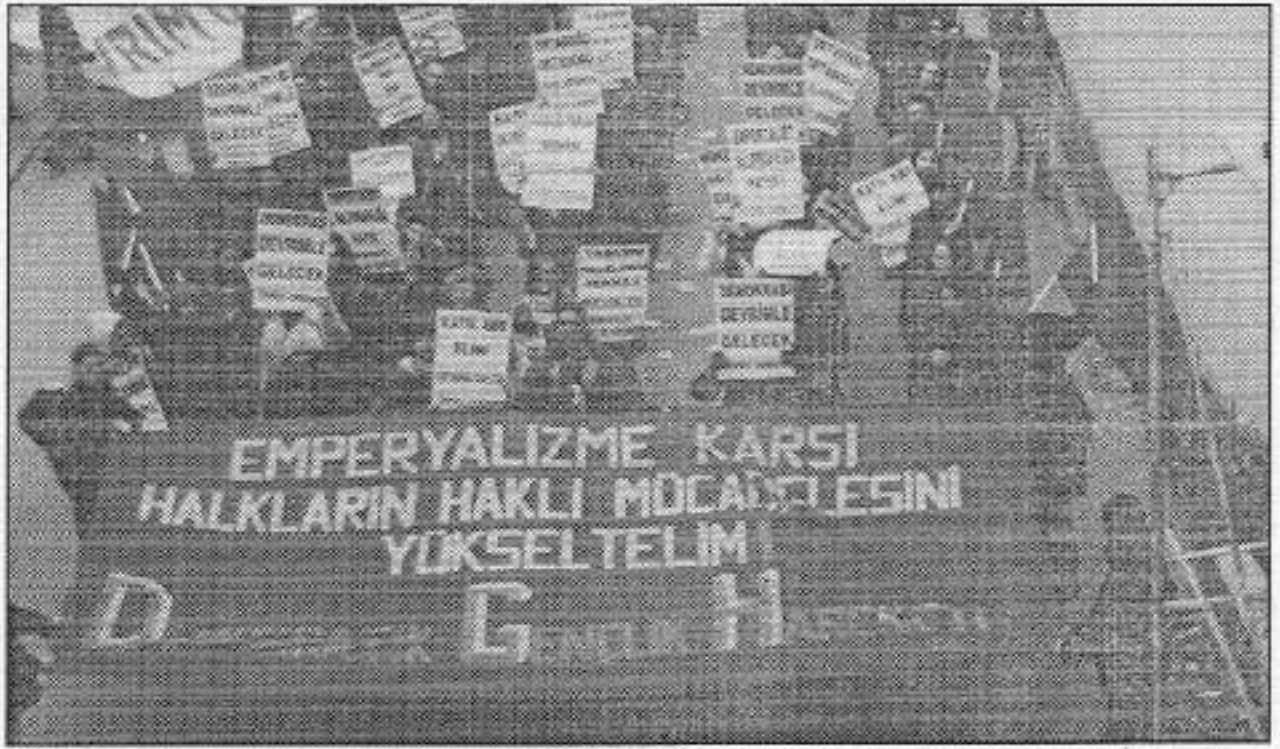
4) Kendilerini demokratik halk

devrimi perspektifi içerisinde var eden DHP bileşenleri ile DGH arasında var olan sorunlu ilişkilerin çözüme kavuşması meselesi, en az yukarıdakiler kadar ve hatta (bazı yerler için) denebilir ki bunlar arasında en önemli başlıklardan bir tanesidir. Bu konu oldukça önemlidir. Hiç kimse demokratik halk devriminin öngördüğü merkezi işleyişin dışında kendi inisiyatifi içerisinde bu meseleyi kendinden doğru çözüme kavuşturmaya, biçim vermeye ya da örgütlemeye katıyen çalışmamalıdır.

Bu bir süreç meselesidir, nitelikleşme meselesidir, gerekli araçların inşasına ihtiyaç duyan bir meseledir. DHP ve bileşenleri ülkemiz siyaset haritasında açılımları ve politikaları ile ciddiyetle takip edilmesi gereken kurumlardır. Şüphesiz, bu kurumlar da kendi içlerinde merkezileşme, örgütlülüğü inşa etme vb. sorunlar yaşamaktadırlar. Süreç, bu kurumlar ve DGH'yi eşgüdüm içerisinde hareket etme zorunluluğu ile karşı karşıya bırakmıştır. Öte yandan bu zorunluluk, sahip olunan demokratik devrim perspektifinin de önemli bir getirisiidir.

Önümüzdeki süreçte DGH ve bu kurumların organize edeceği ortak bir tartışma platformu içerisinde (demekleşme faaliyetleri ile iç içe olarak) bu mesele, daha nitel bir çözüme kavuşacaktır. Kendi programlarına ve iç tüzüklere sahip bu kurumlar arasında da bir tüzük inşa edilecek ve böylelikle çalışma alanları ayrıştırılacaktır. Keşmekeş önlenerek, daha nitel ve verimli siyasetler üretilebilecektir. Olgun kadrolar yetiştirilecek ve özlenilen seviyelere ulaşılabilecektir.

Demokratik devrim perspektifi içerisinde kendisini var eden diğer bir önemli kurum, Devrimci Demokrasi gazetesidir. Bu kurumla DGH arasındaki, geçmiş dönem-

lerde yakıcılık ile var olan sorunlar bugün itibari ile kısmen aşılmış olsa da tam anlamı ile bir çözüme kavuşmamıştır. Bu konudaki görüşlerimizin bir kez daha altını çiziyoruz:

Devrimci Demokrasi Gazetesi'nin büroları DGH'nin toplanma, buluşma ve hatta boş vakit geçirme, görüşme, faaliyetlerini organize etme, toplantılarını yapma ve diğer kurumlarla olan işleyişini tayin etme mekanları kesinlikle değildir. Bu nokta da son derece önemlidir. DGH gereksinim duyduğu mekan sorunlarını öncelikle dernekleşmeler üzerinden çözümlenecektir. Bu süreç kadar da kullanacağı yerler, ilişkilerin iyi olduğu dernek, sendika, oda vd. yerler ile bunların da yokluğunda asli olarak örgütlendiği alanlardır (Örn: üniversiteler gibi). Bu süreçte anlamsız illegal pozlar takılmamalı, evler kullanılmamalı ve gereksiz yere saldırıya davetiye çıkarılmamalıdır.

Gazete büroları ile olan ilişkiler, takip edilen yayımların (gaze-

te, dergi, kitap vs.) alımı ve dağıtımını gibi bir başlık altında sorumlu kişilerce düzen ve disiplin içerisinde ilerlemelidir. Bunun dışında, bürolar, siyasi faaliyetlerin üstleri değildirler. Buralarda, işleyişte kurumlar arası yatay ilişkilere kesinlikle müsaade edilmemelidir. Herkes üzerine düşen vazife ile meşgul olmalı ve hakkını vermelidir.

5) Bir diğer ve çok önemli başlık ise halihazırda yürütülen faaliyetlerin tarzına ilişkindir. Yakın dönemde yaşanan operasyonlardan çıkarsadığımız en önemli ve acı dersler, biraz evvel de değindiğimiz üzere, anlamsız illegal pozlar ve hatta üzerlerine vazife olmadığı halde gerçekleştirilen eylemliliklerdir.

Illegal çalışma koşulları, Türkiye gibi gerçek doğru-devrimci fikirlerin tecrit ve imha koşulları altında tutulduğu ülkelerde bir zorunluluktur. Tekrar ediyoruz, bu bir zorunluluktur. Sübjektif niyetlerin çaktısı değil... Romantik ve gerçeklerden kopuk, çarpık bilinçlerin heyecanlı bir oyun hava-

sında kavradığı bu olgu, tam tersine devrimci ve sağlam bilinçlerde tam anlamı ile kavranması gereken oldukça önemli ve ciddi bir meseledir. Bunun belli koşulları, belli yöntem ve teknikleri vardır. Ancak ve ancak zorunluluk hallerinde, devrimciler bu yolları kullanırlar. Yanlışlıkla ve yaygınlıkla zannedildiği üzere, bu durum, devrimciliğin mutlak bir ön koşulu değildir.

En basitinden; birçok kişi illegallite ve gizliliği birlikte görür. Halbuki birbirlerinden oldukça farklı meselelerdir. Mücadele yöntem ve taktikleri, bütünlük içerisinde kavranmalıdır. Aksi takdirde, mahalle aralarında ya da fakülte köşelerinde fısıldamak gibi komik durumlara sürüklenilebildiği gibi, cezaevi ve hatta imha ile sonuçlanan gerçek trajedilere de sürüklenilebilir. Üstelik, devrim ve halk adına hiçbir getirisi olmayan, tam tersine zarar veren pratiklerde. Böylesi cahillikler, bizim işimiz değildir. Geride bıraktığımız ve çok acı tecrübeler

ile olduğu kadar başarılı yöntemlerle de örülü otuz küsur yıllık kendi tarihimiz ve daha da ötesinde dünyada bir buçuk asırdır yaşanmış ve yaşanmakta olan tecrübe birikimi önümüzde durmaktadır. Tarihsel ve diyalektik bilim anlayışımız, olguları (yaşamdaki mevcut gerçekleri) esas alan devrimci teorimiz ile bizler; diğer küçük burjuva yapılanmalardan oldukça farklı bir teorik silaha sahibiz. Bunu kullanacağız. Daha verimli kullanabilmek için ise yukarıda sıralanan tüm maddelerde somutlaşan adımları bir bir sabırla inşa edeceğiz. Aceleciliğe ve bilinçsiz çıkışlara geçit vermeyeceğiz. Her şey bütünlük ve disiplin içerisinde ilerleyecek.

6) İlegalite meselesinde olduğu gibi, saflarda yaygınlık kazanmış birçok hastalıklı noktanın kökeninde, kendi öz gücümüze karşı duyulan güvensizliğin yattığı açıklıkla itiraf edilmelidir.

DGH, yazımızda sıklıkla değindiğimiz üzere, var olduğumuz an itibarı ile, devrimci teoride ulaşılmış bulunulan son nitel noktayı kendi teorik öncüllü olarak kabul eden bir harekettir. Demokratik devrim, bu ülkenin tek devrimci çözüm reçetesidir. DGH, açıklıkla söylenmelidir ki böylesi bir silaha sahip olmanın ötesinde, onu gereken yeterliliklerde kullanmaktan henüz uzaktır. Bu uzak olma hali ve nedenleri yukarıdaki başlıklarda özetlenenler olmakla birlikte, en önemlisi, çözümün somut hedeflerinin de belirlenmiş olduğudur. Bu adımlar atılacak ve teorik silah, iktidar yürüyüşünde etkinlikle kullanılacaktır.

Ancak bu silahın gereken seviyede kavranmamasının başat olumsuz çıktılarında birisi olan "güvensizlik" meselesi önemlidir. Saflara diğer bazı küçük burjuva yapılardan sızan sağ oportünizm,

sol maceracılık vb. gibi zararlı akımların da baş sorumlusudur.

Kendine güvensiz aktivist, elbetteki (temiz ve saf niyetleri ile) devrim ve yapı adına belirli bir takım işlerin içerisine girecektir/girmektedir. Fakat pratik bir sonuç olarak, bu akımların peşine takılmaktan öte bir şey yapamayacaktır. Belki tutum, davranış ve ahlak olarak onlardan ayrışacak ancak politik-pratik olarak onların kısır dünyalarının kaynuğuna takılacaktır. Bütün olumsuz örneklerle rağmen hala bu türden pratiklere girilmesinin kökeninde yatan en önemli neden budur. Kendi özgücümüze güvencemiz. Bağımsız araçlarımızı, siyasetlerimizi öreceğiz. Bu katidir.

Bizler, hiç şüphesiz, ittifaklara karşı değiliz. Günü gören ihtiyaçlar paralelinde ilkeli birliktelikleri her zaman savunduk ve savunmaya devam edeceğiz. Eylem fetişisti değiliz, olmadık ve bu pozisyonlara sürüklenmeyeceğiz. Mücadelenin gerekleri ölçütünde ve yine mücadelenin gerektirdiği biçimlerde eylemler yapacağız. En keskinlerin dünyaları devirdiklerini zannettikleri süreçlerde de vardık ve onların illegal(!) olarak yaptığı ancak tam da küçük burjuva bir gerilikle sırf öğünebilmek adına deşifre ettikleri ile kıyaslanmayacak ölçülerde önemli işleri, aynı nitel ölçülerde en az kayıplarla gerçekleştirdik. Gerektiği yerde ve zamanda bunları tekrarlamaya muktedir olabilmek, bilimsel bir kavrayışa ve olgunluğa erişmekten geçer. Bunu biliyoruz ve yaşatacağız.

Bu türden yapılar ve ilgili teorik hastalıklara karşı amansız bir teorik savaşımın verilmesi, öncelikle sahip olunan teorik öncüllü iyi kavramaktan geçer. Bu, sürekliliği sağlanmış alanları ile ülke genelinde faaliyet yürüten ve ya-

şama, mücadeleye hakim, çok yönlü bir örgütü zorunlu kılar. Örgüt, kendisine önderlik edecek, nitel birikime sahip, profesyonel bir önderliğin ve alt büroların neticesinde hayat bulur.

Görüleceği üzere her bir maddede nihayetinde geldiğimiz noktalar bir üst paragrafta olabildiğince özetlediğimiz olmazsa olmazları ortaya çıkarmaktadır. Bu hayatidir. DGH, bu alanlarda gerekenleri yerine getirmediği müddetçe yerinde saymaya ve daha da gerilemeye mahkumdur. Ancak bu böyle olmayacaktır.

Cüret ve bilim diyalektiğinde vücut bulan faaliyet, bu düğümü çözecektir.

7) Yayınlar düzenli takip edilecek ve yaşanan mali sorunların çözümünde, örgütsel işleyişin tam olarak oturtulması tayin edici olacaktır. Öncelikle işleyişin halihazırda mevcut olduğu alanlarda daha sıkı denetime gidilecek ve Özgür Düşün kolektifine bu anlamda daha geniş bir hareket alanı açılacaktır. Yeni temas edilecek yerlerde ise en başından sağlam ve disiplinli bir irtibat ve işleyiş oturtulacaktır.

Yayınlar, devrimci teorinin kitleler ile buluşmasında ve politik çalışmalarda tayin edicidir. Dolayısı ile gereken ciddiyet gözetilecektir. Mücadele pratiğinin her bir alanı ve buralarda yaşanan olumlu-olumsuz her bir deneyim mücadeleye bir katkıdır ve bu katkı ancak ve ancak paylaşılarak sunulabilir. Bu ise, yazmak, yayımlamak ve okuyup tartışmak ile mümkündür. O halde bu zorunlulukların gerekleri yapılacaktır.

Hiçbir aktivist ya da birim, kendisini bu noktada yetersiz hissetmemeli, bu bahanenin arkasına gizlenmemelidir. Pratik, en büyük öğretmendir. Deneyim ve daha nitel aşamalar, pratiklerde elde edi-

Eğer bu ülkede Türk, Kürt, Alevi, Sünni vd. emekçisini birleştirecek ortak değerler bulunamazsa başta emperyalizmin ve onların yerli uşakları hakim sınıfların halkları birbirine boğazlatma politikaları karşısında çaresiz kalınır. En kötü noktada, altını çizerek söylüyoruz, "ilerici"lik adına oldukça yanlış bir yükleme yapılarak, bu boğazlaşmada, taraf olunur. Bazı siyasi çevrelerin bu günkü süreçte objektif olarak bu noktaya doğru kaydıkları ve özellikle "Türk" ve "Sünni" kimliklerini, sınıf mücadelesinin "öteki"leri olarak tanımladıkları bilinen, üzücü bir gelişmedir.

len tecrübeler sonucunda gelişir. Devrimciliğin yasası budur.

Bu bölümle ilgili söyleyeceklerimizi noktalarken sürekli tekrar ettiğimiz ve vurgulamaktan daha uzun bir süre vazgeçemeyeceğimiz çok önemli bir gerçeğin, tekrardan altını kalınca çiziyoruz: "Yetişmiş insan gücü"ne "korkunç" ihtiyaç duyuyoruz.

Sadece DGH değil DHP, DKH, DD ve ÖD için de durum aynıdır. Özetle, tüm bir demokratik alanda ihtiyaç yakıcılıkla kendisini göstermektedir. Yetişmiş insan gücünden kastımız, yukarıda da değindiğimiz üzere, kuru bir iş hamallığı değildir. Dünyayı, ülkeyi, hızla akıp giden gelişmeleri; yeterlilikle özümlediği teorik öncülün süzgecinden geçirebilen, siyasi yeteneklere sahip, geniş düşünebilen, üretken hamlelerden çekinmeyen önderliklerin ve kadroların varlığı bu ihtiyacın karşılanmasına bağlıdır.

Bu sürecin ilk adımı, yukarıda özetlenen aşamaların tamamlanması ve ilerleyen aşamalarda devrimci okulların tekrardan açılmasıdır. Bu uzak bir hayal

değildir. İyi bir siyaset kabiliyeti ile ilişkilendirilen Marksist akademisyenlerce oluşturulacak kursların, kurulacak demoklerde verilecek derslerle, eldeki aktivistlerin bilimsel donanımlarını daha da ötelere taşıyacakları aşkırdır. Hatta bu sürecin katılımcıları DGH'nin kendi bünyesinden çıkardığı, çıkaracağı yetkinleşmiş bilim insanları da rahatlıkla olabilir. Tüm bunlar uzak hayaller değil, bir adım ötemizdeki olasılıklardır. Devrimci halk iktidarına giden yolda, günün emrettiği zorunluluklardır. Gün, zorunlulukların emrettiği mevzilere yerleşme ve yetkinleşme günüdür.

Önemle belirtmekte fayda görüyoruz, yazımızın bilhassa bu bölümü gerekirse tekrar tekrar okunmalıdır. Bu süreci aksatıcı ve genel merkezi işleyişin dışında kalan hareketlere yer yoktur. Yukarıda önemli maddeler halinde sıralanan başlıklar DGH'nin önümüzdeki dönemdeki sürecinin de çerçevesini çıkarmaktadır. Bu hiç şüphesiz belirli bir disiplin, denetim ve koordinasyon içerisinde ilerleyecektir.

Halkların Kardeşliği Şiarını ve Sınıf Bilinçliliğini Yükselt, Provokasyonlara Karşı Uyanık Ol

Tarihsel bir olgu olarak "millet" kavramı, bildiğimiz üzere, kapitalizmin doğuşu ile birlikte ortaya çıkmıştır. Bu dönemin karakteristik sınıfı olan burjuvazinin kendi ekonomik pazarının sınırlarını belirleme ve bu sınırlar içerisindeki satın alınabilir iş gücü ile serbest sermayenin sınırlarını güvence altına alma gereksiniminin bir sonucudur. Özetle, millet kavramı, kapitalist gerçekliğin çıktısıdır ve insanlık bu dönemi geride bıraktığında, doğasında ortadan kalkacaktır.

Dolayısı ile özellikle son on beş yıl içerisinde özellikle bizim gibi ezilen dünyaya mensup, emperyalizme göbekten bağımlı ülkelerde sıkça duyduğumuz "kimlik" sorunları da kapitalizme doğrudan bağlı sorunlar olarak ortaya çıkmışlardır. Daha doğru bir ifade ile biçim değiştirmişlerdir.

Günümüzde, emperyalizmin çeyrek asırlık tek taraflı hakimiyetinin bir sonucu olarak ezilen dünyada vücut bulan kimlik temelli çatışmalar, bölünmeler ve kamplaşmalar gerçeğinin neden ve sonuçlarını yazımızın önceki bölümlerinde değindiğimizden burada fazlaca üzerine eğilmeyeceğiz.

Ancak, ülkemizde geçtiğimiz aylarda yaşanan örnekler üzerinden, yine de hatırlatmak istersek diyebiliriz ki; milliyetçilik rüzgarları sosyal emperyalizmin çöküşünün ardından, hem çöken kampın tahakküm altında tuttuğu coğrafyalarda hem de iki emperyalist kamp arasında kalmış bağımlı yarı sömürge ve yarı feodal coğrafyalarda başta ABD ve AB olmak üzere büyük sermaye tekellerinin daha rahat sömürge operasyonları için, emekçi yığınlarının atomize

(en küçük parçalarına dek ayrıştırılma) edilmesi sürecinin uzantısıydılar. Örneğin, en trajik emsal Yugoslavya'dır. Çeşitli millet ve inançlardan, sorunlar yaşasa da eşitsizliklerin asgari düzeyde olduğu ve insanların hiçbir "kimlik" problemi olmadan on yıllarca iç içe yaşadığı güzide ülke. Tito'nun anavatanı. Nüfusu bazen yüz binlerle ifade edilen devletçikler uğruna "demokrasi ve özgürlük" adına, kardeş halkların birbirlerine boğazlatılması. Sermayenin azgın saldırısı ve buna direnecek örgütlü sınıf tepkisinin etnik ve mezhep kimliklerine parçalanması ve büyük trajedi... Acaba eski Yugoslavya'dan doğan hangi devlet bugün bağımsızdır? Bu süreçte hangi etnik ya da mezhep/din temelli grup kendi kaderini kendisi tayin etmiştir? Hangisi gerçek anlamda özgürdür? Yoksulluk ve kaçınılmaz sonuçları olarak toplumsal yozlaşma (fuhuş, uyuşturucu, rüşvet vs.) ve ücretlendirilen yaşam. Tüketilen değerler...

Sosyalizmin, geçen yüzyıl içerisinde kapitalist sürecin yaratmış olduğu kimlikleri sınıf kimliği içerisinde eriterek insanlığı bir arada ve kardeşçe daha ileri bir toplumsal formasyona taşıdığı örnekler yaşanmıştır ve bugün de belli oranlarda yaşanmaktadır.

İnsan toplumlarının, sınıflı toplumsal gerçekliğe adım atışından bugüne, biyolojik bir canlı olarak insanı "bilinçli birey"e dönüştüren şey, yani onun kimliği; üretim sürecinde ait olduğu konumudur. Kısacası, onun sınıf kimliğidir. Ağa ile köylü, patron ile işçi, sahip ile köle aynı kimliği taşımazlar. Ortak davranışlar sergilemezler. Ancak ortak sınıf kimliğine sahip farklı toplumsal yaşayışlara sahip insanlar benzer davranışlar sergilerler. Örneğin patronların tutum ve tavırları neredeyse

evrenselidir. Hele ki sermayenin bugünkü sahip olduğu nitelikler açısından bakarsak, emekçilere karşı tam bir eşgüdüm içerisinde hareket ettikleri söylenebilir. Bugün göklere çıkarılan etnik ve mezhep ya da din kimlikleri bir anda yok olur. Unutulur. "Dinler buluşması" masalları ile geri kitlelerin gözünde "meşruiyet" kazanır bu işbirlikleri. Öte yandan işçi sınıfı da evrensel değerlere sahiptir. Örneğin Türkiye'de çeşitli millet ve inançlardan işçi ve köylüleri aynı mücadele barikatlarında yan yana tutan yegane olgu budur.

Peki bugün devrimciler bu olgular içerisinde siyaseten nerededirler ve DGH bu süreçte hangi teorik noktada ve hangi somut pratiklerle duracaktır. Bu nokta tayin edicidir. Zira bugün azımsanmayacak ölçüde insan: "Bu ülkede solcu olmak için illa Kürt ya da Alevi mi olmak gerekir?" demektedir. Bu bir olgudur ve belirli sebepleri vardır. Son derece önemlidir.

Eğer bu ülkede Türk, Kürt, Alevi, Sünni vd. emekçisini birleştirecek ortak değerler bulunmazsa başta emperyalizmin ve onların yerli uşakları hakim sınıfların halkları birbirine boğazlatma politikaları karşısında çaresiz kalınır. En kötü noktada, altını çizerek söylüyoruz, "ilerici"lik adına oldukça yanlış bir yüklem yapılarak, bu boğazlaşmada, taraf olunur. Bazı siyasi çevrelerin bu günkü süreçte objektif olarak bu noktaya doğru kaydıkları ve özellikle "Türk" ve "Sünni" kimliklerini, sınıf mücadelesinin "öteki"leri olarak tanımladıkları bilinen, üzücü bir gelişmedir. Çok tehlikelidir. Bu noktada ideolojik netlik ve bilinç açıklığı, yaşamsaldır.

Türkiye'nin uluslaşma sürecini feodal dinamikler ile ve tamamen dışa bağımlı olarak yaşamış oldu-

ğu bilimsel bir gerçektir. Böyle olduğu içindir ki tek bir millet kavramı Türkiye'de yaşayan tüm insanları kapsamamaktadır. Kürt sorunu, demokratik devrimin acil çözüm bekleyen başlıklardan birisidir, şüphesiz. Lakin demokratik devrim, bir sınıf devrimidir. Kimi kesimler sahip oldukları kültürel kimliklerinin, kendi tarihsel geçmişlerinden getirdikleri belli muhalif özelliklere sahiptirler, Aleviler ve Kürtler gibi. Zira az evvel de belirttiğimiz üzere Türkiye'de uluslaşma imha ve inkar üzerine inşa olunmuştur ve mevcut devlet geleneğinin bu sorunlar karşısında takındığı zorla asimilasyon ve şiddet politikalarının sonuçlarıdır. Ancak aşikardır ki millet ve mezhep temelli çatışmalar, bugün uluslararası sermaye politikaları ve yerli işbirlikçilerinin bilinçli provokasyonlarının sonuçlarıdır. Doğrudan onlara hizmet etmektedirler. Bu noktalarda yeterli bilinç açıklığı ivedilikle işlenmelidir. Aksi takdirde Bozüyük'te, Trabzon'da vd. yerlerde sokağa dökülen herkesi, eline Türk bayrağı alan herkesi faşist-gerici olarak nitelenebilir. Bu, apaçık bir tuzaktır. Örgütlü faşist güçler ile halk kitlelerini doğru bir şekilde birbirinden ayırtmak ve uygun politik araçlar ile bilhassa bu kesimlerde yoğunlaşmak önemlidir.

DGH, bu büyük komploya karşı her daim uyanık kalacaktır. Etnik veya mezhep kimlikleri üzerinden değil, sınıfsal aidiyetler üzerinden örgütlenecektir. Bu türden yanlış akımlara karşı, en başta kendisinden başlamak üzere, cesaretle ideolojik ve politik mücadele yürütecektir.

Cüretini kuşan! Bilimsel Sosyalizmin aydınlığında, 'gülün gül ile tartıldığı' geleceğin sınıfsız ve sömürsüz dünyasına ilerle! □

Konu derin ve uzun soluklu analizleri gerektiriyor. Bizim ülkemiz gerçekliğinin Paris'i ise zaten hep vardı. İç içe geçmiş sömürgecilik matrisinde Anadolu'nun bir banliyösü varki, o da K.Kürdistan'dır... ve bizim içimizde zaten birden fazla Paris yanmaya devam ediyor...

PARİS'TEN YAYILAN BİR YANGIN VE SAVRULAN KÜLLERİ

1789... 1848... 1871... 1968... Bu tarihler Paris'i yazıyor. Ve Paris bu tarihlerden sonra başka bir tarih yazıyordu... Her birinde ayrı yanmıştı şimdi başka türlü yanıyor...

Paris'i tetikleyen hep dışardan kişilerdi. 1871 Paris Komünü'nü hatırlayalım. Dünya tarihinin ilk proleter devriminin öncülüğünü yapanların başında şehre yeni gelen bir Rus kadın geliyordu: Elisabeth Dmitrieff. Elisabeth, barikatların başında kadınları savaşımaya çağınıyordu... üstelik henüz daha 20 yaşında idi... Ama ne yaptığını ve oraya neden geldiğini de çok iyi biliyordu... Çünkü o Karl

Marks'ın fikri doğrultusunda ordaydı, ayaklanmanın öncülüğü için. Evet o bilinçli bir eylem için savaşımaya gelmişti... Ve şimdi yüzyıl sonrasında gelenler de savaşıyor... Ama şimdi barikatların ardı daha karmaşık ve daha düzensiz... Üstelik karşı taraf daha düzenli. Şimdiki belki savaşmak için gelmemişlerdi, ama şimdi savaşmak zorundalar ve her iki barikatın alevinde de aynı sınıfsal çelişkilerin izleri var...

Ekim ayı ortasında Afrikalı iki gençin polisten kaçarken elektrik tellerine çarparak hayatlarını kaybetmeleri sonrasında yaşananlar

son zamanların Fransa'sında hiç de alışık olunmayan bir durum. Konu çok boyutlu olarak analiz edilmeye muhtaç. Zira, her bakımdan dünya politik ortamını ve geleceğini ciddi şekilde etkileyen bir zeminden doğmakta ve yine ciddi etkileri olabilecek olguların yaşanmasına ışık tutmaktadır. Merkez-çevre ilişkilerinden ve yaşanan olayların ileriye yönelik izdüşümlerinin olabirliğini tartışmaya çalışalım. Dolayısıyla eylemsel pratiklerin etki gücünü arttırmak açısından da yeni perspektifler ve bakış tarzlarına olanak sunmaya çalışalım.

DÜNYA EMPERYAL SİSTEMİNDEKİ MERKEZ-ÇEVRE İLİŞKİSİNDE ULUS-DEVLETİN DİRENCİ VE BURJUVA DEMOKRASİSİNİN CAN ÇEKİŞİ

Bugün dünya kapitalist ekonomik sistemi, derin bir devinim ve şiddetli bir yayılım içerisinde kendinde barındırdığı çelişkilerle yeni yeni çatışma ve kırılma alanları yaratıyor. Bu çatışmaların görünüşleri farklı tezahürde olsa da öz bakımından temel bir çelişki-den kaynaklandığı açık ve muhakkaktır. Ulusal sorunlardan tutalım, milliyetçilik-dışlayıcılık hareketlerine; göç olgusundan tutalım, emperyalist saldırganlıklara kadar her bir çatışma alanının küçük de olsa büyük de olsa altında yatan nesnel neden emek-sermaye/ezen-

ezilen/sömüren-sömürülen çelişkisel ilişkisidir. Dünya emperyal ekonomik sisteminin mutasyonu ile azınlığın zenginliği ve çoğunluğun fakirliği, her yerde daha acımasız çatışmalar yaratmaya devam ediyor. Öziinde emek-sermaye çelişkisi olan bu çatışmalar kendini kah emperyalist boyutta bir ülke işgalinde, kah emperyalist kurumlarla ve yayılımlarla ekonomik/sosyal/kültürel yarı işgallerde, ya da Paris gibi kendi içinde yarattığı sosyal sömürgelele ortaya çıkarıyor.

Paris'te çıkan ayaklanmaların altında yukarıda özünü belirttiğimiz toplumsal bir çelişki olsa da buna paralel bir olguyla da iç içedir. O da insanlığın topluluk haline gelmesiyle paralel seyreden "göç olgusu"dur. Toplumların dönüşümünde dışsal bir rol oynayan göç, bazı dönemlerde çağlar kapatıp yeni çağlar yaratmış; devlet

yıkılmış ve devletler kurdurtmuştur. 21. yüzyıldaki hangi devlet biçiminde olursa olsun, güvenlik gündemini işgal eden konuların başında yine evrensel göç olgusu gelmektedir. Sermaye-emek çelişkisinin mekansal değişimindeki yansıması olan göç, 21. yüzyıldaki çelişkilerin çatışma rengini de ciddi anlamda belirlemektedir/belirleyecektir. Paris'teki olayların nesnel zemini budur. Yine Paris'teki ayaklanmaların kısa süre sonra Belçika ve Almanya'ya sıçramış olmasının altında da bu ortak zemin yatmaktadır. Avrupa emperyalist ülkeleri ve AB, kendi coğrafyasındaki nüfusu, artık bu gerçekliğin süzgecinden geçirmektedir ve kendi içinde onun gerginliğini yaşamaktadır. Emperyalistler bu gerginliğin toplumsal dönüşüme ve devrime dönüşmesini engellemek için de yıllardır farklı stratejiler izlemekte ve farklı siyasetler geliştirmektedir. Özellikle son yıllarda yürürlüğe konan yeni mülteci yasaları bu istikamettedir. Avrupa emperyalist cephesinin toplumsal olarak kendini yeniden üretebilmesi için bu süreci zorunlu olarak yaşaması gerekmektedir, tabii farklı özneler bu sürecin rotasını değiştirmezse. Fransa özelinde bu süreci kısaca irdeleyelim:

FRANSA: FAŞİZMİN İDEOLOJİK KALESİ

Paris, ayaklanmaların simgesel merkezi olarak bilinir. Bunu Fransa'nın egemenleri çok iyi biliyorlar. Ama bilinen bir şey daha var ki, o da Fransa'nın 1789 İhtilali sonrasında "ulus-devlet ideolojisi"nin de dünyada ihraç merkezi olduğudur. Feodalizmden kapitalizme özgün süreçlerle geçen Avrupa'da bu ideoloji, ulus-devletler bakımından içsel bir tutarlılıkla

hayat bulsa da, 20. yüzyılda sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki bu ideolojinin ihracı çıplak faşizm doğurmuştur. Zorla ulus yaratmanın sonucudur bu. Çünkü modern olmak için bu zorunlu bir model olarak görülmüştür. Burjuva devlet biçiminin çevre ülkelerdeki uygulamasında, faşizm o ülkelerin iç dinamiklerinin baskınlıklarına ve etnik yapının sermaye etrafındaki örgütlenişine göre hayat bulmuştur. Bu modelin başında da Türkiye geliyor. Devletin bizatihi Kemalist karakterle burjuva-bürokratik sınıfsal yapıda temellenmesi ve sosyal olarak da Türklük kimliğini aidiyet duygusu olarak topluma dayatması ve Türklük içinde (aynı şekilde Fransız kimliğinde diğer etnik grupların eritilmesi gibi, ancak tek farklılık Fransa'daki merkez kimliğin etnik değil, sınıfsal olmasıdır) eritmeye, asimile etmeye çalışması faşizmden başka bir ideoloji ile açıklanamaz. Fransa içindeki faşizme daha yumuşak bir kılıf uydurularak "entegrasyon siyaseti" denmiştir. Onlarda faşizm kendini daha silik renklerle gösterirken bizde daha açık göstermektedir. Son olarak Şemdinli'de yaşananlar bunun çıplak bir görüntüsüdür.

FRANSA'DA YANAN, ENTEGRASYON FAŞİZMİDİR

Ulus-devletin doğuşuna ve tarihsel doğuşuna daha önceki yazılarımızda değinmiştik. Ancak dünyaya "modernizm" in (özünde kapitalistleşmedir) uluslaşma modeli olarak pazarlanmaya çalışılan ve ulus-devlet olmanın toplumsal temellerini dokuyan bir anlayışın ürünü olan "cumhuriyetçi entegrasyon" özünde burjuvazinin faşist karakterini barındırmaktadır. Zira, Fransa denilen ülkenin içinde Fransız diye bir etnik grup yoktur. Fransa toprakları üzerinde

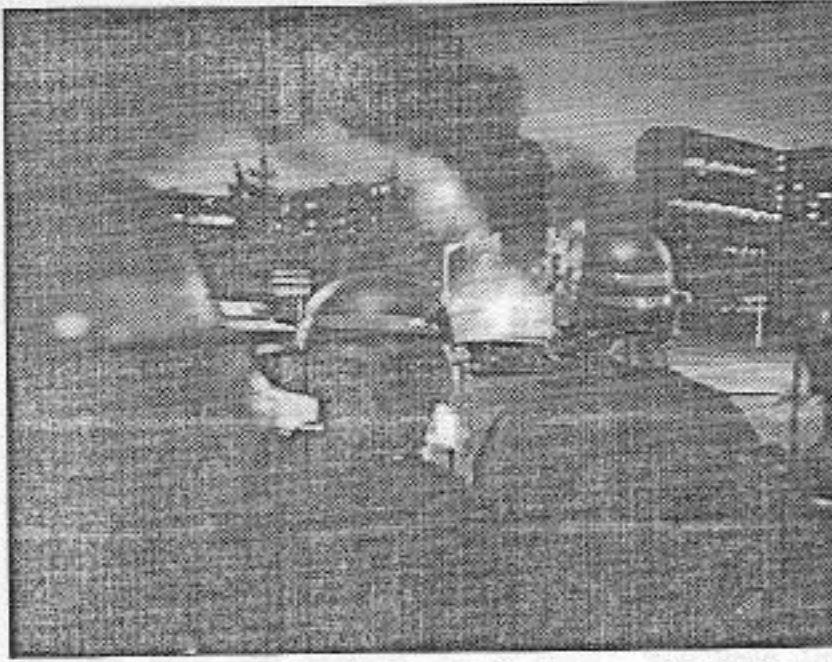
Fransa özelinde Avrupa derin bir ulusal kimlik krizi yaşamaktadır. Ancak şunu da ifade etmekte yarar var. Hangi kimlik olursa olsun her kimlik, kendini bir "öteki"ye göre tanımlar. Dolayısıyla çözülen kimliklerin yeniden inşası için, içerde ya da dışarıda bir karşıt kimliğe ihtiyaç vardır. Avrupa'daki dışlayıcılığa ve faşizme doğru yol alan milliyetçiliğin yükselişi de bu kimliğin inşası doğrultusundadır.

yaşayan bir çok etnik grup, bu uluslaşma sürecinde asimilasyona uğratılmıştır, eritilmiştir. Bunu Fransa'nın kırsal kesimlerinde çok daha rahat gözlemleyebilirsiniz. Bütün etnik grupları tek bir potada eritip burjuvazinin emellerine sunma "entegrasyon" olarak sunulmuştur. Dışarıdan gelen göçmenler de tarih boyunca buna dahil edilmeye çalışılmıştır.

"Çokkültürlülük", "kültürel çeşitlilik", "birlikte yaşayabilme olanakları" gibi kavramlar, burjuva demokrasisinin üzerinde çokça titrediği kavramlardır. Fransa özelinde göçmenlerin "cumhuriyet"e ve "Fransız kimliği"ne direnç göstermesi, aidiyet duygularından yoksun olması ve Avrupa kültürüne adapte olamaması gibi gerekçelerle olayların çıkış nedenlerini kendince açıklamaya çalışan burjuva ideologları, üzerinde durdukları zeminin de bu süreçteki kayganlığını ise ifade etmekten çekinmemektedirler. O kayganlık ise burjuva demokrasisinin bir yalan olduğudur. Zira, banliyöleşme ve gettolar toplumsal dışlanmışlığın en açık şekildeki göstergeleridir. Bu gettolardan yükselen ateş, alevini bu aldatmacanın kıvılcımından almaktadır.

Uluslaşmada temel mantık, heterojen öğelerin bütünleştirilmesidir. Fransa'nın, İngiltere'nin, İs-

panya'nın tarihi buna örnektir. Yapısı bakımından dine benzeyen ulus-devlet, insan türü içinde cinsleri yineleyen bir eril-dişil çift değerliliğine uygun olarak işlenmektedir. Ulus-devlet, halk arasında vatan (Fransızca "patrie" sözcüğü, yani dişileştirilmiş eril) sayesinde kardeşlik-bütünlük duygusunu geliştirir. Oysa söz konusu vatan da "ana-yurt" (Fransızca "mère patrie", yani erilleştirilmiş dişil) olarak tanımlanır ve bu sözcükte, analık duygusu ile babalık otoritesi birleştirilir. Ulusal mitin öykündüğü bu yapı, hem içsel bir bütünleşme hem de dışsal olarak bir düşmana karşı ortaklığı, duruşu temsil eder ve pekiştirir. Burjuva devletlerinin(Avrupa'da), miti bugüne taşımaları, ki özellikle Fransa için, kolay olmamıştır. Fransa içinde yer alan etnik topluluklarının hiç birinin adının Fransız olmaması, siyasal-hukuksal ve toplumsal olarak entegrasyonu ve buna bağlı olarak da bütünleşmeyi sermayenin güvenliği dolayısıyla oturtabildiği anlamına gelebilir. Ancak demografik açıdan genç bir nüfusu olmaması ve ucuz emek gücü bakımından sömürge/yarı-sömürge (çevre) ülkelerden beslenmesi, yani göç olgusunun sonuçlarını zorunlu olarak yaşaması bu bütünleşmeyi, yani entegrasyon siyasetini de kırmıştır.

Bunun altında burjuva ideologlar her ne kadar göçmenlerin ve çoğunlukla da Müslümanların tutuculuk ve aidiyet duygularını bırakmayıp, eksik bütünleşmelerine, Avrupa toplumuna ayak uyduramamalarına, kimliklerini post-modernizmin olanakları ile mekansal değişimlerine rağmen devam ettirmelerine ve geldikleri ülkelerin modernizmi tam anlamı ile yaşamamış ya da yönetsel olarak oturtamamış olmalarına ve daha bir çok olgusal sonuca/görüntüye bağlasalar da işin temeli bir görüngüler değildir. Yukarıda işaret ettiğimiz gibi sermaye-emek çelişkesinin özsel değil ama biçimsel olarak değişen rengine uygun toplumsal şekil alışlardır bunlar. Kaldı ki, göçmen olgusuna paralel olarak Avrupa, kendi içinde zaten bir toplumsal çözülme yaşamaktadır. Kapitalizmin temel dayanaklarından olan aile kurumunun çözülmesi buna en iyi örnektir. Bu çözümler ulusal kimliklerde de krizler meydana getirmektedir. Diğer taraftan toplum içinde yalnızlaşma, anemi gibi yabancılaşmalar bu toplumlarda sos-

yal bir depresyonu da beraberinde getirmektedir. Özellikle Avrupa toplumunun bunu genç nüfusta yaşıyor olması ilerisi için daha tehlikeli olarak görülmektedir. Bu krizlerin üst boyuttaki yansıması ulusallıktadır.

Yani Fransa özelinde Avrupa derin bir ulusal kimlik krizi yaşamaktadır. Ancak şunu da ifade etmekte yarar var. Hangi kimlik olursa olsun her kimlik, kendini bir "öteki"ye göre tanımlar. Dolayısıyla çözülen kimliklerin yeniden inşası için, içeride ya da dışarıda bir karşıt kimliğe ihtiyaç vardır. Avrupa'daki dışlayıcılığa ve faşizme doğru yol alan milliyetçiliğin yükselişi de bu kimliğin inşası doğrultusundadır. Hele kendi devrimini kendi coğrafyasında yapmış burjuvazinin yarattığı ulus-devlet ve sonrasında ulus-devletin beslenme kaynağı olan sömürgelerden elde ettikleri ve adına "refah devletleri" ya da "refah toplumları" dedikleri, ama aslında dünya emperyalist sisteminin artı-değeri olan bu pastayı hiçbir şekilde sömürgelerin toplumsal artıkları ya da Fransız İşçileri Bakanı Sarkozy'nin ifadesi ile

"hergeleler" ile paylaşmak istemeyeceklerdir. Buna en iyi örnek, Fransa'nın yerli nüfusunun yaşadığı bölgelerde işsizlik oranının % 5, ama banliyö denilen ve çoğunlukla göçmenlerin kaldıkları yerlerde işsizlik oranının % 50 civarında olması gösterilebilir. Zaten bu gerçeklik, yaşananların gerekçesini de özetlemektedir.

Dört yüzyıl önce göç veren bir kıta bugün gelen göçlerin sonuçları ile uğraşiyor. Her ne kadar dışarıdan gelen göçlerin önemli bir parçasını Kuzey Afrika ve Orta-doğu oluştursa da önemli bir parçası da Avrupa'daki iç göçtür. Avrupa tarihinde her göç sürecinde dışlanma yaşanmış ancak sonuç kendilerince özümleme ile sonuçlanmıştır. Ancak hatırlatmakta yarar var ki, bu göçler, ya emperyalist savaş sonrası Avrupa'nın yeniden inşa için ihtiyaç duyduğu iş gücünden ya da üretimde maliyetin düşüklüğü için duyulan yine ucuz iş gücü ihtiyacından kaynaklanmıştır. Şu an yaşananlar ise, artık kendilerine "refah devleti" dedikleri bir aşamada ve işsizlik gibi kendi toplumlarını da ilgilendiren kökleri her ne kadar dışsal olsa da hem içsel hem dışsal sürecin diyalektik bir çelişkesidir.

SONUÇLARI: İKİ UCU SİVRİ DEĞNEK

Çıkan olayların ve ardındaki gelişmeler iki ucu sivri bir değneğe benzer olguları akla getirmektedir. Bunlar:

1. Paris'teki Ayaklanma Avrupa'nın 11 Eylülü'dür!

Paris'teki olaylardan hareketle ileriye yönelik genel bir yargı çıkarmak doğru olmasa da toplumsal tahayyül gücü bakımından ve dünya stratejik denge ve siyasetlerin ileriye yönelik ko-

numlanışları göz önünde tutulduğunda Avrupa'nın da ABD gibi uluslararası dengede, yani merkezde etkin güç olma imkanı elde edebileceğini ifade edebiliriz. ABD'nin 11 Eylül'le içerde "zararlı öğeler"e yönelik yaptığı temizliği ve uluslararası boyutta da işgal ve turuncu devrimlere gerekçeler uydurmuş olmasını şimdi Avrupa kendi içinde ve daha derin yapıyor sayılabilir. Diğer taraftan Avrupa'nın 11 Eylül'ü, ABD'dekinden farklı olarak, sosyal etkileri daha kapsamlı ve derin, siyasal etkileri ise daha yayılmacı bir yeni emperyalizm ve "küresel faşizm" gibi sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel yayılımı daha yüksek olan bir süreç söz konusudur.

Dolayısıyla Avrupa'nın, dünya merkezinde daha etkin söz sahibi olabilmesi için içeride sosyal açıdan sağlam bir duruşa sahip olması gerekmektedir. Bunun için de sosyal bir tasfiye (gereksizlerin geriye göçü) şarttır. Bu tasfiye hukuksal olarak zaten yapıyordu, ancak pratik anlamda yansıması bu olaylarla olacaktır. Diğer taraftan önemli bir ayrıntı olması açısından Lyon'da bir caminin yakılması bu sürecin tetiklenmesine örnektir. Yani göçmenlerin dışlanması için artık ideolojik argümanlar daha fazladır Avrupa'da. Karşıtlıklar beslenmektedir. Sitemin kendini yenileyebilmesi için ya o göçmenlerin eritilmesi ya da dışlanıp dünya siyasetine alet edilmeleri gerekir.

2. Sistem Karşıtı Hareketlere Paris'ten Yansıyanlar ve İdeolojik Yenilenmeler

Anti-küreselleşme ya da aşğıdan küreselleşme yanlıları, Dünya Sosyal Forumu ve tüm sistem karşıtı hareketler Paris'i

1968'teki bir tetiklenme gibi algılasa da gerçeklik artık o zamanki düzlemde değildir. Her ne kadar bu hareketler içerisinde "yoksulluk", "mülteciler sorunu" sorunu gibi konuları tartışıyor olsalar da ortak bir stratejik duruşa sahip olunmamasından dolayı. Paris ve diğer yerlerdeki olaylara önderlik ve hedefleri net olan bir hareket oluşturulamamıştır. Bu durum sürecin olgusal boyutta kavranamaması ve subjektif yargılardan kaynaklanıyor.

Tarihsel ve toplumsal doku açısından yaşanan olaylar, uzun bir olgunun yanan alevleridir. Yani kimliklerin yanmasıdır bir anlamda. Parçalanana ya da çözülen toplumsal dokunun yeniden bütünleştirilmesi için bir fırsattır Avrupa egemenleri için. Bu sonuç, yaşanan olayın olgusal, yani uzun vadeli süreçte egemenler açısından bir yönü temsil ederken, öteki ucunda da ezilenler için bir umut alevidir. Çünkü her ayaklanma, içinde potansiyel bir devrimi barındırır. Ancak bu aynı zamanda kitlesel ayaklanmada önderlik sorunu, ideolojik duruşun hangi toplumsal zeminde ortaklaşabileceği gibi sorunları da akla getirmektedir. Bu açıdan bütün politik özneler, sürecin temellerini iyi analiz ederek müdahil olmak durumundadırlar. Aksi takdirde yukarıda işaret edeceğimiz gibi özelden Fransa ama genelde de emperyalist devletlerin toplumsal dayanak noktaları olan sanal-karşı kimlikleri güçlendirmekten başka bir işlevi olmayacaktır. Neo-liberalizmin "medeniyetler çatışması"nu bu açıdan kendi içlerinde doğrulama ve çelişkilerin rengini kendi renklerine dönüştürerek ideolojik bir yanılsama yaratmaları olanak dışı değildir. Göç olgusunun dünya tarihinde, beraberinde devletlerin güvenlik ihtiyacını ge-

tirdiğini göz önünde tuttuğumuz vakit, bugün yaşananların üstüne bir de Francis Fukuyama'nın yeni ortaya attığı, ama temellerini bu gerçeklikten alan "devletin inşası"(yani devletin daha da güçlendirilmesi gerektiği fikri) kuramını eklediğimizde önümüzdeki fotoğrafı daha net görmüş olacağız. Egemenlerin ideolojik açıdan kendilerini doğrulamalarının da önüne geçmek, yine doğru analiz ve buna uygun pratikleri hayata geçirmekle mümkündür.

Paris'teki olayların bir göstergesi de solun hala Avrupa merkezci düşünceden sıyrılmadığını ve bunu devam ettirdiğidir. Bu '68 hareketinin ideolojik yenilenme durumunda ortaya çıkan zihinsel bir hastalıktır. Evet Paris bir tetik olabilir. Ama Paris'i, yani Fransa'yı 68'de de unutmayalım. Ne diyordu Fransa'daki sosyalistler o zamanlar: "Fransa'ya sosyalizm gelse bile Fransa yine Fransa olarak kalacaktır". Kaldı ki, sömürge/yan-sömürge (yani çevre ülkelerde) küçük ölçekli bir üretici, hemen hemen Avrupa'daki yerli bir işçinin refahına sahiptir. Süreç kendiliğinden yürüdüğü vakit, iç içe geçmiş sömürgelerde en kazançlı çıkan yine yeni Fransalar olacaktır.

Özelden devrimci özneler ve genel olarak da ezilenler bu süreci olaysal bakımdan değil, olgusal bakımdan değerlendirmeli ve ona göre bir politik-ideolojik duruş sergilemelidir. Genel stratejiyi de bu bakış açısı belirleyecektir. Yoksa daha çok Paris'ler yanar ve dışarıya sadece külleri savrulur. Isınanlar da yine Parisliler olur. Konu derin ve uzun soluklu analizleri gerektiriyor. Bizim ülkemiz gerçekliğinin Paris'i ise zaten hep vardı. Ve bizim içimizde zaten birden fazla Paris yanmaya devam ediyor... □

YAYGINLAŞAN SALDIRILAR VE BİZ

Bütünlüklü görüp bu bütünlüğe uygun hareket etme gerekliliği hissettiriyor kendisini. Yaşam alanlarımızı şekillendirip sürekliliğini sağlamak için alanın ihtiyacına uygun bir donanımına sahip olmak için çalışmak gerekiyor. Nitekim bir ayağa kalkışın niceliksel bir ilerleyişe dönüşeceği bir dönemde, eksiklerimizi iyi tahlil edip bunları gidermemiz gerekiyor. Bu eksikleri görüp gidermek için de kitlelere gitmek gerekiyor.

RESMİ ideolojinin muasır medeniyet seviyesi olarak taçlandırıp hedef gösterdiği yolda "dimdik", itaatkarlığından taviz vermeden yürüyenlerin son dönemde daha bir azgınlaştıklarına tanıklık ediyoruz. Farklı alanlarda aynı kaynaktan beslenen saldırılar yoğunlaşmış durumda.

İşçi sınıfı üzerindeki sömürü daha da katmerleşiyor ve sömürü arttıkça, emperyalistlerin kesesi doluyor, yüzleri gültüyor. Kitler birkaç yılda edebilecekleri kar bedeline bir bir satılıyor. İşçilerin emeğinden çalarak keselerini dolduran sermayedarlar, tüccarlığa soyunan TC yöneticileriyle pazarlığa oturuyorlar. Bu yağmaya karşı oluşan en ufak bir karşı koyuşta da "benimdir, ister satarım ister satmam" deme pişkinliğini göstererek pervasızlıklarını ortaya koyuyorlar. Ülke emperyalizmin iştah pazarında satılığa çıkarılırken, bize

"sevinin ülkeye yabancı sermaye akıyor, döviz geliyor" deniyor. Kime, neye gidiyor bu paralar? Kimin malı kime, niye satılıyor? Bu sorular sorulmadıkça, medya aracılığıyla gıdıklayıp buna gülmemiz, sevinmemiz salık veriliyor. Oysa emperyalizmin yarı sömürgesi olan ülkemizin, özelleştirilen her yeni kuruluşla daha fazla boyunduruk altına girdiğini ve bunun halka hiçbir getirisi olmadığını hatta halktan götürüsü olacağını göstermek gerekiyor. Kısacası AB yolundaki egemenler, boyunlarındaki kulluk halkasını bir maddiyon edasıyla taşıyıp yürürken, zengin daha bir zenginleşiyor; işçi sınıfı üzerindeki baskılar da ona koşut artıyor.

Gerçek yüzünü gizlemek ve böylece kendisine karşı olası karşı koyuşları dizginlemek için bin bir surata bürünce resmi ideolojinin, köylüler karşısında taktığı maske "köylü milletin efendisidir" sö-

zünde yaşam buluyor. Oysa bu sözün sahiplerinin egemenliğinde 82 yıl geçti. Hala köylüler "ağa zulmüne son" diye yürüyor. "Egemenlik kayıtsız şartsız millettir" ile taçlandıkları mecliste; köylülerin zulmüne karşı isyan ettikleri ağanın (örn. Sinanlı köylüleri) kendi adamı yer alıyor. Dünyu-u Umumiye'yi kovmakla övünenler, şimdi IMF karşısında boynumuz kıldan ince derken, halk karşısında kabadayı kesiliyorlar. IMF'nin direktifleri doğrultusunda oluşturulan politikalarla köylü, efendiliği bir yana, köleleştirilmiş durumda.

Kürt ulusunu yok sayma politikasında bir değişiklik yok. Mersin'deki bayrak olayıyla estirilen şoven-ırkçı dalga hayatın her alanına yansıyor. Genelkurmay'ın güdümünde faşist saldırılar yoğunlaştı. Eğitim-Sen, anadilde eğitim talep ettiği için kapatılma tehdidiyle karşı karşıya kaldı.

Tüm bunların içinde TC başbakanı "Kürt sorunu" deyince (sanki ondan önce "düşünmezseniz Kürt sorunu olmaz" diyen kişi aynı başbakan değilmiş gibi), ülkemizin kendisine aydınım, demokratım diyen kimi insanları sevince boğuldular. Oysaki bundan önce Demirel benzer şeyler söylemişti, Özal söylemişti (söylemek zorunda kalmıştı). Ama dün dündür. Bu aydın demokratlarımız ya bunları hatırlamıyorlar ya da gerçekten başbakanın bu sözleriyle birlikte Kürt sorunun çözüleceğine inancak kadar "temiz" yürekli. Ülkenin, kimin tarafından hangi anlayışla yönetildiğini bilmezseniz, bilmek istemezseniz; bu sözlerden çözüm bekleyip sevinmemeniz, demokratikleştik dememeniz olanaksızlaşır. Oysa görülüp bilinmiyor ki kudretini damarlarındaki asil kandan alan, mutluluğunu Türk olmasına yoran, doğruluğunu ve çalışkanlığını Türklüğün lütfu olarak gören, faşist anlayıştır aslında bu ülkede egemen olan... Ve gelip geçen hükümetler piyon görevi görür, bu anlayışın dışına çıkamaz...

Demokratik hukuk devleti olmakla övünüldüğü AB süreciyle daha çok demokrasi talebi dillerden düşmezken, Genelkurmay'ın direktifleri doğrultusunda hazırlığına koyulunan TMY ile en demokratik hak talepleri yok edilmek isteniyor. Karanlığın zebanileri, bu yasayla kendilerine karşı olan herkesi, hele bir de kendilerinin alternatififysler "terörist" ilan edecekler. OHAL'in olağanlaştırılması anlamına gelen bu yasanın tam da demokrasi bombardımanına tutulduğumuz bir döneme denk gelmesi daha bir anlamlı. Zaten egemenler bu haliyle de kendilerine alternatif olabilecek en ufak bir kıpırta tahammülsüzlüğünü çenmeden yaşama geçirecek ala-

bildiğine pervasızlaşabiliyorlar. Bunu yaparken de her şey hukuk devleti içinde olup bitiyor. Sadece yapacaklarını daha rahat, deyim yerindeyse ellerini kollarını sallaya sallaya yapmak istiyorlar. Kimse "neden böyle yaptın" diye bir soru dahi sorsun istemiyorlar. Yoksa Uğur Kaymaz'ı terörist diye katleden anlayışın öyle sanıldığı kadar çok da bu yasaya ihtiyacı yok. Bunu görmek gerek. Genelkurmay'ın "yetkililerimiz kısıtlanmış" çıkışını böyle okuyup anlamak gerekiyor. Burada, egemen olanın elinde bir baskı ve kitleleri "her şey hukuk devleti sınırları içinde" diyerek yanılsama içine sürüklemenin bir aracına dönen hukukun, aslında nasıl bir kılıfa büründüğüne tanıklık ediyoruz. Mülkün temeli olarak duvarlara yazılan adalet, mülkü olanı korurken mülksüzleri ezmenin aracına dönüşüyor.

Yine üniversiteler de bu yoğun saldırı dalgasından payına düşeni alıyor. "Üniversitelere büyük gözetim" başlığıyla burjuva medyaya yansıyan İçişleri Bakanlığı genelgesiyle, gençlik sindirilmeye çalışılıyor. Gençlik örgütleri, demekler açıktan hedef gösterilerek potansiyel tehlike olarak ilan edilip, gençlikle bağlarının koparılması hedefleniyor.

Bunları çeşitlendirip uzatabiliriz. Asıl olarak üzerinde durmak istediğimiz, farklı alanlarda olsa da kaynağı aynı olan bu topyekün saldırı dalgası karşısında yapmamız gerekenler üzerinde genel hatlarıyla da olsa durabilmek ve böylece güçlü karşı koşuların oluşturulması gerektiğine vurgu yapmaktır.

Dedik ya, topyekün bir saldırı dalgasıyla karşı karşıyayız. 19 Aralık'ta "hayata dönüş" adı altında toplumun en diri ve ilerici kesimi olan devrimci tutsaklara

karşı giriştikleri katliamla hücre tipi hapisaneleri hayata geçiren egemenler, bu saldırıyı hayatın her alanına yayarak sürdürüyorlar. Yaşamı hücreleştirme denebilecek bu politikayla insanlar yalnızlaştırılıyor. İnsanların bir araya gelip, ortak yaşam alanları yaratıp, var olan sorgulamaları istemiyor. Çünkü birlikten kuvvet doğacağına onlar da farkında. İnsanların kafasında soru işaretleri oluşup neden diye sorular sormaya başladıklarında, "böyle gitmez, böyle olmaz" demeye de başlayacaklarından, sonrasında kendileri için tehlike çanlarının çalmaya başlayacağını biliyor ve bundan alabildiğine korkuyorlar. Bu pervasız saldırganlıklar bundan. Bize düşen egemenlerin korktuklarını başlarına getirmektir. Yaşam alanımız neresiyse, oraya uygun aracı tespit edip en etkin şekilde kullanarak, sürekliliği sağlanmış alanlar yaratmak gerekiyor. Köyde, şehirde, semtte, okulda... Alanlar farklı olsa da aynı bozkıra kıvılcım olma paydasında birleşiyoruz. Yapılan her şey buna hizmet edecektir. Bir orkestrada önce farklı aletin farklı insanlarca çalınıp, ortaya çıkan o muhteşem bütünlük gibi bir bütünlük yakalamak gerekiyor. Burada da öne çıkan, vurgulanması gereken; herkesin kendi üzerine düşeni yapması, kendi çaldığı aletin ustası olması, ona göre donanması ve ona kafa yorup pratikler sergilemesidir. Dört bir yana yumruk sallamadan hedefi dar cepheyi geniş tutarak pratikleri o hedefe yöneltmek gerekiyor. Asıl kafa yormamız gereken şeyler bir tarafta beklerken, başka şeylere yoğunlaştığımız andan itibaren alan hakimiyetini kaybedip hedeften uzaklaşmış oluruz. Ahmet Arif'in Anadolu şiirinde:

"Nerde olursan ol
İçerde, dışarıda
Derste, sırada
Yürü üstüne üstüne
Tükür yüzüne celladın
Fırsatçının, fesatçının, hayının
Dayan kitap ile
Dayan iş ile turnak ile dış ile
Umut ile sevda ile düş ile..."

dediği gibi nerde olursak olalım, neyse olanağımız onunla karşı koymalıyız. Celladımız ortak, ona karşı ortak olunabilecek herkesle ortak olmak gerekiyor. İlkelerde tavizsizlikle politikalarda esnekliği en iyi şekilde birleştirip yukarıda anlatmaya çalıştığımız topyekün saldırı karşısında, topyekün bir karşı koyuş örebilmek gerekliliği kendisini her geçen gün daha da hissettiriyor. Bu günden yarına bu birlikteliğin oluşmasına omuz verilmelidir. Dar gurupçu kaygılardan arınarak bir araya gelmelidir. Bu bir araya gelme gerekliliği yeterince bilince çıkarılmayıp, parçalanmış bir tablo ortaya çıktığında kitle içerisinde güvensizlik oluşacaktır. Müdahil olabilecek insanlar bu güvensizlikten kaynaklı uzaklaşacaklardır.

Bu genel değiniden sonra kendi alanımıza, gençliğe geldiğimizde görüyoruz ki bu alanda da benzer şeyler yaşanıyor. Üniversite gençliği üzerinde kısa da olsa durursak, saldırıların arttığını burada da görüyoruz. Üniversitelerimizde birer suçlu gibi onlarca kamerayla gözetleniyoruz. Küçük bir kampüsün etrafındaki demirler iki katına çıkarılıyor, okulumuz adeta bir yarı açık hapishaneye çevriliyor. Okula her girdiğimizde kimlik kontrolüne tabi tutuluyor, dışardan arkadaşlarımızın okula girmesine izin verilmiyor. Soruşturmalara, artan har(a)çlar ve daha nice... Bunların yanında güncelliğinden ötürü İçişleri Bakanlığı eliyle yayınlanıp "üniversi-

telere büyük gözaltı" adı altında burjuva medyaya yansıyan genelleme üzerinde ayrıca durmakta fayda var. Gençlik örgütleri, illegal örgütlerle bağlantı kurularak hedef gösteriliyor. Böylece gençliğe korku salarak suya sabuna dokunmaması sağlanmak isteniyor. Yine okullarımızdaki dernekler takibe alınıyor. Pervasızlıkları o boyutta ki, yasal demeklere dahi tahammülleri kalmamış. Böylece üniversiteler duyarlı, demokrat, devrimci insanlardan "arındırılmak" isteniyor. En demokratik hak talebine dahi tahammülsüzleşen üniversite yönetimleri ve tabi 12 Eylül faşist darbesinin üniversite ayağında yer alan YÖK, hayallerindeki ses çıkarmayan, kafası önünde derse girip çıkan, sorgulamayan, buyrun efendimci gençliğe ulaşmak için, engel gördükleri kim varsa saldırmıyorlar.

İşte biz bu süreçte örgütlü mücadelenin zorunluluğuna daha fazla vurgu yapmalıyız. Alana uygun araçlarla mücadele edip, kitlelerden kitlelere ilkesini ete kemiğe büründürmeliyiz. Olabildiğince yaşam alanlarımızdaki faaliyetleri ortaklaştırıp (duyarlı-demokrat-yurtseverlerle) "vardık, varız, var olacağız"ı göstermek gerekiyor. Bu birliktelikler sağlanırsa parçalı tabloyu görüp güvensizlik hisseden insanlara güven verilmiş olunacak ve gençlikle bütünleşmenin kanalları yaratılmaya başlanmış olacaktır.

Yine güncelliğinden dolayı 6 Kasım üzerinde de kısa da olsa durmak gerek. 12 Eylül askeri faşist darbesinin üniversitelerdeki postali görevini gören YÖK'ün kuruluş yıldönümü olan 6 Kasım, bu faşist kurumun üniversitedeki uygulamalarına karşı mücadelenin sembolleşmiş bir tarihidir. YÖK karşıtı mücadelenin bir günle sınırlandırılmaması, öncesinin güçlü örülmesi ve bunun için de birlikte-

liğin gerekliliğinin herkesçe en çok vurgu yapıldığı gündemlerin başında 6 Kasım geliyor. Geniş öğrenci kitlelerinin katılımının sağlandığı eylemliliklerin örülmesi ve mücadelenin tek eylemlilikle sınırlandırılmayıp 7 Kasım'ların da vurgusuyla başlanan yolda, bu yıl da görüldüğü gibi parçalı tablonun önüne geçilemiyor. Güçlü birlikteliklerin her zamankinden daha acil ve gerekli olduğu bugünkü gibi süreçlerde, bunun başarılabilmesi gençliğin ileri kesiminde güvensizlik yaratıyor ve onlara ulaşmamızda ciddi bir engel oluşturuyor. Bundan dolayı da güçlü 5 Kasımlar öremediğimizden güçlü bir 6 Kasım geçiremiyoruz. Sonuç olarak da 7 Kasım'a çok bir şey kalmıyor. İşte bu tablonun egemenlerin işine geldiği iyi görülmeli ve önümüzdeki süreçte, gündemlerde bunun önüne geçilmelidir. Burada kimin üzerine görev düşüyorsa zor bir sürecin güçlü birlikteliklerini yaratmak için daha çok çaba harcamalıdır.

Sonuç

Bütünlüklü görüp, bu bütünlüğe uygun hareket etme gerekliliği hissettiriyor kendisini. Yaşam alanlarımızı şekillendirip sürekliliğini sağlamak için, alanın ihtiyacına uygun bir donanıma sahip olmak için çalışmak gerekiyor. Niteliksel bir ayağa kalkışın niceliksel bir ilerleyişe dönüşeceği bir dönemde, eksiklerimizi iyi tahlil edip bunları gidermemiz gerekiyor. Bu eksikleri görüp gidermek için de kitlelere gitmek gerekiyor. Bitirirken Mao'nun sözleriyle noktayı koyalım: "Gerçek kahramanların kitleler olduğu, buna karşılık bizim genellikle acemi ve bilgisiz olduğumuz kavranmalıdır. Bu kavranmadıkça en basit bilgileri bile edinmek mümkün değildir." □

SOKAĞIN E.S.İ ŞEMDİNLİ...

SORULAR:

- 1- ŞEMDİNLİ'DEKİ SALDIRIYI GERÇEKLEŞTİRENLERİN DEVLET GÖREVLİSİ OLMASINI NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?
- 2- SUSURLUK VE ŞEMDİNLİ OLAYLARINI BİRBİRİNE BENZETMEK MÜMKÜN MÜ?
- 3- ŞEMDİNLİ'DEKİ OLAYLAR SONRASI POLİSİN TUTUMU NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?
- 4- SUSURLUK'U DA GÖZ ÖNÜNE ALIRSAK, BU OLAYIN MAHKEMELERCE ÇÖZÜLECEĞİNE İNANIYOR MUSUNUZ?
- 5- YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ'NDEKİ OLAYI ÇETE OLARAK DEĞERLENDİREN DEVLET ŞEMDİNLİ OLAYINA ÇETE DEĞİL DEDİ. BU KONUDA NE DİYECEKSİNİZ?
- 6- ŞEMDİNLİ VE BÖLGE HALKININ OLAYLAR KARŞISINDAKİ TEPKİSİNİ NASIL BULUYORSUNUZ?

Özgür Ekten (25), Makine Mühendisi

1- Zaten olduğu bilinen bir şey. Hukukun eksik olduğu ya da tam olarak uygulanmadığı yerde böyle şeylerin olması normal bir şey. Bu zaten beklenen bir şeydi ama şu kadar kesin bir şey çıkmadı.

2- Ben benzetmiyorum ama mutlaka arasında benzerlikler olabilir. Tamamen benzemiyor.

3- Polislin tutumu zaten normal bir şekilde, böyle bir şeyler bekleniyordu diye düşünüyorum. Belki de bir kıskırtıydı bu.

4- Mahkeme tek başına yeterli olmayabilir ama bir tepki olursa bir eylem yapılırsa bununla ilgili;

halkın bir arada tutunup birlikte yaptığı bir eylem olursa ancak etkili olabilir.

5- Zaten biliyorsunuz gitmiyor deniyor. Ama basın zaten hükümetle aynı ölçüde yol aldığı için bu hükümet var ya da bu basın var diyelim. İkisi birbirini destekleyip büyüten şeyler. Sonuçta biri olduğu için diğeri var. Ancak böyle şekillenmesi normal akışında giden şeylerin neticelenmesidir diye düşünüyorum.

6- Bence gayet doğal ama... Orası zaten çok problemlili bir yer, hazır alabilecekleri haklar varken, bunları farklı yönlerde çekip de o haklardan da mahrum olmalarını istemem doğrusu.

Ahmet Tuğrul (50), Emekli

1- Valla ben kendimi bildim bileli; 50 yıldır bu ülkenin sorunlarını basından olsun medyadan olsun takip ederim. Türkiye adına utanç verici bir şey. Yani bir Allah'ın kulu çıkıp da Ankara'ya gittiği zaman; başbakanından tut milletvekiline kadar, sivil toplum örgütleri olsun yumruğunu masaya vurmuyor ülke adına ama... Bunları bizler destekliyoruz. Bu ülke istese kuş uçuramaz kuş konduramaz; öyle bir ülkedeyiz yani. Allaha şükürler olsun ki dört mevsimi de yaşıyoruz, kaynaklarımız da bol ama zihniyetimiz kötü. Hiç Türk milleti hayal

etmesin ki Avrupa Birliği'ne girecez diye. Dış ülkeler bizim Müslüman kimliğimizden korkuyorlar.

2- Gene aynı bizim insanlarımız canım, aynı olay devam ediyor.

3- Halkın sesine kulak veren yok. Polis de emir alıyor, git-dövgel-brak... Yani jandarmaya-poli-se bir şey diyeceğim yok. Liderlere diyorum ben. Bunlar hepsi nerde ne var tek tek biliyorlar. İsteseler sinek kondurmaz, sinek uçurmazlar.

4- Kesinlikle inanmıyorum, nerede bizde hukuk, adalet. Sözde var, özde yok, beyinde bir şey yok. Ama hukuk ve adalet garibana var, bir tane ekme çalana var adalet. Adalet yok değil ben ona inanıyorum. Bir ekme çalana var ama trilyonları çalan kravathı harsızlara yok.

5- Kesinlikle hiçbir rektör, be-lirli bir yerden gelmiştir zaten bunlar. Bu gün askeriyede olsun, cumhurbaşkanlığında, komutanlarda olsun hepsi ezilerek gelmişlerdir. Hiç kimse kötü zihniyetli değildir. Dış güçler kötü, onlar emri vaki bir yerde insanları bir araya getirerek görev yapacak insanları sıkıştırıyorlar. Mecburiyet karşısında göz yumuluyor.

6- Ben her zaman desteklerim, halktan yanayım. Bir gün bu halk bir araya geldiğinde patlayacak, ama ne olacak çok çile çekeceğiz. Yavaş yavaş geliyor, bak bugün Amerika'ya! Allah bir bela vermiş onlara o kasırgayla uğraşıyorlar. Zaman zaman bize de geliyor, neden? Düşünün ki eşcinselleşmeye kadar Avrupa gidiyor artık. Bu felaket demektir. Biz de beyinlerimizi çalıştıralım artık ülke için. Beyinlerimizi çalıştırdık mı bizim elimizi hakecek yok. Analar ne evlatlar doğuruyor ama onu eğitecek insan yok.

Mete Sungur (71), Emekli

1-Valla ben öyle şeyleri takip etmiyorum anlıyor musun? Şu güzelim memlekette herkes serbest yaşıyor. Hükümet olarak kimse kimseye karşıymış ama saldırı deyince vahşet... Hiç tasvip etmiyorum.

2- Onlar çok karışık şeyler. Bana kalırsa onun içinde hükümet olayı var, Şemdinli ve Susurluk'ta hükümet var.

3- İyi bir şey yapıyorlar. Yapılacak çok iş varken niye bu gençlik bu kadar karıştırıyor ortalığı. Ama herhalde askalarında karantalık güçler var.

4- Bir şey diyemem.

5- Eğer hata yaptıysa, zimmetine para filan geçirdiyse cezasını çekmeli, kim yaptıysa kim karşı geldiye bu işlerin cezasını çekmeli.

6- Ya eyleme meyileme lüzum yok zaten, hükümet var. Eğer bu adamların cezaları varsa kanunlar var nizamlar var. Bunlar ilgilendirler, onlar da cezası ve hatası varsa çeksinler.

Leyla Kocaman (50), piyancı

1- İyi değerlendirmiyoruz. Haberleri izliyoruz ama üzülüyoruz. Vallah bilemeyeceğim kafam pek çalışmıyor.

2- Yorum yok.

3- Vallah ne desem. Suçlu duruma düşebilirim. Yani olur mu olur. Düşebilirim de 15 senedir buradayım. Düşebiliriz de yaptıkları belli değil. tabii ki öyle bombalama olaylarına karşıyım. Polislerimizin milletimizi dövmesine karşıyım. Milletin polisleri dövmesine de karşıyım.

4- Zannetmiyorum. Adaletle güveniyorum da yani ne kadar da ol-

sa arkan kuvvetli olması gerekir.

5- Çete olmada bu olaylar olmaz. Çeteleşme olduğundan bu olaylar meydana geliyor öyle değil mi? Ben böyle düşünüyorum bilmiyorum yani.

6- Herhalde millet hakkını aramalı tabii, yürüyüş yapmalı yani seslerini duyuracaklar.

Berkay Kasnaklı (15), öğrenci

1- Bilgin yok izleyemedim. Gündemi takip edemiyorum ama son günlerde ilgimi maç filan çekiyor.

2- Susurluk olaylarını hatırlıyorum ama bilemediğim için cevap veremeyeceğim.

3- Bence kötü davranış insan haklarına uymuyor.

4- İnanıyorum.

5- İnanıyorum.

6- Bilemiyorum.

Özge Yurdabal (20), Tiyatrocu

1- Şöyle diyeyim, Şemdinli'de böyle bir şeyin gerçekleşmesini ikinci Susurluk olarak adlandırıyorlar. Böylece suçüstü yakalandığı açıkça ortaya çıkıyor. Orada insanların üzerine yapılan saldırılar, bombalamalar hepsinin PKK'nin üzerine atıldığı söylendi ve böylece devletin gizli güçlerinin bölgede nasıl bir politika izlediği ortaya çıktı. Bu anlamda bütün halkın duyarlı olması gerekiyor. Böyle olunmalı. Çünkü medya olsun diğer şeyler olsun olayın üzeri örtülmeye çalışılıyor. Çünkü gerçekten çok büyük olay. Gözle görünmeyecek bir olay. İnsanların çok daha duyarlı olması gerekiyor. Olayın üzerine daha fazla gidilmesi gerekiyor.

2- Susurlukta da devletin gerçek yüzü ortaya çıkmıştı. Mafya olsun,

kırlı güçler olsun; bir çok şeyde devletin parmağı olduğu ortaya çıktı. Şemdinli'de aynı ortamın içinde bir sürü silah, molotof kokteyli ortaya çıktı. Silahlarda MKE damgası olduğu görüldü ve tüm insanlar bunları gördü. Ve bir çok kişiye silahlı saldırıda bulunuyorlar. Hala insanların üzerlerine bombalar atılıyor, bir iç savaş gibi bir şey oldu.

3- Kesinlikle, zaten medya da bunun üzerini örtmeye çalışıyor. Silahlı saldırılar olsun, taramalar, bombalamalar olsun, kesinlikle olayın üzerini örtmeye çalışıyorlar. Daha fazla üzerine gidilmemesi isteniyor. Çok büyük bir tepki yaratacağı görülüyor. Yani dediğim gibi bir iç savaşa doğru sürüklenme oluyor. Bunun önüne geçmeye çalışıyorlar.

4- Bence değil. Mahkemelerle çözüleceğine inanmıyorum. Çünkü olay çok farklı bir boyutta. kimi mahkemeye götüreceksiniz yani hepsinin parmağı var sonuçta.

5- Kesinlikle devlet bütün güçleriyle orada insanların üzerinde dolaşıyorlar, bombalıyorlar, taramıyorlar, bir şekilde susturmaya çalışıyorlar insanları. Sonradan kenara geçip sıradan bir şeymiş gibi sigara içiyorlar. Bu kadar basit, yani devlet, çeteler orada olduğu açıkça ortada. Bunu herkes gözleriyle gördü.

6- Doğal. Çünkü artık insanlar sürekli orda baskı zulüm, şiddet görüyorlar. Fakat bir şekilde sindiriliyorlar. Ama böyle açıkça ortaya çıkması artık son damla oldu, haklılar tabii her yönden. Burada da bunun olması gerekiyordu, burada da destek çıkılması gerekiyordu ama olmadı. Biz de burada o şeyi yaratmaya çalışıyoruz. Biz de her zaman duyarlılığımızı göstermeye çalışıyoruz. Çünkü üstü kapatılacak bir

şey değil, çok açık ve net şekilde çeteler oraya yerleşmişler. Gizli olarak işlerini gerçekleştiriyorlar.

Ahmet Altundere (18), öğrenci

1- İşte haberlerde duyduğumuza göre 2-3 yıl önce buna benzer olay oldu, millet tepkili. Bizde buna karşıyız. Milletin can güvenliği yok, ben de olsam onların yerine saldırdım, onlara katıldım.

2- Mesela çıkan belgelerde oradaki iş adamlarının belgelerde adlarının geçtiği, onların dükkanlarının bombalanması, arabalarında silah yakalanması bunun gibi.

3- Saldırıyı gerçekleştiren kişiler, poliste kendisi olduğu için bir şey yapmadı. Devlet bunu bıraktı, serbest bıraktı. Devlet buna duyarlı olabilirdi. Onları tutuklasaydı halk buna tepki vermezdi.

4- Bence de öyle başka bir nedeni yok. Çünkü Şemdinli'deki ekonomi yıllardır böyle. Diyarbakır'daki ekonomi zaten yıllardır böyle. Adamlar yakalanırsa zaten çözülür. Devlet her şeyi yapar, bıraktığı gibi de yakalar.

5- Vallahi hiç haberim yok, ama Şemdinli'de bildiğim şunlar. Bir polislin kitapevini bombalaması ve silahların yakalanması bilgim bunlar.

6- Oradaki insanların tepkisi suydü sadece; can güvenliklerini istiyorlardı. Bu nedenle devletten bu kişilerin yakalanmasını ve güvenliğinin sağlanması için bir istekte o da tavırları bu şekildeydi. Başka bir şey olmadı, haklılar. Fazla bir şey istemiyorlar sadece hakları olan şeyi istiyorlar.

Özbey Öztürk (43) Operatör

1- İsteriz vallah öyle bir şey olursa isteriz. Vallah tam onun ma-

nasını bilemiyoruz, devletin bir payı var mı yok mu? Bilemiyorum yani şu anda.

2- Yoktur herhalde. Göremiyorum şu anda.

3- Vallah o günkü şartları ben orada bilemiyorum, yani orada ben kendim yoktum şu anda o günkü şartlar neyse bilemiyorum.

4- Olur vallah kavuşması lazım.

5- Olabilir.

6- Vallah korkudan milletin canlarını kırıyorlar gibi diyebilirim.

Murat Bektaş (25), stajyer

1- Benim hiç haberim yok, detaylı bilgiye sahip değilim.

2- Ben zannetmiyorum.

3- O konuda yorum yapamayacağım.

4- Çözülebilir.

5- Yorum yapamayacağım.

6- Kendilerine göre etmelidir.

Esra Aşut (23) Ev hanımı

1- Yani pek ilgilendiğim bir konu değil ne diyeceğimi bilmiyorum. Ben böyle olduğunu düşünüyorum "Kurtlar Vadisi" olayları var ya... Bana açıkçası gerçekten onu canlarıyorlar. Devletin kendine ait mafyası var.

2- Hatırlıyorum. Ben de benze-tiyorum çok benzer yönleri var.

3- Polis bazen çok çaresiz kalıyor. Eli kolu bağlanıyor. Ben polisleri bu konuda yetersiz buluyorum.

4- Tabii ki üstüne gidilirse çözülebilir. Ama üstüne gidilmiyor.

5- Var aranabilir.

6- Ya halkın tepki göstermesi güzel bir şey ama doğru bir şekilde gösterilmeli; çevreye zarar verilmeli, insanlara zarar verilmemeli, farklı bir şekilde gösterilmeli. □

Gerçeğin öncü savaşçısı ve sözcüsü olmak, bilimle karılmış bilincin kuşandığı cesareti gerektirir. Bıçak sırtında yürümeyi göze alan, kılıcınla bezenmiş cesaretiniz ve devrimci bilincinizle düşün yola; aydın olmak insana has ve edinilebilir bir yaşamsal eylemdir.

AYDIN OLMAK

YA DA

AYDIN TARI

● BABÜR PINAR

Televizyon ekranında haber sunucusu biraz kırıtarak ve bükülerek, karşısında oturan siyasetçiye sorular yöneliyor. Arada bir soru cümleleri arasına, "sizin gibi aydınlar" tümcesini sokmayı da unutmuyor. Aydın sözcüğünü duyduğunda hazzı doruklara çıkan siyasi adam hoşnut ve gevşemiş bir halde konuşmasını sürdürüyor. Adamın, konuşulan konuya ilişkin görüşleri muhafazakârca ve hatta gerici. Ama adamın rahat tavrına ve kendine yakıştırılan siyasi kimliğine kanarak, söylediklerinin doğru ve ilerici görüşler olduğu sanılabilir. Siyasi, iktisadi alanda yer alan birçok yönetici, işin başında, ilk sarsak adımlarla görüşlerini seslendirirken, çekingen ve

tedirgin oluyor. Ancak bir süre sonra; üniversite öğretim üyelerinden, asker sivil bürokratlardan ve gazetelerde köşe kapmış yazarlardan, sanatçılardan vb. oluşan "yalakalar ordusundan" onay alınca ve dolayısıyla çevresinde, kaderini cinci hocaların ellerine bırakmış, "evet efendimci" halk görüşü oluşunca, hamasi nutuklarını daha rahat icra edebiliyor. Adamın bir siyasi partinin önderi olması, iyi giyimli, ince tel gözlüklü, okumuş, toplumda üst tutulan bir mesleğe sahip olması ve fikirlerinin partisinin önemli çoğunluğu tarafından benimsenmesi, sunucunun onu, "aydın" olarak kabul etmesi için geçerli neden olabiliyor. Gerçi sunucunun, politikacının

aydın olup olmadığının ayırtına varması da zor. Onun sunucu olması için soruna hâkim olmasından çok, diksiyonunun iyi ve fotojenik olması yeterli sayıldığından yetersizliği ve gafı anlaşılabilir (Ki bu sunuculardan bazıları da kendini aydın sanıyor). Ancak bu gafı birçok dilci, sosyal bilimciye yapınca işin rengi değişiyor.

Hegemonik tümlüğün farklı aygıtlarında, sınıfsal egemenliği kullanma durumunda bulunan insanlar, birbirlerine; uygun ve şatafatlı yaftalar takarak halkın toplumsal belleğine, yöneticilerin nedenli yetenekli, üstün vasıflı olduğu düşüncesinin kazanmasını sağlıyorlar. Bu manevra, egemenliğin gücü karşısında halk çoğunluğu-

nün boyun eğmesini güçlendirici rol oynuyor. Bir darbeci generale, bir dolandırıcı bankere, "işini bilen ve iş bitiren" bir başbakana ya da devlet başkanına verilen "fahri profesör" yaftasını törenle takan üniversite öğretim üyeleri bu manevranın bir parçası oluyor. Bu öğretim üyeleri; asker sivil bürokratlar, parti başkanları, büyük işadamları önünde el pençe divan durmak eyleminde birbirleriyle yarışıyorlar. Bu nedenledir ki çoğunluğun "aydın" olarak kabul etmesine karşılık; profesör denilince, benim düşünce dünyamı, el etek öpen, gençliği üstlerinin çantasını taşımakla geçmiş, sırt sıvazlayıcı, dereyi geçinceye kadar ayıya dayı demeyi kendine gerekçeli boyun eğme ilkesi edinmiş ya da şeyhinden feyiz almış, yobaz kırmızı bir figür işgal ediyor (Kuşkusuz, bu sistemin işleyişi dışında kalabilmiş birkaç gerçek bilim adamının bu figür dışında olması genel kanımı değiştirmiyor). Burjuva sistemin siyasi partilerinin politik önderleri, asker sivil bürokratlar, sarı, kırmızı, yeşil renkte sendikaların, meslek odalarının, "demokratik" kitle örgütlerinin güzide patronları (pardon yöneticileri), burjuvazinin övgüsünü kazanmış büyük yazarlar, sanatçılar ve tabii ki kralın soytarları da bu figürün farklı alanlarda yer edinen örnekleridir.

Ülkemizde bugün, yalnızca "aydın" kavramının rasgele kullanılması değil, birçok kavramın rasgele ve hoyratça kullanılması gerçekleştiriliyor. Sosyalizm, komünizm, sosyal demokrasi, dostluk, bilinç vb. kavramlar rasgele ve hoyratça kullanılarak içi boşaltıldı, içeriğinden uzak tanımlamalara dönüştürüldü. Aydın olmak ve aydın tavrının "ne"liği konusunda kafa karışıklığının ve ortak bir anlayışın olmadığını söyle-

mek, yaratılmak istenilen kafa karışıklığına ek bir katkı olmaktadır. Aydın olmak ve aydın tavrının ne olup, ne olmadığı çok açıktır. İnsanlık tarihi boyunca aydınlanma hareketlerinin ve bu hareketlerin öncüsü olan aydınların tavrının ve duruşunun ne olduğu ortadadır. Durum bu iken, aydın kavramının önüne niteleme sözcükleri ilave ederek aydın tavrını revize etmek, toplumsal aydınlanmaya karşı duran gerici cephenin ekmeğine yağ sürmektir. "Yarı aydın", "organik aydın" vb. tanımlamalar, aydın kavramının içeriğini boşaltmaya hizmet eder.

1 Mart 2005 tarihli Hürriyet gazetesinde, "TERSİ YÜZÜ" köşesindeki "Muhalefet ya da Felsefesiz Toplumun Sefaleti" adlı yazısında, Özdemir İnce "Ama Türkiye'de burnu sürtülmesi gereken bir aydın tipi var. Felsefesiz bir toplumun sefil aydınları bunlar." diyor. Bu türden, üzerinde fazlaca düşünmeden yazılan yazılarda, insana "bir anlık" ilginç gelse de aslında kullanılan kavramın içeriğini boşaltan açıklamalar çok yapıyor. Öncelikle ve özellikle belirtmem gerekiyor ki; insanlık tarihi boyunca, sadece egemen sınıf ideologları, din adamları ve politikacılar, aydın sözcüğü ile "sefil" sıfatını yan yana kullandı ve onlar aydın "burnu sürtülmesi" gereken insan olarak gördü. Bu gerici ittifak, aydına her cepheden saldırarak onun nedamet getirmesini istedi. Kuşkusuz bu saldırı karşısında gerileyerek "burnu sürtülenler" oldu; ama onlar da aydın tavrını sürdürmeyenler olarak tarihe yazıldılar. Çünkü bir insan gerek siyasi gerekse iktisadi baskı karşısında boyun eğiyorsa, gerçeklerin sözcüsü ve savaşıcı olmayı ömrünce sürdürmüyorsa, o insan aydın olmaz. Aydın tavrı arada bir terk

edilebilir bir duruş değildir. Bir insan düşünsel zeminde ya sefildir ya aydın. "Sefil aydın" türünden tanımlamalar; aydın kavramının içeriğini boşaltmak ve üniversite mezunu, okuyan, yazan, bilgi birikimi ve üst grup mesleği olan, sanatçı, felsefeci vb. her insanın aydın olarak tanımlanmasına "yol" vermek demektir. Aydın aydındır. Sayısı da azdır. Bu sayıyı "sunu" biçimde çoğaltmak ve kendine de bu zeminde yer açmak için aydın kavramını kendince yorumlamak abesle iştiğal sayılmalıdır. Yalnızca şu belirlemeyi yapmak önemlidir. Aydın, "aydınlanmış kişi"den ayrı tutulmalıdır; aydındır. Aydın kavramının "ne"liği noktasında bu ayrımı belirlemek yol açıcı olacaktır.

Yaba Edebiyat Dergisi Mart-Nisan 2000 tarih ve yeni dönem, 3 sayılı nüshasında yayımlanan "İSLAM VE AYDIN" adlı makalemi; aydın kavramının bazı İslamcı din adamlarına atfen kullanımına karşı yazmıştım. Makalede din adamı olanların (İslam, Hıristiyan, Musevi) aydın olamayacağını açıklıyordum. Yazı olumlu ve olumsuz eleştiriyi aldı. Olumsuz eleştirilere yanıt vermedim. Çünkü böylesi bir tartışmanın verimli olmayacağını ve hatta böyle bir tartışmanın "aydın" kavramının ayağa düşürülmesi anlamına geleceğini biliyordum. Olumlu eleştiriler ise benim için anlamlı olmadı. Çünkü eleştiriler sözlü olarak, yazının içeriğini olumlamak ya da "ben de böyle bir yazı yazacaktım" biçiminde idi. Oysa ben olumlu eleştirilerin yazılı olarak sunulmasını beklerdim. Ama İslam'ın görünür baskısı altında çoğu yazarımızın bir kırılğan düzlemde yer alan bu konuda eleştirel yazı yazmaktan kaçınması beni şaşırtmadı doğrusu. Ki bu yazı kendini "aydın" olarak gören bu yazarlara karşı da

bir eleştiridir.

İslam'ın da diğer dinler gibi belli bir bölgeden çıkıp, dünyaya yayılma sürecinde, inkâr edilemeyecek belgelere dayalı kanlı savaşlarla bezendiğini görmezden gelerek "İslam'da şiddet yoktur" savunusu yapanlara yanıt vermek ne denli doğru olursa; dini, düşünsel eyleminin ve yaşamsal pratiğinin merkezine yerleştiren bir felsefeciyi, yazarı, sanatçıyı, politikacıyı aydın olarak görmek de o denli doğru olur. İşin tuhaf yanı, İslam tarihi, resim sanatını, en genel anlamda şiiri, romanı, pozitif bilimleri, felsefeyi ve dahası ilerlemeyi ve reformu, aydınlanmayı reddediş ve hatta yok ediş tarihi iken; bazı İslamcı sanatçılar, yazarlar, dinci gazetelerin köşelerinde kendine yer bulmuş İslamcı kalemşörler, felsefeciler, din adamları kendilerinin "aydın olarak tanımlanmasını istiyorlar. Aydın düşmanlığının neredeyse "sevap" olduğu bir topluma aidiyetini, toplumsal varlığının olmazsa olmazı yapan bir insanın kendini aydın olarak tanımlanması isteği, onun iç çelişkilerini yansıtır.

Müslüman mahallesinde salyangoz satmak abesle iştigaldir. İnsanı, toplumsal birey olarak değil de, kul olarak görüyor ve erişkin kulan tüm hedefinin, "TANRIYA ULAŞMAK OLDUĞU"nu söylüyorsanız; bu küçük neden dahi sizin "aydın" olmanızın önünde büyük bir engeldir. "Her mutlakçı düşünce, değişen hayatın kendine uymasını, uydurulmasını ister. Dolayısıyla değişimin önüne dikilir ve değişimden yana olana karşı güç kullanır." (B.Pınar-agy) Toplumsal yaşamın ileri doğru devrimci dönüşümünü ve bu dönüşümün, mutlakçı, tarrıcı düşünce ve eylemlere rağmen gerçekleşebilir olduğunu

içine sindirebilmiş din adamı yoktur; olamaz da. Kuşkusuz din adamı olan bir insan, zorda olsa, "aydın tavrı" gösterme noktasına ulaşabilir. Ama o zaman da o, "din adamı" olamaz. Yani bir insan hem din adamı olayım ve hem de aydın olarak kabul edileyim derse, saçmalar.

Yeri gelmişken belirtmek gerekirse; İran'da gerçekleşen gerici hareketi "toplumsal devrim" ve İslami siyasal rejimi de "devrimci" olarak nitelendirmek "devrim" kavramının içeriğini boşaltarak, ayaklar altına almak demektir. Bu gerici hareketi ve kurulan İslami sistemi "devrimci" olarak adlandırmak, Mussolini, Hitler hareketlerini de "devrimci" olarak adlandırmakla aynı şeydir. İran'da gerçekleşen gerici eylemi ve iktidarı "devrimci" olarak nitelendirip sonra da bu iktidarı Anadolu'da kurmak için mücadele eden, radikal İslamcı hareketleri, terörist ve gerici olarak nitelendireceksiniz; daha ilerisi, İran'da İslam iktidarının hangi yolla kurulduğunu ve bugün en küçük bir otorite dışı hareketi (İslami nitelikli de olsa) nasıl bastırıldığını unutturma ve gözden uzak tutma gayretiyle mest olarak dile getirdiğiniz "İslam'da şiddet yoktur" yalanına inanmamızı bekleyeceksiniz. Bu tutum ikiyüzlülük değilse nedir? Bazı liberal, hatta "sosyalist" düşünür ve yazarların bu adlandırma kervanına katılması; bu insanların İslamcı hareketin baskısını üzerlerinde fazlaca hissetmeleri ve bu ideolojik, politik ve psikolojik baskı altında, gerçeği örtbas ettikleri anlamına gelir. Bu boyun eğiş, bu düşünür ve yazarların "aydın tavrına" ulaşmalarına olanak tanıyacak ilk adımı atmalarını dahi engeller.

Düşünsel ve yaşamsal pratiğinin merkezine İslamı koymayı ye-

terli görmeyip, milliyetçiliği de düşünsel ve yaşamsal pratiğinin merkezine koyarak, İslamla cumhuriyet devletini uzlaştırma sevdasıyla yanıp tutuşan yazarlar ve din adamları orta yerde kol geziyor ve Türk-İslam sentezcisi bu baylar da kendilerine "aydın" diye hitap edilmesinden pek hoşlanıyorlar. Milliyetçiliği reddeden ve ümmetçiliği toplumsal birliğin zemini olarak gören İslamı, milliyetçilikle bağdaştırabilen bu yazarların, din adamlarının çektiği sıkıntı; karşıt görüşte olanlara saldırı anında daha belirgin ortaya çıkıyor. Bu baylara bakılırsa; tüm başka uluslar (dillerini Türkçeye sokmaktan haz aldıkları Araplar da dahil) Türk düşmanı ve her gün Türkleri parçalamak ve bölmek (Türk kabul edilen Kürtleri, Türklerden ayırmak; Türkleri, Kürtlerden ayırmak değil) için, her türlü komployu düzenliyorlar. Ve tabii ki başta Hıristiyanlık olmak kaydıyla, tüm dinler, İslamı Anadolu'dan kazımak için seferler düzenliyorlar. Bu yazarlar ulusalcı yaklaşımları ile "aydın" olabilecekleri kanısındalar ve toplumda birçok kimse de bu bayları "aydın" olarak tanımlıyor. Düşünsel ve yaşamsal pratiğinin merkezine dini (İslamı, Museviliği, Hıristiyanlığı, Şamanizm'i, Budizm'i) koymayan, ancak düşünsel ve yaşamsal pratiğinin merkezine milliyetçiliği (ulusalcılığı) koyan bir insanın, aydın tavrı olması olası mıdır? Hayır; çünkü milliyetçi bir insan, diğer halkların toplumsal çıkarlarına duyarsız ve hatta karşısında bir duruşa sahiptir. Düşünsel ve yaşamsal pratiğinin merkezine Türk milliyetçiliğini yerleştirilen bir yazar, politikacı, felsefeci, düşünür (işçi, burjuva); Kürt, Yunan, Arap, Alman, Rus, Fransız vb. uluslarına karşı önyargılıdır. Bu önyargı, onun, bu halkların

Türk halkıyla ilişkilerinin irdelenmesi noktasında "özel" bir duruşa sahip olmasına yol açar. Bu insan, uluslar arasındaki güncel toplumsal ve tarihsel ilişkilere nesnel bir perspektifle bakamaz. Bu görüş açısı, onun aydın niteliği kazanmasının öntünü tıkar. Kuşkusuz milliyetçilikle şovenizm birbirini besleyen ve tamamlayan iki unsur olarak aynı zeminde yer alır ve milliyetçilikle şovenizm arasında belirgin sınır yoktur, birbirinden ayırlamaz; milliyetçilikten şovenizme geçiş oldukça kolaydır. "Biz milliyetçiyiz ama şoven değiliz" demek bir avuntu sözüdür.

Bir aydının ulusal kimliği onun düşünsel ve yaşamsal pratiğine yön verici olamaz. Yani açıkçası aydın, toplumsal ve tarihsel ilişkilere ve gelişmelere, ulusal kimlik penceresinden bakamaz. Bir aydın için, öteki bireyle kardeş veya dost olmak için ön koşul; o bireyin düşünsel ve toplumsal pratiğidir. Önemli olan, öteki bireyin, Türk, Kürt, Ermeni, Yunan, Arap, Fransız, Amerikan, Çinli, Perulu, Hint vb. olması değil; onun, insanlığın ilerlemesine ve barış içinde yaşamasına katkıda bulunan ve insanlığın özgürlüğünü ve yararını öne alan ve ulusal kimliğinden sıyrılarak, enternasyonal perspektifle toplumsal olgulara bakabilen birey olmasıdır. "Faşist de olsa bir Türk; bana, ayırım yapmadan demokrat, enternasyonal sosyalist tavra sahip olan ermeni, Kürt, Fransız, Yunan v.b bireyden daha yakındır, çünkü o, ulusal nedenle, benim kardeşimdir." diyorsanız, karanlığa gömülü olduğunuz demektir. Benim bir şair olarak entelektüel var oluşum; Nazım'a, Neruda'ya, B. Brecht'e, Aragon'a, Ritsos'a, Teodorakis'e, M. Gorki'ye, Mayakovski'ye vb. hayat veren ağacın köklerine bağlıdır. Nedim'e, Ba-

ki'ye, Mehmet Akif Ersoy'a, Yahya Beyatlı'ya Necip Fazıl Kısakürek'e hayat veren ağacın köklerine değil. Bu tutum, "ama" sözcüğüyle başlayan gerekçelere feda edilmeyecek kadar önceliklidir.

Aydın enternasyonaldır ve ulusal gerçeğine bu perspektifle yaklaşır. Bireyin ulusal kimliğini öne çıkaran, gerekçesi "antiemperyalizm" perspektifi de olsa "Türk Aydın" türünden bir tanımlama yanlışdır. Aydınlar, ulusal kimliklerinden ötede, tüm insanlığın sahip çıktığı bir duruşla andırırlar. Türk milliyetçiliğini düşünsel ve yaşamsal pratiğinin merkezine koyan bir düşünür, politikacı, felsefeci edebiyatçı, Kürt sorununa, Ermeni sorununa, Kıbrıs sorununa, Kerkük sorununa nesnel yaklaşamaz; yaklaşmıyor da. Terside doğru; milliyetçi bir Ermeni, Kürt ya da Yunan bu sorunlara nesnel bakamaz. Osmanlı devleti tarafından, Ermeni ve Kürt halkına sitemli bir biçimde ulusal kimiyin uygulandığı gerçeğini görmezden gelen, inkar eden birisi aydın tavrı gösterebilir mi? Jean Paul Sartre'in, Fransız sömürgeciliğine karşı, Cezayir halkının yanında yer alarak, aydın tavrını sürdürdüğü unutulabilir mi? Filistin halkının haklarını savunma konusunda geri mevzilere düşen bir İsraili düşünür, sanatçı aydın sayılabilir mi? Ya da İsrail halkının yaşama hakkını, İsrail egemenlerinin kanlı baskısını baba ne ederek, unutturmaya çalışan bir Filistinli düşünür, yazar politikacı, sanatçı aydın olabilir mi? Ötekinin milliyetçi oluşu sizin milliyetçiliğinizi haklı kılar mı? Örnekler çoğaltılabilir.

Kuşkusuz, toplumsal tarihsel sorunlara bakış açısı nedeniyle aydın, toplumun çoğunluğuna ve hatta tamamına ters düşebilir. An-

cak bu yalnız kalışa rağmen aydın, gerçeğin sözcülüğünü inatla sürdürür. Çoğunluğa hoş görünmek, halkın çoğunluğunun sempatisini kazanmak uğruna gerçeğin savunucusu olmaktan vazgeçmez. Çünkü halk tarih boyunca, her zaman, her koşulda gerçeği dile getirmez; söyledikleri de çoğunlukla doğru değildir. Halkın değer yargıları genellikle iktisadi olarak egemen olan dolayısıyla da politik ve ideolojik hegemonyasını sürdüren egemenlerin değer yargıdır. Aydın, bu değerler sisteminin dışında ve karşısında devrimci duruş sergileyerek, bu değer yargılarından köklü kopuş tavrına sahip olan bireydir.

Hegemonik tümlüğün yürütücüsü ve bir parçası olan birey, sınıf diktatörlüğünün farklı alanlarında, önder, öğretici, eğitici, yönetici vasfıyla erk sahibi iken, aynı zamanda sınıfsal hegemonik tümlüğün emir eridir. Erk sahibi vasfı olmaksızın, sınıflı toplumda birey, egemenliğini kaybetmiş bir köledir. Yani hegemonik tümlüğün bir parçası olan birey, aynı anda onun kölesidir. Bu anlamda denilebilir ki; sınıflı toplumlarda, cefakârlar da köledir. Bunun anlamı şudur, sınıflı toplumda erk sahibi olanlar da, birey olarak, gerçek anlamda özgür değildirler. Sınıfsal hegemonik tümlüğün bir parçası durumunda olan ve bu konumunu benimseyen birey, toplumsal devrim ve köktenci değişim anında, uluslararası ilişkilerde, bireyin devlete karşı duruş gösterdiği durumda özgür davranamaz ve sınıfsal egemenlik içerisindeki konumlanışına bağlı kalarak yerini alır ki; bu durumu, onun, aydın tavrı almasının engelleridir. Durum çok açık; ideolojik politik, felsefi şekillenmesi, sınıfsal egemenlikle, devletçilikle, din ve milliyetçilikle yönlü bir poli-

tikacının, yazarın, düşünürün aydın olması ve aydın tavrına sahip olması olanaksızdır. Bu durum, egemen ulusçu, devletçi bireyler için olduğu kadar ezilen ulusların milliyetçiliği perspektifinden kopamayan politikacılar ve yazarlar için de böyledir.

Aralık 2004 tarihinde Avrupa basınında yer alan bildiriye imza koyan yazar, politikacı ve düşünürler, "Kürt Aydınları" olarak anıldılar. Ancak hemen bir gün sonra, imza sahibi bazı politikacılar bildiri metninde, kendilerinin katılmadığı, onaylamadıkları bazı fikir ve yaklaşımların olduğunu açıkladılar. Buna karşı bildiriye imza koyan bazı yazarlar, açıklama yapan politikacıların, bilgi birikiminden yoksun, isimleri politik arenada abartılmış bireyler olduklarını ve "çark etmelerini" kınadıklarını açıkladılar. Politikacıların tavırlarına ilişkin söylenenleri tartışmaktan çok; söz konusu bildirin "Kürt Aydınları" tarafından imzalandığının söylenmesi, işin beni ilgilendiren yanı. Bu şahıslar imzaladıkları bildirin Kürt politikacılarının, sanatçılarının düşünürlerinin boyunu açıklasalar ve ertesi gün bazı politikacılar bu bildirin bazı kısımlarına katılmadıklarını açıklasalar; konumuz açısından bir sorun olmazdı. Öncelikle, bu imza sahipleri "aydın" olarak tanımlanıyorsa; onların doğruluğuna inandığı eylemden dönmeleri, "aydın oldukları" kanaatinin iflas ettiğini gösterir. İkincisi her politikacıdan, her yazardan, her felsefeciden; bir aydından beklenecek tavrı bekleyenlerin düş kırıklığına uğraması kaçınılmazdır. Diğer yandan, ortak bir eyleme katılabilecekleri düşünülen kişilerle görüşülerek, düşünsel birliğe ulaşmadan, onların ismini "eylem" içerisinde kullanan kişi(ler) de aydın

olamaz. Daha önemlisi; böylesi bir bildiri aydınlar tarafından yayınlanacaksa, sayıları az da olsa, belli bir ulus kimliğine sahip insanlar tarafından değil tüm dünya uluslarına mensup ya da daha dar anlamda, konuya yakınlığı olan, yakınlık duyan farklı ulusların üyesi aydınlarla birlikte kararlaştırılıp, düzenlenerek yayınlanırdı. Konu, yalnızca Kürt halkının temsilcilerinin sorunu noktasında ele alınıp, daraltılırsa; ezilen ulus milliyetçiliğine, ne kadar "hoşgörülü" yaklaşırsak yaklaşalım, olaya milliyetçi bir perspektiften bakıldığını görürüz ki bu yaklaşımın da aydın olmanın önüne bir barikat kurduğu açıktır.

Ancak aydın olarak tanımlanmadığı sürece her politikacı, şair, romancı, felsefeci milliyetçi bir perspektifle sorunlara yaklaşımını açıklayabilir. Bu duruma kimse'nin diyeceği olmaz.

Türkiye tarihinde, aydın sorununa bakışın ne denli çarpık olduğunu trajikomik örneği 12 Eylül sonrası yayımlanan "Aydınlar Dilekçesinin" yayınlanma sürecinde sergilendi. Stkryönetim savcılığına ve basına, söz konusu dilekçeyi içeriğini bilmeden, tanıdığı birinin ısrarıyla, kahvehanede okey oynarken imzaladığını söyleyen sinema oyuncularının durumu kara bir mizah olarak anımsanır. Ancak bu kara mizah öyküsü anlarda sıcaklığını korurken, aydın tavrını, yazar, çizer herkesten bekleyerek gülünç duruma düşmenin ne denli acı olduğu ortadadır.

Kuşkusuz bu hareketlerin bu biçimde sonuçlanmasında; Anadolu'da yaşayan halkların toplumsal gelişim sürecinde aydınlanma hareketlerinin görülmemesinin önemli rolü var. Türklerin toplumsal tarihinde, köktenci, gerçek bir aydınlanma hareketi gerçekleşme-

miştir. Kuşkusuz birçok toplumbilimci, bu savın tersine, Anadolu halkları tarihinde aydınlanma hareketleri bulmak için çırpınırken, birçok isyan eylemine aydınlanma hareketi adı vermek gaffetine düşmüş; bu hareketlerin, hangi aydınları ortaya çıkardığı ve toplumsal süreçte hangi devrimci dönüşüme yol açtığını belirleme noktasında çıkmaza girmiş ve hatta bazıları, tarihin içinden "aydın dervişler" çıkaracak denli komik duruma düşmüşlerdir. Kuşkusuz Avrupa'da burjuva devrimlerine koşut ortaya çıkan aydınlanma hareketlerinin, Anadolu halkları içinde de yansımaları olmuş ve bu yansımaların etkisiyle siyasi ve felsefi alanlarda reformcu değişimlere rastlanmıştır. Türk burjuva ulusal kurtuluş hareketi de ideolojik ve politik olarak bu reformcu değişimlerin gerçekleştiği sürece bir örnektir. Birçok toplumbilimci, tarihçi, yazarın dediğinin aksine, "Kemalizm" özel bir ideolojik ve politik akım sayılamaz. Ulusal kurtuluş mücadelesinin önderi Mustafa Kemal, Avrupa aydınlanma hareketinin etkisinde kalan ve ideolojik, politik olarak da burjuva devrimlerinin bir sonucu olan ulusal devlet projesini gerçekleştirmeye çalışan bir burjuva ulusal önderdir. Türk ulusal kurtuluş hareketi süreci, ulusal, burjuva bir devlet kurma sürecidir ve bu süreçte gerçekleştirilen reformcu dönüşümler ulusal devlet kurulurken olması gereken dönüşümlerdir; fazlası değil. Bu durumu tespit etmek Mustafa Kemal'in ulusal önderliğini ve burjuva ulusal devletinin kurulmasının, tarihsel, politik ilerleme olduğu gerçeğini ve önemini yadsımaz. Ancak, bu reformcu dönüşümler, politik iktidarın zoruyla sürdürülebilmiş ve dönüşüm kurumları, halka rağmen, zor kullanılarak ayakta tutulabilmiş, politik

çalkantılar bu çatışma zemininde sürekli hayat bulabilmiştir. Ulusal kurtuluş hareketi, devrimci dönüşümleri içeren bir aydınlanma hareketinde olduğu gibi feodal sistemin ve feodal değer yargılarının iktisadi, siyasi, ekonomik köklerini sökmemiştir. Ulusal devlet kuruluşu süreci, eskiyle barışma ve uzlaşma sürecidir de. Burjuva cumhuriyet her alanda, Osmanlı devleti tarihinin devrimci eleştirel bilançosunu çıkarıp, Osmanlı despotizmiyle ve baskıcı politikalarıyla hesaplaşmamıştır. Tarihini sahiplenme savıyla ve istemiyle, hangi ulusa karşı işlenirse işlensin, tüm kıyım eylemlerinin üzerini örtme yolunu benimsemiştir. Tam da bu noktada belirtmek gerekiyor; ulusal devlet kurulması sürecinde, birçok düşünür, politikacı, yazar, ideolojik bir yanılsama ile bu hareketin bir aydınlanma hareketi olduğu kanısıyla, bu süreçte devlet politikalarının yanında aktif olarak yer almayı aydın olmanın gereği saydılar. İradesini bu sürece teslim eden yazar ve düşünürler, toplumsal duruşları nedeniyle aydın olma olanaklarını da kaybettiler.

Bu süreçte devletin kuruluş hizmetine kendini adayan bu insanlar, toplumsal olgulara nesnel bakabilme perspektifinden uzaklaştılar. Dolayısıyla devletçi ve tutucu bir bakış açısından dünyaya bakarken, Kürt sorunu, azınlıklar sorunu, insan hakları, kadın hakları sorunu, laiklik, demokrasi, toplumsal özgürlük vb. sorunların köktenci çözümü noktasında, devletin bekası uğruna geriye düştüler ve hatta reformcu dönüşümlerin kesintiye uğratılması karşısında sessizliğe gömüldüler.

Burjuva ulusal kurtuluş ve burjuva ulusal devlet kurma savaşı, emperyalizme ve feodalizme karşı bir toplumsal ilerlemedir

ve bu ilerlemenin düşünsel savunucusu olmanın "ilerici" olmak olduğu da doğrudur. Ancak bugün gelinen noktada, bu doğruyu belirlemek; bugün için burjuva ulusal devletin savunuculuğunun, "geri" bir noktada olmanın ifadesi olduğunu dile getirmemizin üzerini örtemez.

Ulusal devletin var oluş sürecinde kurulan ve "aydın" yetiştirdiği varsayılan birçok kurumun ve bu kurumlarda eğitim görmüş insanların büyük çoğunluğunun ideolojik ve siyasi duruşunu dikkatle incellerseniz; devletçiliğin ve ulusalcılığın derin izlerini görürsünüz. "Devlet ve milli kimimizi çizgiler" dokunulmaz ve her şeydir; birey onun hizmet eri, her koşulda feda edilmeye hazır savaş eridir." Şiarı, bu insanların dilinden düşmez ve "dilden düştürülmeyecek", nesilden nesile aktarılan kutsal bir mirastır. Her devrimci hareket sürecinde; bu düşünsel var oluş biçiminin, bu kurum ve insanlara nasıl ayak bağı olduğu, açıkça görülür. Burjuva ulusal devletin savunuculuğunu, düşünsel sisteminin merkezine koyan düşünce adamlarının, sanatçıların, yazarların aydın tavrı gösterememelerinin nedeni de budur. "Kemalizm'i tüm toplumsal süreçleri açıklayıcı, tüm zamanlar için geçerli, değişmez, mutlak politik ilkeler bütünü olduğuna inanan birinin; mutlakçı ideolojilere, değişmez, kutsal varsayılan "dinsel yargılara karşı çıktığım" iddia etmesi yaman bir çelişkidir. Can alıcı konularda olabildiğince tutucu tavrı alabilen bu politikacıları, yazarları, aydın olarak nitelendirmek doğru değildir.

Kaldı ki bugün için Avrupa'da gerçekleşen burjuva aydınlanma hareketinin şiarları da geride kalmıştır. Emperyalizm dönemi; burjuvazinin aydınlanma ilkelerinin

den geriye düşme ve aydınlanma bayrağının sosyalist hareketler tarafından devralınma dönemidir de. Artık bir felsefeci, politikacı, düşünür, yazarın aydın olabilme zemini, sosyalizm ilkeleriyle döşelidir. Bu hüçte abartılı bir iddia değildir. Bugün dünyada var olan tüm aydınların toplumsal ilerleme sürecine bakış perspektifleri, devrimci, sosyalist, bilimsel, değişimci ve enternasyonalistdir. Özel olarak vurgulanması gereken; sosyalist olmak bireye aydın olma olanakları sunar; ama kendini sosyalist olarak tanımlayan her sosyalist birey aydın değildir, olmaz da. (Star Tv Objektif programında "Metal Fırtına" adlı kurgu romanın içeriği tartışırken; tartışmaya katılan ve romanın yazarının "sizin derginizin muhabiri romanın kurgusunu onayladığınızı belirtti" türünden açıklamasına karşı "kimmiş o muhabir, ben o muhabirimi tokatlarım" diye bağırın Doğu Perinçek aydın sayılabilir mi? Hayır! Ulusalçı, devletçi siyasi perspektifi yanında; sıklıkla, eli sopalı bir "üst" (yönetici) olma içgüdüünün dışavurumu, onun aydın tavrına uzak duruşunu belgeler. Ne yazık ki sosyalizm cephesinde bulunduğunu iddia eden, çok sayıda, "eli sopalı yönetme" içgüdüünü zaman zaman dışı vuran siyasi "şef" cik orta yerde dolaşılıyor.)

Türkiye toplumsal tarihinde, gerçek anlamda bir burjuva aydınlanma hareketi gerçekleşmediği gibi, sosyalist aydınlanma hareketi de gerçekleşmemiştir. Dünyanın birçok yerinde gerçekleşen sosyalist aydınlanma hareketi, Anadolu halklarını da etkisi altına almış ve bu etki birçok düşünür, sanatçı ve politikacının düşünsel ve pratik yaşamına yön vermiştir. Ancak gerçek anlamda bir sosyalist aydınlanma hareketinin ger-

çekleşmemesi, bireylerin aydın tavrına sahip olma sürecini olumsuz yönde etkilemiştir. Aydın olmak ve aydın tavrı konusunda kafa karışıklığının temel nedenlerinden biri de budur.

Anadolu topraklarında gerçekleştiren her ileri atılımın yönü Avrupa'ya dönüktür. Bu toplumsal duruşun nedeni; aydınlanma hareketlerinin gerçekleştiği yerin Avrupa olmasıdır. Her toplumsal ilerleme sürecinde hareketin yönünün Avrupa olmasında gocunacak bir şey yoktur. Milliyetçi önyargıların esiri olan birçok politikacının, yazarın, düşünürün, yönü Avrupa'ya çevrili ilerleme hareketlerine ve reformlara küfredmesi, onların geriliğinin bir işareti sayılmalıdır. Bu baylar Avrupa'nın aydınlık yüzüne öfkelerini dile getirirken, doğunun karanlık dehlizlerinde nur arama sevdasıyla düştükleri yolda, trajikomik duruma düşüyorlar.

Belirtmem gerekiyor; toplumsal ilişkiler açısından Avrupa'yı tek vücut olarak düşünürsek, düşünsel ve yaşamsal pratik içerisinde zaaf gösteririz. Avrupa'nın toplumsal varlığının, bir aydınlık ve bir de karanlık yüzü vardır. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girme sürecinde, Avrupa'nın bu iki yüzünü açıkça gördük. Avrupa'nın karanlık yüzü Hıristiyanlık ve milliyetçilikle bezelidir. Aydınlık yüzü ise demokrasi, insan hakları ve halkların kardeşliği ile yoğruludur. Avrupa Birliğine katılım sürecinde, Avrupa Birliği oluşumuna, karşı perspektifle bakanlar, emperyalizme karşı ulusal kurtuluşçu olma adına, Avrupa Birliği'ne giden süreçte milliyetçi çizgiye düşüyorlar. Demokratların ve çoğu sosyalistin milliyetçilerle aynı cepheye düşmesinde, bu bayların burjuva ulusal kurtuluş

ve burjuva ulusal devlet kurma hareketinin etkisinden kurtulamamasının rolü var. Sermayenin "milli" sınırları taşıyarak politik, ideolojik, iktisadi ilişkiler ve birlikler kurmasına rağmen; işçi sınıfı hareketinin (siyasi ve sendikal örgütlerin) enternasyonal ilişkilerin gerekliliğini savsaklamaları; milli devletin sınırları içerisinde hapsolarak, "milli şuur" ideolojisinin sahiplenicisi ve burjuva milliyetçiliğinin toplumsal payandası olmalarına, dolayısıyla toplumsal ilerlemenin öncüsü olma vasıflarını yitirmelerine yol açıyor. Avrupa Birliği sürecinde, Avrupa'nın burjuva cephesine karşı, Avrupa'nın sosyalist işçi cephesinde yer alarak, bu cephe- de yer alan örgütlerle, aydınlarla, yazar, politikacı ve sanatçılarla sıkı ve tutarlı bir kardeşlik bağı kurmak, sosyalist, enternasyonal tavrın gereğidir. Bu tavrı gösterme gereksinimi, yeteneği ve toplumsal cesareti olmayanların; Avrupa'nın tek vücut olduğu ve Avrupa Birliği sürecinin emperyalist saldırı süreci olduğu gerekçesiyle, milliyetçiliğin, dar, kısır, geri perspektifine kayması kaçınılmaz olacaktır. Bir sanatçının, yazarın, düşünürün, politikacının enternasyonal çizgiden uzaklaştığı oranda, toplumsal ilerleme, sosyalizm ve devrimci değişim sürecinde, geri noktaya savrukduğu bilinen bir durumdur.

Emperyalist, kapitalist sistemin işçi sınıfına ve ezilen halklara küresel ve topyekün saldırısına karşı enternasyonal ve topyekün karşı koymanın hayati bir gereklilik olduğu ve bu gerekliliği yerine getirecek küresel organizasyonu oluşturmanın hayati önemde olduğu açıktır. Bu durumu kavramayarak ya da bu enternasyonal birliği oluşturacak güce, yeteneğe, bakış açısına ve bilimsel cesa-

rete sahip olmayanların siyasi ve ideolojik savunmayı ulusal sathıta sürdürmekten ve milliyetçiliğin kör kuyusunda debelenmekten başka çıkışları yoktur. Bu nedenle bu cephe- de yer alan düşünürler, politikacılar, yazarlar, felsefeciler, aydın olamazlar; meslek sıfatları neyse, o olurlar.

Burjuva iktidarın ideolojik hegemonyası; düşünürleri, yazarları sanatçıları baskı altında tutuyor. Bunun yanında, ulusalcı, demokrat, sosyalist politikaların da sosyalist, demokrat düşünürleri, sanatçıları, politikacıları; ideolojik, psikolojik baskı altında tuttuğu, onları belirlenmiş siyasi kalıpların dışına çıkmaları halinde afroz ettiği görülmektedir. Belirlenmiş siyasi norm ve düşüncelere uymayı "devrimci, sosyalist" olmanın kıstası ve bu değişmez, mutlak kurallara uymanın, olmazsa olmaz olduğu yaklaşım ve yarısının; sosyalist, enternasyonal, bilimsel, nesnel, gerçekliğe ulaşmanın ideolojik, entelektüel zeminini perdelediği ve engellediği de bir gerçektir. Birçok sosyalist romancının, şairin, ressamın, felsefecinin, ulusalcı sosyalist politikaların baskısı altında doğruluğuna inanmadıkları eylemlere ve hamasi nutuk ögesi olan siyasi argümanlara "yalnız kalmamak, geriye düşmemek", adına ve "horlanmaktan" korktukları için "bağurlarına taş basarak" evet dedikleri bir gerçektir ve bağurlarına bastıkları taşın, yaşamsal, entelektüel soluklarını keserek, onları karanlığa yönelttiği de açıktır. Aydın tavrı, bu hegemonik baskıya ve dar görüşlüğe de boyun eğmeden toplumsal gerçekliği çözümleme eylemine girmeyi gerektirir. Aydın, yalnızca öteki egemene, ötekinin ideolojik, politik çevre-

sine karşı değil; kendi hegemonyasına, kendi ideolojik, politik var oluş biçimlerine de devrimci eleştirel perspektifle yaklaşır. "Bizdendir, o halde savunusu doğrudur." yaklaşımı bireyin kendi karanlığına açılan kapıdır. Sosyalist cephede yer alan sanatçıların yazarların ideolojik politik donanımlarının yetersiz oluşu, onların bu cephenin öznel, değişmez ve kutsal ilan edilmiş, normals söylemlerine boyun eğmelerini de beraberinde getirir. İdeolojik, politik, felsefi, sanatsal donanım ve olguları algılama ve çözümleme noktasında yüksek bilince ulaşamamış birey, hem burjuva sistemin ideolojik politik saldırısına ve hem de kaba, ulusalcı sosyalist politikaların baskısına karşı duramaz. Bu durum ise bireyin aydın olma kapısını kapatır.

Aydın olma hali, ahlaki yargılarla açıklanamaz. Dürüst, genel ve özel otoriteye karşı boyun eğmeyen, mücadeleci ve sözünü esirgmeden konuşan ve bu eylemi, insanlardan övgü almak için değil, "toplumsal sorumluluk" gereği gerçekleştiren olmak gibi davranış normlarına uymak vasfı, bireyin aydın olması için yeterli değildir. Bu vasıflar her insanda olmalıdır. Aydın olmak için, bir insanın hangi çizgide ve hangi yolda yürürken boyun eğmez ve kararlı bir duruşa sahip olduğu belirleyicidir. Asıl olan o insanın gerçeğin sözcüsü ve öncüsü olmasıdır. Boyun eğmezlik, kararlılık ve dürüstlük bu vasfın tamamlayıcısıdır. Yoksa bir din savaşçısı da kararlı ve otoriteye karşı boyun eğmez olabilir. Ama bu vasfı onun aydın olmasına yetmez.

Sanatçıların, yazarların organize ettiği bir eylem sonrasında, birlikte yürüdüğümüz, sosyalist

bir şairin "Hocam, bu tür eylemlerle aydınları harekete geçiriyorsunuz; bu önemlidir" sözleri sosyalist sanatçıların da aydın sorununa nasıl yanlış baktığının somut örneğiydi benim için. Bir süre sustum. Sonra, "Harekete geçirilen kişiler aydın mı, sanatçı mı?" diye sordum. Yürürken yüziime baktı. Bu sorunun içeriğini anlamamıştı. Anlayıncaya kadar, sokağın sonuna geldik. Sorunun yanıtını almaksızın, "hoşça kal" dedim ayrılırken. O günün sonrasında birkaç kez karşılaştık. Soruma ilişkin hiçbir şey söylemedi şair. Anladım ki, aydın nedir sorusuna yanıt aramayı bırakın; böyle bir soruya gerekli de görmüyor, bazı sosyalist sanatçılar. Şair arkadaş eylem için, "aydınları sokağa çıkarmıştı" ve bu üzerinde düşünülmecek kadar "doğru" bir tavrıydı. Dahası sosyalist militanlar, "siyasi eylem içinde aydınları kullanmak" söylemini pek seviyorlardı. Ne yazık ki sosyalist hareket içinde yer alan çoğunluğun politik yargısı; "aydınları harekete geçirmek", "aydınları kullanmak" argümanı ile bezeli. Kavranamayan, "harekete geçirilen insanın" aydın olamayacağı gerçeğidir.

Aydın, toplumsal gerçekliğin analizi üzerine oturan eylemin gerekliliğini görür, söyler ve eyleme geçer; eylemin öncülü ve söze dönüküsü olur (Ötekinin dürtücüsü ve güdücüsü ya da dürtülen ve güdülen değil). Toplumsal zemini aydınlatır. "Harekete geçirilen ya da politik varyasyonlarla kullanılan kişi" aydın olamaz. "Aydın"ı harekete geçirdiğini ya da politik manevralarda onu kullandığını söyleyerek kendisini avutan "garip" kişi de öncü değil, değnekçi olur. Bir insan ötekini dürtüyle (ikna ederek!) harekete geçirmesi

ve harekete geçen ötekini gütmesi (yönetmesi); sınıflı toplumların tarihine-koşut ortaya çıkan ve insanlığın aşağılanışının ifadesi olan bir eylemdir. Kendisinde, insanlara öncülük vasfının doğuştan beri var olduğuna ve dünyaya bu "özel" işlevi yerine getirmek için geldiğine inanan, "yarı peygamber"; sanatçıların, politikacıların, yazarların, çizerlerin, din adamlarının, generallerin, felsefecilerin gölgesi toplumsal zemine düştükçe, insanlığın özgürleşmesi ve gelişmesi, ara ara kesintiye uğrayacaktır. Ancak insanlığın özgürleşmesini ve ilerlemesini hiçbir güç önleyememiştir. Önleyemeyecektir de.

Binmesini beceremediğiniz at sizi üzerinden atar. Kimse sizin kanatlı bir atın üzerine binip gökyüzünde süzülerek koşturmanızı beklemez. Ama siz bir "idolüm" dersiniz; herkes de sizin kanatlı bir atın üzerine binip gökyüzünde dolaştığınızı görmek ister. Bir eşeğin sırtında yol alıyorsanız, sizi kimse ayıplamaz, gücü bu kadarmış der ve geçer. Ama siz eşeğin üzerinde yol alırken, herkesin sizi bir kanatlı atın üzerine binip gökyüzünde dolaşan insan olarak armasını beklerseniz; gün gelir, eşekten de düşersiniz ve herkes halinize güler.

İnsanlık tarihinin her döneminde gerçeğin üzerine örtülen perdeyi kaldıran aydınlar var olur. Ve o zaman gerçek, insanı aydınlatır.

Gerçeğin öncü savaşçısı ve sözcüsü olmak, bilimle karılmış bilinci ve bu bilincin kuşandığı cesareti gerektirir. Bıçak sırtında yürümeyi göze alarak, bilimle bezemiş cesaretiniz ve devrimci bilincinizle düşün yola; aydın tavrı da, insana has ve edinilebilir bir yaşamsal eylemdir. □

Aklı, mantığı yerinde her bireyin seçeneği kendisi için en iyi olanı seçmek yani direnmeyi seçmektir. Aksi halde esnek, iş güvencesiz, sigortasız çalışma, sekiz saati fazlasıyla aşan iş günü, iş yerinde maruz kalınan kötü muamele gibi işçi sınıfının büyük bir bölümünü oluşturan gençliğin yıkıcı sorunlarının muhatapları olmaya devam edeceklerdir.

İŞÇİ VE İŞSİZ GENÇLİK ÜZERİNE

Gençliğin tanımından yola çıkarak, gençliğin gelecek için kaygılarına değinmek istiyorum. Kişi bedensel olarak çocukluktan erginliğe geçişiyle beraber belirgin bedensel, cinsel ve ruhsal değişimlerin yaşandığı, 11-15 yaşların arasında başlayıp yetişkinliğe değin uzanan

10-15 yıllık dönemi kapsar. Bu dönem içerisinde kişi arne ve babaya bağımlılıktan kurtulma, cinsel kimliğini kabullenme, toplumdaki yerini araştırma ve bulma, bir mesleğe yönelme gibi çabalara girişir. Biyolojik, psikolojik ve toplumsal yönleri de vardır bu sürecin.

Genç insan, ne olduğunu ve ne olacağını sorularını sorar bu dönemde ve bu sorularına yanıt arar. Kimliğin oluştuğu evrede genç birey, başkaları tarafından nasıl tanımlandığına büyük bir önem verir.

İnsanlar arasındaki birlikte yaşama ve birlikte iş görme dürtüleri gençlerde bilimsel, siyasal, sanatsal, felsefi ve ahlaki bağların oluşmasına yol açar. Bu süreçte genç, çeşitli alt kültürlerden kişilerle, belirli gruplarla yada kahraman olarak yücelttiği kişilere geçici olarak özdeşleşebilir. Mesleki uğraşıya yönelik eğitim ve hazırlıklar kimlik duygusunun gelişiminde büyük yer tutar. Kişinin toplumsal kimliği çoğunlukla mesleğiyle iç içedir. Bu nedenle mesleki kimliğin kazanılmasına yönelik eğitim ve iş olanaklarıyla ilgili sorunlar, gençlik sorunlarının önemli bir bölümünü oluşturur. Rollerin ve meslek alanlarının kısıtlı olduğu toplumlarda gençler uzun süre bocalayabilir. Çünkü kişilerin düşünce yapılarını belirleyen üretim içindeki yerleridir. Sözelimi köy ve kent gençliğinin ruhsal gelişimi hayli farklıdır. Bununla beraber

mensap oldukları sınıflar özgün sorunlar ile de içli dışlı ve sorunlarla kuşatılmış durumdadırlar. Maddi koşullar, onların düşünce yapısında doğrudan bir etki yaptığı gibi, bunu kavradıkları andan itibaren sorunlara sahip çıkmaya çalışırlar. Dilerseniz, gençliğin içerisinde önemli bir sayısal değere sahip olan çalışan gençler ve işsiz gençlerin sorunlarına değinelim.

Çalışan gençlik

Gençler, bütün toplum kuvvetlerinden en faal, en canlı kısmıdır. Dinamikler ve gelişime açıktırlar. Bu nedenle büyük bir iş gücü ve enerji potansiyeline sahiptir. Bu durum düzenin dikkatini çekmiş ve gençliğin enerji ve dinamizmini elinde tutmak ve onun kafa ve kol emeğinden alabildiği kadar fazla yararlanmanın yolları

nı aramaya sevk etmiştir. Öncelikle ekonomik alanda güvensiz durumda bulunan işsiz gençler oraya çıkarmıştır. Onları yedek güç olarak çalıştırıp, işi bitince kapı dışarı etmektedir. İşe alıp ekme verecem vaadiyle kanlı çarkların dönmelerini sağlamak için de yeni gençleri kandırmaktadır. İşsiz kalacağından çekinen ve her an yerine başka birilerin getirebileceğinden korkan işçi gençlere ise iki yol kalmıştır, ya el ele verip örgütlenmek ve haklarını arayacaklar, ya da işleri bitinceye kadar kullanılmayı ve sonunda kapı dışarı edilmeyi bekleyeceklerdir. Akıllı, mantıklı yerinde her bireyin seçeneği kendisi için en iyi olanı seçmek yani direnmeyi seçmektir. Aksi halde esnek, iş güvencesiz, sigortasız çalışma, sekiz saati fazlasıyla aşan iş günü, iş yerinde maruz kalınan kötü muamele gibi işçi sınıfının büyük bir bölümünü oluşturan gençliğin yıkıcı sorunlarının muhatapları olmaya devam edeceklerdir.

İşsiz gençlik

Çalışmayan, okumayan, kendisine bir uğraş bulamayan gençlerin önüne çıkarılan seçenekler

çok fazla olmasıyla beraber onu çürümeye mahkum edecek seçeneklerdir. Birkaç tanesine değinmek istiyorum. Televizyonda yayımlanan magazin programları, mafya dizileri, bilginin değil yalvar yakar yaltaklanmanın kazandırdığı yarışma programları, dostluğun, kardeşliğin, sportmenliğin olmadığı yerine düşmanca fanatizmle, holiganizmle sunulan spor programları, her tarafı kameralarla donatılmış evler ve içersinde dengesiz, düzeysiz insanların birbiriyle yarışmaları. Her köşe başını mesken tutmuş sokak çetelerine katılmak böylece onların himayesindeki uyuşturucu illetini kullanarak pazarlamak. Genç kızların kolay para kazanmak, şöhret olmak ve daha iyi bir hayat yaşamak için evden kaçmalarına zemin hazırlayan düzenin vaat ettiği lüks yaşam yalanı. Kokuşmuş, yozlaşmış düzen, fuhuş sektörünün çarklarının içine her gün taze bedenleri, beyinleri katıyor. Bu gerçekle yüzleşen gençlerin bir çoğu intihara kadar varan bunalımlar geçirmektedirler. Peki, gençlerin bu yürekler acısı durumundan kimler ve neden memnuniyetle yararlanıp pay çıkarıyorlar. He-

men belirteyim. Emperyalizmin uşağı TC'nin kukla hükümetleri, işbirlikçi medya, büyük sermaye sahiplerinin kurdukları demokler, emperyalist-kapitalist üretim ilişkilerini sürdürülebilmek için genç vücutları, genç beyinleri uyuşturmak ve bireyleri kendi sorunlarından kopararak düzenin parçası, birer düzen kuklası haline getirmek ve kendi kasalarını doldurmaktan başka amaçları yoktur. İşsiz gençliğin sorunları da gün geçtikçe artmaktadır. Bir işi bulamadıkları için ekonomik olarak köşeye sıkışmış ve hareket edememektedirler. Sigortasız ve sosyal güvencesiz olduklarından, gelecek için ümitsizdirler. Bir çoğu sokaklarda başı boş gezerken, kahvehane masalarından ayrı kalamazken, diğer çoğunluk ise içersinde bulunduğu durumu değiştirmek için harekete hazırdır. Bir taraftan uyandırılmış gençliği uyandırmaya çalışırken diğer taraftan tüm gücüyle emperyalizmin etrafını kuşatmakta ve sonunda tarihin kara sayfalarına gömmekte kararlıdır.

KOCAELİ'NDEN
İŞSİZ BİR OKUR

TRAJİK-KOMİK BİR HİKÂYE: EĞİTİM, ÜNİVERSİTE, YÖK...

● Temel DEMİNER

**"İnsan eğitimle doğmaz,
ama eğitimle yaşar." 1**

Eğitim bilimsel ve uygulamalı ya da gerçekten laik ve özgürlükçü olamadığı Türkiye eğitim sistemi konusunda "Yapılan bir araştırma öğrencilerin yüzde 91.5'inin mevcut eğitim sisteminden memnun olmadığını göstermektedir. Öğrencilerin yüzde 63'ü eğitimin bilgi yüklemeye dayalı ve ezberci olduğunu, yüzde 80'i ise eğitimin eleştirel düşünme ve kişiye kendini ifade etme becerisi kazandırmadığını belirtmiştir.

Neo-liberal saldırının alt üst ettiği yerkürenin Anadolu'sunda da, -o da XXI. yüzyılda!- bir kez daha;

1-) Eğitimde Yeniden Yapılandırma; i-) Yükseköğretimin Değişen Yapısı; ii-) Paralı Eğitim ve Özelleştirme; iii-) Müfredatlar ve Eğitimin Ağırlıklı Yapısında Değişiklikler; iv-) Meslek Yüksek Okulları; v-) Teknokentler ve Bilimin Kökleştirilmesi; vi-) Yüksek Öğretimde Emek Sömürüsü; vii-) Eğitimde Cinsiyet Ayrımcılığı; viii-) Anadilde Eğitim; ix-) Dil ve Önemi; x-) Anadilin Önemi; xi-) Anadilde Eğitimin Önemi; xii-) Eğitimin Emperyalist Antlaşmalar ve Programlar Çerçevesinde Yapılandırılması...

2-) Emperyalizm ve Üniversiteler; i-) Üniversite Bileşenlerinin Ekonomik, Sınıfsal, Sosyo-Psikolojik Durumu; ii-) Anti-Emperyalist Mücadelede Üniversitelerin ve Gençliğin Rolü; iii-) Kapitalizm ve Üniversiteler; iv-) Üniversitelerin tarihi; v-) 12 Eylül ve YÖK; vi-) Üniversitelerde Otoriter Yönetmelik ve Yasaklar; vii-) Polis, Jandarma, Özel Güvenlik Birimler, Sivil Faşistler ve Üniversite; viii-) Üniversitelerde Örgütlenme; ix-) Geçmişten Günümüze Üniversite Gençliğinin Örgütlenmesi; x-) Üniversitelerde Örgütlenmenin Önündeki Engeller; xi-) Yeni -Özgür- Bir Üniversite (Nasıl?)... soru(n)larına ciddi ciddi kafa yormak gerekiyor...

1- BİLİMİN BİLİM OLMAKTAN ÇIKARTILDIĞI "SAÇMALIK"

Bilindiği üzere "Geleneksel dünyada bilgi, yaratarın şan ve ihtişamını arttırmak için aranırdı.² Geleneksel okul, örneğin İslâm geleneği, Kuran'ın 'Sizin için ahiret daha hayırlıdır,' hükmü uyarınca dünyalığa sığınmamış ve onu hor görmüştür. Bilgiyi bir kurtuluş yolu olarak görmüştür. 'Bilgi nurdur,' hadisi şerifi ve bu hayat biçimini benimseyenlerden Süb-reverdi'ye göre 'Hayat erensel manada eğitimden başka bir şey değildir. Felsefenin de amacı budur.³ İnsanı kemale erdirmek temel konudur. Bu anlamda bilimlerin içeriği de görünenin arkasında farklı bir içeriğe sahiptir. 'Simyanın görünce sebebi madenleri altına çevirmek, asıl sebebi ise nefsi işleyerek dönüştürmektir,⁴ diyen Nasr, ibn-i Sina ile ilgili bir değerlendirmesinde 'Onun eserlerinde genellikle insanın sonu ve kemale erme yolları tartışılır,' der.⁵

Ve yine Nasr'a göre Müslümanların botanik, tabiat tarihi ve coğrafya çalışmaları da Kuran'ın yaratılış hikmetleri ve Allah'ın işaretlerinin görülmesi olarak algılanmıştır. El- Cezeri'nin 'Makine üzerine risaleler' adlı çalışmasında, kimi oldukça karmaşık pek çok makine tarif edilmiştir. Ancak Müslümanlar bu teknolojiyi geliştirirken tabiatın ritmi ve güçleri ile uyumlu olmasına dikkat etmişlerdir.⁶ Çünkü tabiat insana Allah'ın bir emanetidir, geleneksel ekolün tevhidî anlayışına göre insan-evren bir bütündür, kendisini tanıması bir anlamda onu tanıması ile mümkündür.⁷ Şeyh Galip'in 'Hoşça bak zatına kim, zübde-i alemsin sen' dizeleri bu gerçeğin

çarpıcı bir ifadesidir.

Tabiatı ve özü itibarıyla geleneksel bilimlerden ayrı olan modern bilim, temel nitelikleri itibarı ile gözlemcidir, akıldır, bilince mezdir ve hümanistik karakterlidir. Antropomorfiktir: 'İnsandan başka bütün ilkeleri reddeden bir düşünce antropomorfik değil de nedir?'⁸ Asıl amacı doğayı iyice anlayıp, onu insanlığın hizmetinde kullanmaktır. Northbourne'e göre modern bilimin iki amacı vardır: 'tabiatı gittikçe daha anlaşılır kılmak ümidi ile evrenin bir tasvirini yapmak, ve edinilmiş bilgiyi, insanın çevresi üzerinde daha çok hâkimiyet kurması ve daha ekonomik ve daha bol ürünler meydana getirmesi yolunda kullanmak.'⁹

Bunu yaparken de kümülatif olmasına özen gösterilecektir. 'Soru olarak keşfedilmiş gerçekler kendileriyle birlikte bir sürü eserler meydana getirecektir, hem de şurada burada tek-tük değil kümeler ve salkımlar hâlinde üreteceklerdir,' diyen Bacon bu düşüncenin ilk teorisyenlerinden birisi, belki de ilki olacaktır.¹⁰ Böylece modern bilim, beşeri olan tüm alemi kendisine ait kılabilme hayalini kurmaya başladı. Tabiata hâkim olacak, her şeyi kurgulayacak, işini şansa bırakmayacaktı. Bacon'ın Yeni Atlantis adlı eseri bu zihniyeti yansıtan çok önemli bir eserdir.¹¹

İnsanlığın, doğa üstü güçlere "kulluk etme" saçmalığına başkaldırı özelliği taşıyan -isyancı- bilim, XXI. yüzyılın başlarında yine ve bir kez daha teolojik hurafeler yığımına dönüştürülme kastiyle karşı karşıyadır...

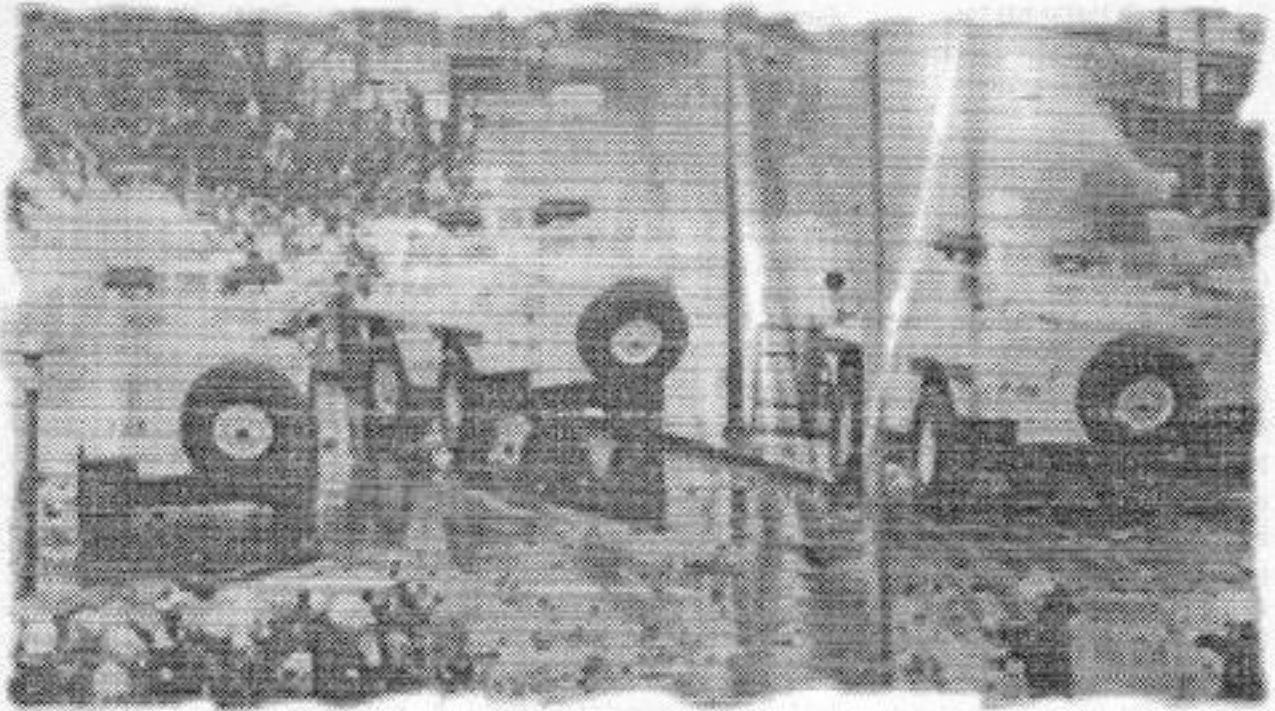
Örneğin, "Bilimsel araştırma sürecinin, yöntem olarak ateizmi varsaymak zorunluluğu"nun "es" geçildiği "yeni" Ortaçağ karanlıklarında "Gazetelerde yer aldı: Sri

Lanka'daki 'İslami Araştırmalar Merkezi' ('Araştırma Merkezi' bilimsel işler yapıyor olmalı, değil mi?) yetkilisi Muhammet Faizeen, tsunami dalgalarında 'Allah' kelimesini okumuş...

Endonezya'da binlerce müminin evi yıkılırken, Tanrı'nın evi olan bir caminin ayakta kalması, bu felaketin nedeni konusunda yapılan yorumları güçlendirmiş... (Yani, zina ve bina tartışması. Bizde de İzmit depremde buna tanık olmadık mı?)¹²

Evet; "Bilimsel düşüncenin çevresinde oluşan, doğa bilimlerinin, felsefenin, hayat bilimlerinin ve toplum bilimlerinin"¹³ inkarıyla karşı karşıya olduğumuz/bırakıldığımız mevcut koşullarda, örneğin -Nazilerle işbirliği yaptığı tartışılan Harvard Üniversite'li ABD'de!- Bush'un evanjelik cephesi, Darwin'i hedef ilan etmiştir.

Unutulmamalı: Bilim asla bir ideolojik kültürün parçası olmamıştır ve olamaz. Aslında, bilimin işleyiş ruhu ideolojiye tamamen yabancıdır. Bilim humanizmasının, etiğinin yoksaydığı ve eğitimin de eğitim olmaktan uzaklaş(tırıl)dığı bu "saçmalık kesiti"nde Alexander Everett'in, "Bilgi bir ışık gibidir. Onu kullanırsanız daha az parlak olur, kullanmazsanız söner," uyarısını göz ardı etmeden anımsamalı/anımsatmalı: "Bilim hayat içindir. Hayatın sorunlarını çözmek, ona açıklamalar getirmek, geleceğe doğru yürüten insana yardımcı olmak için kendini sorgulamalıdır. Sorgulama yollarından biri, yaşama ufku içinde görmeye, anlamaya çalışmaktır kendini. Hayatın akışının ardında kalmayan, insana, yaşam sorunları karşısında kılavuz olabilen bilim, yaşama ufku içinde etkinlikte bulunan bilimdir."¹⁴

II-) EĞİTİM (Mİ?)!

"Avrupa Ekonomi Üniversitesi'nin kurucusu Prof. Stefano D'Anna'nın, dünyada yaşayan insanların ipleri çekilince hareket eden birer kukla olduğunu söylediği"¹⁵ kapitalist egemenliğin yer küresinde ve "Türkiye'de eğitim sisteminin sınıflı toplumun yeniden üretilmesindeki en önemli araçlardan biri olduğu, eşitsizliklerin bir nebze azaltılması yolunda değil, tam tersine kuşaktan kuşağa katlanarak devredilmesi yönünde işlediği açık"¹⁶ vurgusuyla ekleyelim: "Türkiye'deki eğitim sistemi toptan bozuktur. Sorun Türkiye'nin eğitim sisteminin demokratikleştirilmesindedir. Hâlâ ezberci, şoven, yer yer dini referans alan bir eğitim sistemi egemen durumda. Asıl tartışılması gereken bu sistem..."¹⁷

Eğitim bilimsel ve uygulamalı ya da gerçekten laik ve özgürlükçü olamadığı Türk(eye) eğitim sistemi konusunda "Yapılan bir araştırmaya öğrencilerin yüzde 91.5'inin

mevcut eğitim sisteminden memnun olmadığını göstermektedir. Öğrencilerin yüzde 63'ü eğitimin bilgi yüklemeye dayalı ve ezberci olduğunu, yüzde 80'i ise eğitimin eleştirel düşünme ve kişiye kendini ifade etme becerisi kazandırmadığını belirtmiştir. Anketin ortaya koyduğu bir başka sonuç ise, öğretmenlerin sadece öğretiyor olması ve sistemin öğrenciyi hayata hazırlamadığı şeklindedir. Çarpıcı sonuçlardan biri de öğrencilerin kitap okumaya ilgisiz kaldığını göstermektedir.

Böyle bir tablo gençlerin mutlu olmadığını ortaya koymaktadır. Görülen odur ki yaşamları toplumda ailede ve özel yaşantılarında çok yönlü bir baskı içinde geçen gençleri, bir de eğitim küstürüyor, hayata bakışları daha da karamsarlaşıyor.¹⁸ Bu tabloya eklenecik gelecek kaygısı, gençlerin gözlerini dışarıya dikmelerine neden olmaktadır. Kendileriyle konuşulan öğrencilerin neredeyse yüzde 80'i yurtdışına çıkmanın yollarını aradıklarını belirtmişler-

dir. Kuşkusuz eğitimin sağlayacağı en önemli yaklaşımlardan olan özgüvenin eksikliğinden de söz etmek gerekir. Özgüven eğitiminin ve eğitimcilerin kalitesiyle oluşur. Özellikle bazı eğitim kurumlarında göze çapan düzey düşüklüğü öğrencilerde özgüven eksikliği oluşturmakta, böyle bir aşamada ise öğrencinin atılım yapma yerine, çözüm olarak yurtdışına gitmeyi hedeflemesine, onun sağlamadığı noktada ise istemeye istemeye mesleğinin dışındaki işlere yönelmesine neden olmaktadır."¹⁹

III-) ÜNİVERSİTELERE "ÜNİVERSİTE" DENİLEBİLİR Mİ?

Şimdilerde yoğunlaştırılmış YEK/YÖK tartışmaları ya da "AKP Hükümeti, üniversitelerin ipini çekiyor; onları eziliyor; bitiriyor"²⁰ "Erdoğan Hükümeti, üniversiteleri ve YÖK'ü, hemen ele geçirilmesi zorunlu kaleler arasına koymuştur"²¹ türünden söylemlerle gündem maddesi olabi-

len üniversiteler konusunda; şu ana dek üniversitenin ne olduğu konusu özenle tartışma dışı bırakılmıştır... Örneğin, bu konuda, çok haklı olarak "Son yarım yüzyılın kapitalist gelişme modelinin, üniversiteler üzerinde toplumsal denetimi sağlamayı öngördüğüne dikkat çeken Prof. Oktar Türel, bu doğrultuda gerçekleştirilen politikaları şöyle özetler: i-) Üniversite dışı kuruluşların ve özellikle sermayenin üniversitedeki karar alma süreçlerine artan katılımı. ii-) Üniversitelerin "girişimci" ekipler eliyle, "bir işletme gibi", "piyasa"nın etkinlik normları uyanınca yönetilmesinin telkin edilmesi. iii-) Temel araştırmalar da dahil olmak üzere, AR-GE gündemini sermayenin talepleri doğrultusunda yönlendirilmesi. İv-) "Araştırmacı" akademisyenleri diğerlerinden ayırıştırıp sermayenin ARGE taleplerine birebir muhatap bir katman oluşturulması..."²²

Gerçekten de "Üniversitelerde sol görüşlü öğrencilere yönelik baskılar giderek artıyor"ken;²³ bu ve benzeri asli konular burjuvazinin hiçbir kesiminin gündeminde değildir. Çünkü Türk(eye) eğitim sisteminde üniversiteler, ilk ve ortaöğretimden sonra yüksek eğitim veren kurumlar değil; resmi ideolojinin mungeneleriyle pekiştirilip, piyasanın kollarına atılıp, kaynak arayışı içine sokulan ve dolaşısıyla da "para verildiğinde düdüğü çalan kurumlar"a dönüştürülmüştür...

Nasıl mı? Anımsayın: Başbakan Erdoğan, "Benim ülkemde hâlâ eğitim yok, öğretim var. Biz istiyoruz ki devlet yavaş yavaş eğitimden çekilsin, bu iş tamamen özel sektöre kalsın"²⁴ deyip ekliyor: "Hükümet parayı versin biz kullanalım diyorlar; dünyanın hiçbir yerinde böyle bir şey olmaz; her şeyini vereceğiz sonra da ora-

nın (üniversitelerin) idaresinde bulunmayacağız!"²⁵ Oysa "Üniversiteler kişi ve toplumların karşı karşıya kaldığı sorunları tanımlayan ve nedenlerini açıklayan kurumlardır. Bu kurumlar hükümetler ve ulusal veya uluslararası kuruluşlarca çözüm olarak getirilen önerileri inceler, eleştirir, yeni öneriler sunar. Bu anlamda kamuoyunu bilgilendirmek ve uyararak üniversitelerin görevlerinden birisidir.

Üniversiteler, unutulmuş toplumsal kesimlerin seslerini duyurabildikleri yerlerdir aynı zamanda. Kendi toplumlarında ya da dünyanın diğer bölgelerinde yaşanan politik baskılara ve insan hakları ihlallerine karşı koymak da aydın topluluğu olarak üniversite öğretim elemanlarının görevidir. Üniversiteler çeşitli konularda bilgilenecek isteyen kişilere bilgiyi, farklı öğrenme kanalları ile açarlar...

Bu bağlamda özerkliğin temelini oluşturan akademik özgürlük, Lima Bildirgesi'nde (Madde:1) ifade edildiği gibi: 'Akademik çevre üyelerinin tek tek ya da toplu hâlde bilgiyi araştırma, inceleme, tartışma, belgeleme, üretme, yaratma, öğretme, anlatma veya yazma yoluyla edinmelerinde, geliştirmelerinde ve iletmelerindeki özgürlükleri anlamına gelir.' Böylece üniversite özerkliği, hükümetin müdahalesi veya üniversite dışından gelebilecek müdahaleler olmaksızın, kurumların kendi kendini yönetmesidir.

Üniversite özerkliği, bilimsel, yönetsel ve mali özerklik olarak üç açıdan incelenebilir. Öğretim elemanları için akademik özgürlük, kendi kendini yöneten profesyoneller olarak üretimde bulunmayı ve bir toplumsal sorun üzerinde görüşlerini özgürce yazma ve söyleyebilmeyi ifade eder. Bu bağlamda inceleme ve çalışma

alanlarını seçmede, nedensiz veya keyfi sınırlamalar olmaksızın geçeceği araştırmada, araştırma sonuçlarını sansürlü ifade etmede öğretim elemanlarına yüksek düzeyde bağımsızlığın sağlanması gerekmektedir. Ancak öğretime, öğrenmeye veya araştırmaya yönelik bazı dışsal kontrol biçimleri veya aynı doğrultuda girilen kurnazca çabalar, üniversite özerkliğini ve akademik özgürlükleri tehlikeye sokabilmektedir.

Üniversite özerkliği ya da akademik özgürlükler, gerek çokuluslu şirketlerin küresel düzeyde pazar arayışları nedeniyle, sözcüklerini yapan uluslararası kuruluşlar ve gerekse yeni dönem sivil toplum kuruluşlarının zayıflatılmış ulus-devlet üzerinden yürüttükleri neo-liberal politikaların tehdidi altındadır.

Hükümetler, sözü edilen şirketlerin hareket alanını genişletmek üzere eğitim ve sağlığı özelleştirerek yeni pazarlar yaratmak, sosyal devlet harcamalarını düşürerek vergi indirimleri sağlamak ve verimliliği yükseltmek üzere sosyal ve ekonomik politikaları hayata geçirmeye zorlanmaktadır. Özellikle, borç batağındaki az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, sürekli kredi aldıkları IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşlarca yönlendirilmektedir.

Kuşkusuz ulus-devletin kurumlarından birisi olan üniversiteler de küreselleşen ekonomi politığın etkilerinden payını almaktadır.

Hükümetler, para ve güç ilişkileri çerçevesinde susturulabilen medya ve kimi sivil toplum kuruluşları gibi, üniversiteleri de etkilemeye çalışırlar, ele geçirmeye uğraşırlar. Bu, bazen politik, bazen ekonomik, bazen de kültürel nedenlerden ötürü olabilir.

Öte yandan küresel neo-liberal

ekonomi-politikalar, pek çok ülkede eğitim ve sağlık dahil sosyal devletin tüm işlevlerinin özel sektör eliyle yürütülmesi gerektiğine ilişkin görüşlerini, ulus-devletlere sistemli bir biçimde empoze etmektedir.²⁶

III-) ÜNİVERSİTE FIKIR ÖZGÜRLÜĞÜ...

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yaşar Akbıyık'a yüklenerek haykırdığı;²⁷ Doğramacı'nın, Gürüz'ün, ya da "İntihal"leriyle maruf ve "Yazdığı kitapta, kaynak gösterilmeden kelimesi kelimesine alıntılar yapan"²⁸ Alemdaroğlu'nun üniversiteleri "özgür" olabilir mi?

Elbette olamaz; ancak olmalıdır; çünkü özgürlük olmazsa üniversite de olmaz, olamaz...

Örneğin, Columbia Üniversitesi Rektörü Jonathan R. Cole'in, 11 Aralık 2002 tarihli "Akademik Özgürlük" başlıklı konuşmasında dediği gibi: "Yanlış fikir yoktur...

Toplumumuzda iyi bir üniversitenin misyonu araştırma ve eğitimle yeni bilgi yaratıp bunu yaymak ve insan değerleri, etiği ve davranışlarına geniş etkisi olacak tartışmalara önderlik yapmaktır. Fikir özgürlüğü olmazsa kalıplaşmış bilgi ve güncel dogmayı kabul etmeye mahkûm oluruz. Bizim toplumumuzda entelektüellerin ve akademisyenlerin görevi kalıplaşmış bilgiyi, siyaseten doğru sayılanları ve entelektüel tembelliği zora koşmaktır; 'kanıt' ve 'gerçek' iddialarına, önyargılara ve kendileriyle diğerlerinin önyargı eğitimlerine kuşkuyla yaklaşmaktır.

Bilginin, görüşlerin ve anlayışın gelişmesinde fikir çatışmaları, eleştirinin susturulması ve egemen

ideolojilerin körü körüne kabul edilmesinden daha yararlı. Özgür fikir alışverişı olmadan gerçekte yalanı birbirinden ayıramayız. Hangi demecin 'iyi' ya da 'kötü', 'doğru' ya da 'yanlış' olduğunu, hangi demeçlerin dünyanın farklı yerlerindeki şiddet eylemleriyle bağlantılı olduğunu tanımlayabildiklerini sananlar kendilerini yanıltırlar. 'Gerçek' elde edilen üründen çok sürecin kendisindedir.

"Hükümet ve ÜAK'ın taslakları ciddi bir reform içermiyor. ÜAK'ın sunduğu metin, tamamen rektörlerin gözüyle biçimlendirilmiş. Oysa sürece öğretim üeleriyle öğrencilerin katılımı gerek... Üniversitelerarası Kurul'un hazırladığı son YÖK yasa taslağı tamamen üniversite rektörlerinin gözüyle biçimlenen bir 'rektörler yarası' olarak tanımlanmıştır..."

Bazı tartışma konuları açık ve nettir, diğerleri ise karmaşık; duygular, ideolojiler, geçmişten gelen korkularla doludurlar ve bunlar konuyu açma konusundaki isteksizlik ve endişeyle, kişinin kendi aklını başka fikirlere açma konusundaki gönülsüzlüğüyle desteklenirler. Üniversite, toplumumuzda bu fikir çatışmalarını söyleminin merkezine oturtarak yapılandırılmış çok az sayıda kurumdan

biridir; bunlar üzüntü ve düşmanlık yaratsa da. Ve bu çatışmalar siyasal ve toplumsal etkinliklerle sınırlı değildir. Bilimsel ve insani tartışmalara da uzanırlar. Üniversitenin işlevlerinden biri de öğrencilerine çok keskin ayrımları olan bakış açılarını hoşgörmenin değerini öğretmektir; eğer fikirler arasındaki farkların beraber var olmasına izin verilmezse bu ders öğrenilemez."

Yine Jonathan R. Cole'in, 18 Ekim 2000 tarihli "Said'e Akademik Siper" yazısından alıntıylaşarak ilerlersek:

"Fakülte üyelerinin sahip olduğu haklar ve güvenceler üniversite yönetmeliğinin, Columbia'daki 'akademik özgürlüğü' ile alındığı 70. maddesinde ifade edilir. Şöyle ki: 'Akademik özgürlükten kasıt, bütün öğretim görevlilerinin, sınıflarında konularını tartışırken özgür olmalarıdır; bu özgürlük, araştırma ve bu araştırmaların sonuçlarını yayımlama özgürlüğüdür de içerir. Öğretim görevlileri fikirlerini ifade etmelerinden veya özel ya da kamusal alanda kurdukları ilişkilerden dolayı üniversite tarafından cezalandırılmaz; ancak akademik konularından kaynaklı özel yükümlülükleri olduğunu da anımsamalıdırlar.'

Profesör Said'in faaliyetleri de, diğer öğretim görevlileri gibi, bu akademik özgürlük ilkesiyle güvence altındadır. Columbia'da bir ifade yarası olduğuna inanmadığımız gibi, ifade polisi gibi davranmayı da reddediyoruz. Şimdi Profesör Said'in bir ülke sınırının ötesine taş attığı şu ünlü fotoğrafa gelirsek: Bildiğime göre taş belirli bir insana yöneltilmiş değil; herhangi bir yasa ihlâl edilmiş değil, bu konuda herhangi bir dava açılmış değil; Profesör Said

aleyhine herhangi bir cezai veya sivil girişimde bulunulmuş da değil. Elimizde söylenti nevinden, kulaktan dolma bilgiler ve bir dizi iddialar var; ki bunlar Profesör Said tarafından kendi ifadesinde reddedilmiştir.

Profesör Said'in güvence altında tutulan türden bir 'fikir beyanı ve ilişki' ile işgal hâlinde olduğuna inansak da inanmasak da, ortada üniversitenin el atmasını gerektiren bir durum yoktur. Kaldı ki, hakkında ABD'de veya başka bir ülkede dava açılmış olsaydı bile, üniversitenin kendi kuralları itibarıyla Profesör Said'in cezalandırılması söz konusu olmayabilirdi. Kısacası, üniversite, bir görevlisinin fikirlerini açıklamasına veya davranışlarına karşı, bunlar asli veya cezai yargının alanına girse bile müdahale edemeyebilir. Verilecek karşılığı, hâl ve şartlar belirler. (...)

Eğer tüm insanlığın, farklı düşünen tek bir kişiyi susturmasını haklı buluyorsanız, gün gelip o tek kişinin iktidarı ele geçirdiğinde tüm insanlığı susturmasına karşı çıkmaya da hakkınız olmaz...²⁹

Fikirler, sınıf içinde veya dışında kamusal ifade buldukça anlam taşır; bu fikirler bize çirkin gelebilir, 'doğruluk' mefhumumuza aykırı düşebilir, yargılarımıza veya kabullerimize meydan okuyabilir, ama ne olursa olsun akademik düzenimizin temel yapısını tehdit etmediği sürece güvence altında olmaları gerekir. (...)

Üniversitemizdeki herkes aynı güvenceye sahiptir, Edward Said'den ne daha fazla ne daha az. Edward Said bir profesördür, çünkü kendi akademik alanında bir devdir; kendi dalında apayrı bir alan açmıştır. Edward Said'in çalışmalarını ve fikirlerini üzerine kitaplar yayımlanmıştır ve başka

üniversitelerde hakkında dersler verilmektedir. Öğrencileri ve arkadaşları dünyanın bütün önde gelen üniversitelerinde saygın görevlerde bulunmaktadır. Edward Said, dünyadaki en başta gelen hümanistlerden ve entelektüellerden biridir. (...)

Said, bir Columbia Üniversitesi profesörüdür, bu bizim en yüksek akademik derecemizdir ve kendisi bu mevkiye sadece bilimsel ve eğitsel katkıları nedeniyle gelmiştir. Onun politik görüşlerine atıfla, ki bu kişiden kişiye farklılık gösteren bir meseledir, Columbia'daki sıfatının ve kabul edilmesinin uygun olup olmadığını ve çalışmalarının değerini sorgulamak, Edward Said'i neden üniversitemizin önde gelen akademisyenlerinden biri olarak tanımladığımıza dair bakış açısını yitirmekten başka bir anlama gelmez. Bu son tartışma, hatta Profesör Said'in buradaki görevinden uzaklaştırılması yönünde pek az öneriyle de birlikte, akademik çalışmanın kalbinde yatan gerçek değere duyduğum inancı daha da güçlendirdi.

Eğer Profesör Said'in özgürce yazma ve konuşmasını güvence altında tutmayı reddedeceksek, bir sonraki bastırılanın kim olacağını da, hangi erkek veya kadının fikirlerini çekinmeden ifade edeceğini belirleyen engizisyon üyesinin kim olacağını da şimdiden düşünmeye başlamamız yerinde olmaz mı?

Columbia'da öğretim görevlileri ile öğrenciler için farklı farklı belirlenmiş davranış kuralları vardır. Ne var ki, ifade özgürlüğünü içeren akademik özgürlük söz konusu olduğunda, bir öğrenciye sunulanla Profesör Said'e sunulan güvenceler açısından bir fark yoktur. Nasıl Said meselesinde ifade ve eylem özgürlüğünü savu-

nuyorsam, öğrencilerin haklarını da aynı şekilde savunurum. Ve Profesör Said hakkında üniversitenin uygulayacağı herhangi bir yaptırım olduğuna inanmadığımı da ifade etmek isterim..."

III.2-) YÖK'ÜN KATLETTİĞİ ÜNİVERSİTELERİN "NAFİLE TARTIŞ-MA"SI!

Ya "YÖK'ün üniversiteleri" mi?

Bilindiği gibi, "YÖK 12 Eylül'den sonra, yani 1960 Anayasası'nın bol geldiği düşünülerek yeniden yapılan ve hâlen geçerli olan 1982 Anayasası uyarınca kurulmuş ve bütün üniversitelerin tek tipleştirilip kontrol altında tutulmasını sağlama amaçlı bir üst kuruldur."³⁰

"YÖK Yasası, 12 Eylül rejiminin, tüm öğrenci ve öğretim üyelerini 'potansiyel suçlu' olarak gören ve üniversiteyi kesinlikle kontrol altında bulundurulması gereken bir kurum olarak değerlendiren, baskıcı anlayışla hazırlanmış ve yürürlüğe konmuş bir yasadır."³¹

"Bakın geçmişte, YÖK'ün ortaya çıkış ve işleyiş sürecine kışba-kışı bir göz atığımızda nelerle karşılaşılıyorz:

1-) YÖK, 1980 öncesi Türkiye'yi pençesine alan ve Soğuk Savaş döneminin sonuçlarından biri olarak ortaya çıktı.

2-) 12 Eylül 1980 askeri darbesini yapanlar, üniversiteleri, yananların sorumlularından biri olarak ilan ettiler. Bu yaklaşımın temelinde, üniversitelerde solcu hocaların yuvalandığı ve bunların öğrencileri kışkırttığı inancı yatıyordu.

3-) Oysa bu inanç gerçeklere uygun değildi.

4-) Soğuk Savaş çerçevesinde Türkiye'ye egemen olan güç-

ler üniversitelerdeki özgürlükçü ve bilimsel öğretimden memnun değillerdi...

5-) YÖK'ün kuruluşu, üniversitelerin hem cezalandırılması hem de denetim altına alınması olarak iki farklı hedefe yönelmişti.³²

Bu durumda gerçekten de "12 Eylül'ün ürünü olan yönetmelik ve yasalarda üniversitelerin öğrencilere göz açtırmamasının amaçlandığı görülüyor. YÖK'le ilgili yeni hazırlanan tasarlarda da aynı kafa yapısı korunuyor."³³

İşte bu "nafile tartışma"dan satır başları...

"Hükümet ve ÜAK'ın taslakları ciddi bir reform içermiyor. ÜAK'ın sunduğu metin, tamamen rektörlerin gözüyle biçimlendirilmiş. Oysa sürece öğretim üeleriyle öğrencilerin katılımı gerek... Üniversitelerarası Kurul'un hazırladığı son YÖK yasa taslağı tamamen üniversite rektörlerinin gözüyle biçimlenen bir 'rektörler yasası' olarak tanımlanmıştır."³⁴"Yeni Yükseköğretim Yasa Taslağı eğitimcilerin beklentisine yanıt vermedi. YÖK'ün daha da güçleneceğini vurgulayan eğitimciler, taslağın YÖK'e dokunmadığını söylediler."³⁵

"Prof. Teziç tarafından hazırlanan YÖK taslağının gerekçesinde, 20 yıllık oturmuş bir yapısı olması nedeniyle kurumda herhangi bir değişiklik yapılmasına gerek olmadığı savunuldu."³⁶"YÖK'te mi, YEK'te mi, yoksa başka bir yolda mı buluşmalıyız derken YÖK Başkanı Erdoğan Teziç, 'YÖK taslağı hepimizin' diyerek noktayı koydu... YÖK'ün yapısında ve yetkilerinde değişikliğe gitmenin hukuken mümkün olmadığını belirtti."³⁷

Evet, "Krallık kötüdür. Kralın iyi bir adam olması krallığın kötü bir şey olduğu gerçeğini değiştir-

mez. Teziç'in de iyi bir YÖK Başkanı olması da YÖK'ü olduğundan daha iyi bir şey yapmaz..."³⁸"YÖK tartışması konusunda Eğitim-Sen, 'Ne AKP ne YÖK üniversitelerin sorunlarını çözmek istiyor. Kim kazanırsa kazansın üniversiteler kaybeder,' diyor..."³⁹

DİPNOTLAR:

- 1 Cervantes.
- 2 Francis Bacon, Yeni Atlantıs, Akyüz Yay., 2002, s.13.
- 3 Seyyid Hüseyin Nasr, Modern Dünyada Geleneksel İslâm, çev: S. Şafak Barçın-Hüsamettin Arslan, İnsan Yay., Tarihsiz, s.166-168.
- 4 Yage, s.149.
- 5 Yage, s.163.
- 6 Yage, s.147.
- 7 Sadık Kılıç, Tabiatdaki Metafizik ve Guenon'un Doğu Metafiziği, Akçağ Yay., 1995, s.24.
- 8 Seyyid Hüseyin Nasr, Modern Dünyada Geleneksel İslâm, çev: S. Şafak Barçın-Hüsamettin Arslan, İnsan Yay., Tarihsiz, s.109.
- 9 Lord Northbourne, Modern Dünyada Din, çev: Şahabettin Yıldız, İnsan Yay., 1995, s.48.
- 10 Francis Bacon, Yeni Atlantıs, Akyüz Yay., 2002, s.14.
- 11 Ahmet Ayhan Koyuncu, "Gelecekte Modernliğe Düşüncenin Dönüşümü", Sosyologos Dergisi, No:3, Mart 2004, s.28-29.
- 12 Türker Alkan, "Din ve Bilim", Radikal, 14 Ocak 2005, s.5.
- 13 Orhan Bursalı, "Din, Gelenek, Bilim", Cumhuriyet, 23 Ocak 2005, s.6.
- 14 Ahmet İnam, "Temel Bilimler Yaşama Ülkünde...", Cumhuriyet Bilim Teknik, Yıl:18, No:886, 13 Mart 2004, s.11.
- 15 Stefano D'Anna, "Türkiye Pinoçyolar Yetiştirmesin", Cumhuriyet, 13 Şubat 2005, s.12.
- 16 Ahmet İnel, "Eğitimde Pozitif Ayrımcılık Gerekli", Radikal İki, 19 Eylül 2004, s.4.
- 17 Oral Çalışlar, "Eğitimi Siyasileştirince...", Cumhuriyet, 19 Mayıs 2004, s.4.
- 18 Server Tanilli, Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz, Adam Yay., 2004, s.148.

19 Abdullah Tekin, "Bir 'Bilge'yi Binlemek", Cumhuriyet Kitap, No:783, 17 Şubat 2005, s.7.

20 Yakup Kepenek, "Üniversiteyi 'Bitirmek'", Cumhuriyet, 26 Nisan 2004, s.13.

21 Orhan Bursalı, "Üniversite Savaşları", Cumhuriyet, 30 Aralık 2003, s.6.

22 "Üniversiteden Multi-Versiteye", Evrensel, 4 Aralık 2003, s.2.

23 Metin Kıyan, "Üniversitelerde Ne Oluyor?", Radikal İki, 11 Ocak 2004, s.10.

24 Hürriyet, 22 Temmuz, 2003; Milliyet, 22 Temmuz 2003

25 Radikal, 23 Mart 2004.

26 Nejla Tural, "Halkın Parası Özerklik İçin", Radikal, 1 Nisan 2004, s.11.

27 Rujhat Avşar, "Akademik Protesto", Cumhuriyet, 12 Mayıs 2005, s.4.

28 Gençay Gürsoy, "Hırsızlığı Cumhurbaşkanlığı Biliyor", Radikal, 2 Ağustos 2004, s.6.

29 John Stuart Mill, On Liberty, Chapter II, p.23 of the Robson edition of John Stuart Mill A Selection of His Works.

30 Türkan Saylan, "Koklu Değişiklikler Gerekli", Radikal, 3 Haziran 2004, s.9.

31 Alper Demirbaş, "YÖK Yasa Taslakları Üzerine...", Cumhuriyet, 27 Şubat 2004, s.2.

32 Emre Kongar, "Unutulan Tarihsel Gerçekler II: YÖK Nasıl Kuruldu", Cumhuriyet, 1 Mart 2004, s.3.

33 Mustafa Altıntaş, "Öğrenci Düşmanlığı Bitsin", Radikal, 28 Ocak 2004, s.9.

34 İbrahim Ortaç, "Ufukta Reform Görünmüyor", Radikal, 8 Ocak 2004, s.9.

35 "YÖK'e Dokunulmuyor!", Yeneden Özgür Gündem, 15 Ocak 2004, s.9.

36 Mahmut Gürer, "Teziç: YÖK Korunmalı", Cumhuriyet, 14 Ocak 2004, s.7.

37 Sergün Kurtuluş, "İstanbul Üniversitesi Taraf mı?", Radikal, 5 Şubat 2004, s.9.

38 Ece Temelkuran, "Kaybetmekten Değil Kazanmaktan Kork", Milliyet, 12 Ocak 2004, s.2.

39 "Ne YÖK'te Ne Hükümetle", Radikal, 24 Mart 2004, s.5.

AYNAYA BAK NE GÖRÜYORSUN

Yalçın Kuyumcu

Hüzün sana öyle yaklaşıyor ki
 Git desem kırılacaksın
 Tak desem açivereceksin kapıyı
 Yalnızlıkların boynundan kurtularak
 Dışarıda da hüzün bekliyor seni
 Talih binde bir gülerdi insana
 Senin için bin ikincisiydi,
 Talihsizliklerin
 Ve hala
 Gülen bir yüzün özlemiyle tutuşurdu evin
 Gülmeyen bir hüzünle...
 Yalnızlık
 Saldırmaktır biraz kendine
 Yalnızlık
 Sarılmaktır az kalmış kendine

Sen boş ver bu anlamsız anlamı
 Uşşuyan çocuklara sarıl Güney Doğu'da
 Esmem
 Kıvrık
 Kürt çocuklarına,
 Eksilen çocuklara sarıl
 Çernobil ile eksilen Karadeniz çocuklarına
 Sarışın uzun burunlu
 Laz çocuklarına.

Yüzün bir çocuğa öyle yaklaşıyor ki,
 Ekmek desem
 Ağrıdan saldıracaksın
 Barış desem
 Ağlayacaksın
 Hüzünle.

Yüzün babama öyle yaklaşıyor ki
 Unutkan,
 Mazot kokulu,
 Sessiz çığlıklar gibisin
 Unuttuğu yeri değil de
 Unuttuğu şeyi unutan babam gibisin
 Kendin gibisin.

Yüzün öyle yaklaşıyor ki barışa
 Kapıyı zaferle açmak gibisin
 Çayı umutla içmek gibi,

Aç çocuklarım için
 Anne gibisin
 Sütsüz.
 Aç harışa
 Bir şairin İstanbul dediği,
 Bir İstanbul'un kendini özlediği misralar
 var elinde
 Ne yana baksam?
 Bilmem ki...
 Hangi yan daha çok benziyor yüzüne
 Sen yine soluna bak.
 Gözlerini kapat
 Öyle bak
 Bir şairi göreceksin.

Hiçbir ırka ait olmayan oyunlarla eğlen
 Dolma bahçeden geçerken
 Dolma kalem bir barış yaz kaldırırma
 Gözyaşlarıyla.
 Gözyaşların öyle yaklaşıyor ki kaldırırma.

Yüzün sana öyle yaklaşıyor ki...
 Çık dışarı
 Kapıyı çarparak hem de
 Geriye sadece gelmemeyi bırak.
 Çık dışarı...
 İnsanlar sana öyle yaklaşıyor ki,

İstanbul'da biraz yalan bırak
 Eskişehir'de yalnızlığına eski bir maske tak
 Yüzünü doğuya döndür
 Ankara'ya bak
 Taşına değil
 Yüzüne bak Gülhane'de Nazım'ın
 Diyarbakır ardın sıra
 Erzurum karış karış
 Sivas yangın yangın
 On uç adım aşağıya bak.
 Tutuşurcasına Urta.

Ağla...
 Gözyaşın öyle yaklaşıyor ki yangına.
 Yüzün öyle benziyor ki bana
 Doğru soylesem benim deyivereceğim.

“ÖĞRETMENİM

KIZLARLA BERABER Mİ?”

Geçtiğimiz haftalarda bir televizyon kanalının haber saatinde dikkat edilmesi gereken haber yayınlanıyor. Haberin verilmiş biçimi ve amacı göz önüne alındığında, kimi izleyenlerin tamamen merakından “A hanım bak bak” diyerek ilgiyle; haber niteliğini taşımadığını düşünen kimi izleyenlerin ise “Bu ne biçim haber bel!” türünden cümlelerle karşılık vereceği basit, önemsiz bir haber konusu gibi görünüyor. Haber şu: Yaşlı bir amca hem de oldukça yaşlı, geçimini sağlamak için sokakta el örgüsü yapıyor. Hem de tezgahı bile yok, ürettiklerini yere serdiği bir gazetenin üstünde sergiliyor. Haberci haberini yaparken şirin amcamız da örgüsüne devam ediyor takır takır. Buraya kadar izlendiğinde olayda herhangi bir problem yok/bizce. Olsa olsa (birkaç arkadaşımız dışında) yaşlı amcanın o yaşında çalışmasının nedenlerini sorgular cevaplarını da kendi cep-hemizden buluruz. Elbette bu şe-

kilde düşünmemiz de gerekir. Belki de çoğumuz acır: “Yazık amcaya” deriz ya da ufak bir tebessüm oluşur yüzümüzde. Zaten konumuz da bu değil. Esas üzerinde yoğunlaşacağımız konu haberin devamı. Yaşlı amcamızın çekimini yapan haberci, haberi daha da çekiçi hale getirmek için kamerayı görüp de gelen “yiğit delikanlılarımıza” mikrofonunu uzatıyor (Delikanlı dediysem genç değil; otuzlu kırklı yaşlarda delikanlılarımız.) ve gördükleri hakkında ne düşündüklerini soruyor. Çarpıcı cevapların hepsi birbirine çok yakın: “Ne bileyim bence doğru değil”, “Olur mu öyle şey, erkek adam örgü yapar mı?”, “Kadın gibi, ben olsam yapmazdım” vs. Evet, bundan sonra ne yazılacağını az çok tahmin edebilen, düşüncelerini yukarıdaki delikanlılarımız gibi kabaca ifade etmeyen fakat içten içe erkek egemen kültürü bünyelerinde yoğun bir şekilde barındırıp (belki de çekindiğinden) belli etmeyen okurlarımız (kadınlar da dahil olmak üzere) yazının de-

vamını okumama özgürlüğüne sahipler elbette.

Erkek egemen sistem-toplum üzerine çok şey yazılıp çizilmiştir, araştırmalar yapılmış, anaerkil toplumdaki günümüz toplumuna gelene kadar kadın-erkek ayrımı üzerine yığınla incelemeler ortaya konulmuştur. Ama bazen gün içerisinde ufak ufak gibi gözükken ve yüzyılların bugüne getirdiği düşünceleri-yargıları kanıtlayan örnekleri can alıcı bir şekilde görüyoruz. Yukarıdaki örnekten başlayarak şimdiye kadar yazılanları bir kez daha kanıtlamış olalım.

Erkeğin en önemli koşullarından bazıları kadın gibi davranmamak, sert olmak, duygusal olmamak, kadınların yaptığı işleri özenle yapmamak, güçlü olmak (fiziksel anlamda), ağlamamak vs. Erkeklik hissiyatı coğrafyamızın, özellikle müslüman ülkelerdeki erkeklerin kanına öyle işlemiş ki; yaşamını devam ettirmeye çalışan yaşlı bir amcanın bu mücadelesi görmezden geliniyor, hele hele ucu bucağı olmayan tüm toplum-

sal yargılara rağmen örgü yapması takdir edileceği yerde erkekliğin şanına yakışmadığından bahsediliyor. Ne acıdır ki yaşlı amcamızın neden o durumda olduğu, onu soğukta ve sokakta el örgüsü yapmaya iten nedenler akılların ucundan bile geçirilmiyor. Erkek olmak kadının yaptığı bütün işleri yapmaktan uzak durmak demek değil midir?! Varsın aç kalınsın, varsın yaşlı olunsun yeter ki erkekliğe leke sürülmesin. Kadın acizdir, yetersizdir, kendisine bakamaz, kendisini koruyamaz, birilerine bağımlı yaşamak zorundadır ve sahibinin yanı sıra ailesinin-erkeğinin kazaklarını ören, yemeğini yapan, namusuna hanel getirmeyendir. Nasıl olur da kadının yapması gereken işi bir erkek yapar!?

Erkekliğin bir diğer gereği de kadının namusunu korumak değil midir?! Kadının namusundan sorumlu erkek kadının her türlü davranışına müdahale etme ve söz söyleme hakkına sahip hisseder kendini. Ve erkekliği öyle hassastır ki... Namusuna leke sürülmesi için elinden geleni ardına koymaz. Çoğu zaman katil olmuştur bu yüzden erkeklik. Erkeğin katilliğini yargılayanlar, ona ağır tahrik yaşadığı için yeterli korumayı sağlamıştır. Erkek gibi erkek, namusunu korumanın her türlü yolunu uygulamaya hazırdır. Onun gibi düşünmeyen ve onun gibi davranmayan erkek ise namussuzdur, erkeklerin yüz karasıdır. Gerekirse bu namussuzlar da öldürülebilir. Ar damarı çatlayan genelde kadınlar olur, tüm kadınlara ibret olsun diye dur durak bilmeden kadın cinayetleri işlenir ve katledilen kadınların çoğunun cenazesi bile sahiplenilmez. Dini kurallara uymadığı zaman tecm edilmeyi hak etmiştir yüzyıllar öncesinden. Daha geçtiğimiz haftalarda, İran'da, kıyafetiyle dini kurallara uymadığı

için sokak ortasında linç edilen üniversite öğrencisi kadın bunun bir örneğidir. Zina yaptığı için sorgusuz sualsiz meydanlarda asılan ve seyirlik film haline dönüştürülen cinayetler de kadınlar içindir?!

Hiç düşündünüz mü, neden çoğu zaman hep babalar daha iyisini bilir. Çünkü baba erkek olandır, eve ekmek getirendir (ekmeği nasıl kazandığı önemlidir, mesela kadınlar gibi örgü yapmamalıdır), namusu bekleyendir, sülalesinin feodal yargılarının altında inim inim inlese de kadınına sus dediğinde susturandır.

Yemek yapmayı öğrenmeden çocuk yapmayı öğrenen çocuk kadınlarımızla dolu değil mi kapıların ardındaki dört duvarlar. Neden hep "ömrü çürüten" ve ömrünün çürüdüğüne yürekte inanıp kadine boyun eğmek zorunda olan kadınlar oluyor. Neden hep çiçeklerle kandırılan, hediyelerle doyurulan kadınlar oluyor. Kadınları bu kadar aç bırakan ne? Hiç düşünmediniz mi? Hemen hemen tüm erkeklere "Şu kadınlar ne garip yaratıklar, anlamak zor" dedirten, kadını bilmece gibi gören fakat hiçbir şekilde bunun üzerinde düşündürmeyen sebep nedir? Nedir kadınları deli gibi sevmekten hoşlandırın şey? Kadınları, sevgililerinin-eşlerinin kendilerine olan sevgilerini onların hayatlarındaki her şeyle karşılaştırmaya iten nedenler nedir acaba? Hep zayıflamak zorunda hissedilenler veya şişman olduklarında çirkin olanlar kadınlar oluyor. Geçtiğimiz zamanlarda yapılı, dolgun kadınlar güzelken şimdi neden zayıf, ölçüleri belirlenmiş kadınlar güzeller oluyor? Kadınlar çoğu zaman seçme fırsatı olmayanlar, bundan sürekli yakınıp (kendi kendine), başkalarının kendileri hakkında verdikleri kararlarla ilgili sadece yorumlar yap-

makla yetinenler oluyor. Nedir onları bu kadar cesaretsiz kılıp duvarların ardına saklayan?... Nedir diye başlayan cümlelerin ardı arkası kesilmez. Nedir kelimesiyle başlayan tüm sonların cevabı bu yazının sınırlılığıyla anlatılacak gibi değil elbette. Bizim amacımız, sadece, tüm bu soruları her gün duymasına, bilmesine ve yukarıda anlattığımız örneklerle tanışmasına rağmen hala konuşmakla yetinen ya da tüm bu örneklerin ve soruların gereksizliğini düşünüp bu minvalde hareket eden dostlarımızın, arkadaşlarımızın (kadın-erkek) zihinlerini zorlamak, hafızalarını tazelemek.

Kadının tüm bu saydıklarımızı yaşaması yüzyıllar öncesinden bugüne uzanan fiziksel-kültürel-cinsel-psikolojik bir linçtir. Yüzyılların getirdiği kulluk halkasıdır bu. Kadının sahibinin erkek olması, çocuğun sahibinin anne ve baba olması, patronun işe hep sine birden sahip olmasıdır. Tüm bunların ortadan kalkması belki yüzyıllar isteyen bir mücadele ile son bulacaktır.

Tüm bunların sebeplerinin bir araştırma-inceleme gerektirdiğini düşünerek ileriki sayılarımızda, başka bir yazının konusu yapmak üzere, yaşanmış bir olayla yazımızı bitirmek isteriz. Üstelik bu olay, ülkemizin kısmen de olsa kültürel özellikleri itibarıyla ileri olan bir doğu ilinde yaşanmıştır. İlkokul öğrenimini devam ettiren öğrencilerin sınıfına yeni öğretmenleri girer ve öğretmen öğrencilerle tanışmaya başlar. Tek tek isimler, soy isimler vs. öğrenildikten sonra öğretmen öğrencilere kaç kardeş olduklarını da sorar. Öğrencilerden biri öğretmenin kaç kardeşiniz sorusuna: "Öğretmenim kızlarla birlikte mi kaç kardeşiz" der. Varın gerisini siz düşünün. □

GÖREVE NE KADAR SAHİP ÇIKIYORUZ

Değişim, dönüşüm, devrim "yaşama sevdalı yüreklerin" en çok kullandığı kelimelerdendir. Bunlara başkarnı eklemek mümkün. Doğru sonuçlara varabilmek için olaylar, olgular, şeyler somut gerçeklikleri içinde değerlendirilmelidir. Öncesi, sonrası, çevresi, iç yapısı vs. Devrim gibi bir iddia ile yola çıkanların "temenni etmek", "dinlemek" gibi bir tutumları olamaz, olmamalıdır. Bu hayatın pratiğine olan inançsızlığı ve tümitsizliği ifade eder. İçten içe bir kopuşun dışı vurumudur aslında. Zorunlulukların bilincine varıp onları değiştirmek için ya da olması gerekene çekmek için çaba sarfedilmelidir. Lenin, zorunluluk dünyasından özgünlük dünyasına geçişi, kapitalizmden sosyalizme geçiş olarak tanımlıyor. Burada yaşama dair bir pay çıkarılacak olursa eğer onlardan biri de şudur: zorunluluklar dünyasından özgünlükler dünyasına geçiş için adım atan insan "yeni" yi temsil eder. Yaşamı baştan aşağı örmek şüphe-siz kolay bir süreç değildir. Uzun

yılları kapsayacak zorlu ve çetin bir süreçtir. Yani somutu iyi kavramalı ve yaşamımızı ona göre şekillendirmeliyiz. Nasıl kapitalizmden sınıfsız topluma geçiş uzun bir dönemse yeni insanın oluşması da uzun bir süreci ifade eder. Ülkemizde verilen sınıf mücadelesini değerlendirirken eksikliklerinden, zaaflarından, yetmezliklerinden çokça dem vururuz. Eski solcularımız, eski tüfeklerimiz "yeni insan" a örnek gösterilebilir mi? Ya da ne kadar yenilenmiştir? Günümüzde bile ülkemiz devrimci hareketlerinin zorunlulukları yeterince bilince çıkardığını söyleyemeyiz. Doğru bir kadro siyaseti, doğru bir yönelim belirleyici bir noktada durmaktadır. Devrime gönül vermiş yürekler devirmeye önce kendisinden başlamalıdır. Önce kendimizi devirmeliyiz. Daha fazla okumalı, daha fazla araştırmalı ve herşeyi toplu bir sorgu arenasına çıkarmalıyız. Siyassal tercihlerin halen takım tutar gibi yapıldığı bir coğrafyadayız maalesef. Objektif, bilimsel değerlendirmeler yerine, aile-

mizin, arkadaş çenremizin tercihlerine göre şekillendiriyoruz. Böylesi bir tercih ve ayağa kalkış bilimsel bir temele oturtulmadığı müddetçe, karşısına dönmeye mahkumdur. Okun sivri ucunu kendimize yöneltirsek eğer bu yazıyı okuyan bütün yüreklerin kendi pratiğine bakması yeterli olacaktır. Sağlıklı bir ayağa kalkışın olmadığı yerde, sağlıklı örgütlenmelerden ve kurumlardan bahsetmek abez bir davranış olur. Kitlelerle bütünleşmek için ne kadar çaba sarfediyoruz? Mao ZEDUNG'un deyişiyle, bir insanın devrimci olup olmadığını anlamak için işçi ve köylü kitleleriyle ne kadar kaşnaştığına bakmak yeterli olacaktır. Yaşama ne kadar müdahale edebiliyoruz? Eğer bizler özgürlüğü "kendimiz ve dış dünya üzerindeki egemenliğimiz" olarak tanımlıyorsak, yeninin temsilcileri olarak ne kadar özgürüz? Yaşamımıza bakalım; duygusal ilişkilerimize, aile ilişkilerimize ve mücadeleye içindeki yerimize. Yeni insan gibi davranabiliyormuyuz? Açık davranırsak eğer cevabımız

hayır olacaktır.

Değişim ancak yaşamın kalbine bütün benliğimizle akabilmekle mümkündür. Dışa karşı yeni fakat yaşamımızda eski isek, yaşamı değiştiremeyiz. Bizler yaşama karşı duruş noktasında çoğu zaman tutuculaşp gericileşebiliyorsak çok da yakınmaya hakkımız yok aslında. Mücadele içinde görünüp benliği ile kavgaya atılmayanlar geleceği nasıl kurabilir? Kendi sanal sorunlarımızla, bunalmalarımızla yaşamı ertelemeye hakkımız var mı? Kitlelerin sezgileri kuvvetlidir. Kitleler kim ne kadar güveneceğini, kiminle nereye kadar gidebileceğini iyi bilir. Savruk durarak, sürekli veriyi dillendirip pratik olarak adım

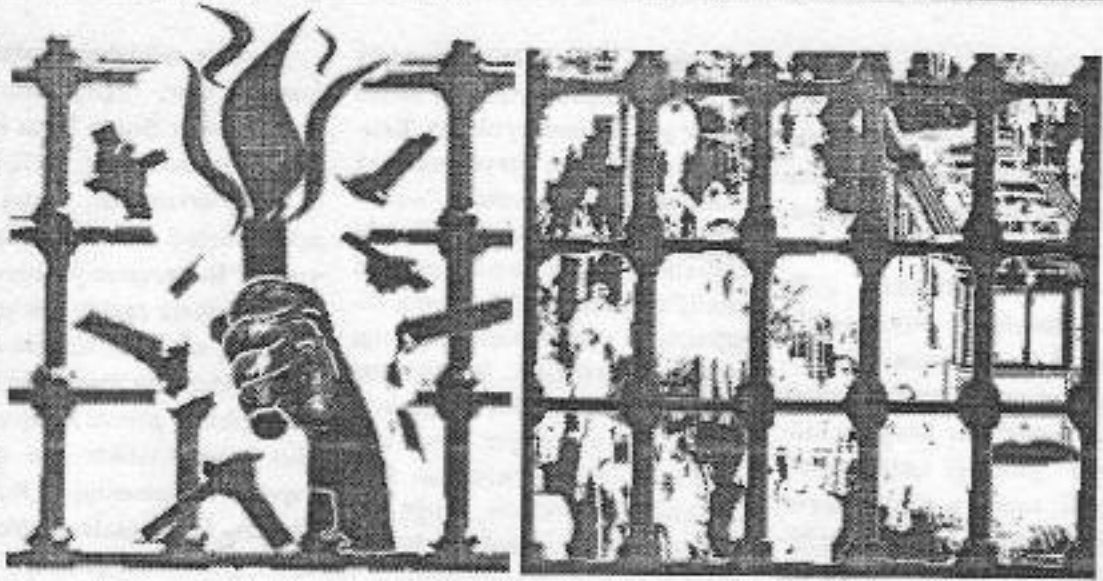
atmayarak, kitlelerle aramızdaki uçurumu derinleştirmekten başka hiçbir şey yapmamış oluruz. Kendimizi tatminden öteye geçemez pratiğimiz. Tabiri caizse "solculuk" oynamış oluruz. Dolayısıyla bizlerin nitelikli olması genelin niteliğine yansıtacaktır. Kendi zaafalarımıza yönelmeden, yaşamın kalbine yürüyüşte benliğimizi koymadan sağlam bir ayağa kalkış gerçekleştiremeyiz. Onun için önce kendimizden başlamalı. Önce kendimizi yıkmalı... çoğu zaman yürüyüşün önünde en büyük engel yine kendimiz değil miyiz? Yine bizim kurumlarımız değil mi? Sorunlar, zaafalar bizden bağımsız değil. Bizler iyi olursak genel iyi olacaktır. Bizlerin niteliği genelin niteliğine yansıtacaktır.

Yaşama müdahale noktasında kurumlarımız, örgütlerimiz yolu ortaya koyar. Sonra bunu ete kemiğe büründürmek, geliştirmek bizim görevimizdir. Sorun gayet açık. Göreve ne kadar sahip çıkıyoruz? Bu sorunun yanıtı hakkı ile verdiğimiz zaman çok şeyi değiştirmiş olacağız. Günün çağrısı açıktır. Hepimiz zorunlulukları bilince çıkarıp göreve sahip çıkmak için daha nitelikli öne çıkışlar yapmak durumundayız. Bunu yaparken kendimizle, kurumlarımızla şiddetli bir çatışmaya girişmeliyiz. Hayatın her alanında güçlü bir alternatif, zaafaların üzerine gidebilen bilge yıkıcıları omuzlarında geliştirecektir.

UŞAK'tan bir okur.

ANALARIMA (ANILARIMA)

Yaramazlık yaptım yine	Ama görsen
Beni anlar mısın?	Ama bilsen
Yok	Nasıl çırpınıyor
Komşunun camını kırmadım.	Yeniden doğmak için bizim dağlarda.
Kendime yaptığım umudu kırdım,	
Tek taptığım umudu...	Evet, kavga ettim
	Bizim mahalledeki umutla.
Çocuk değil miyim?	Çoktandır uğramıyor bize.
Elma şekeri benim hakkım değil mi?	İnsanları sevdim dediğin gibi
Param yok,	Ama bütün düşüncelerini sevemedim,
Onurumu satmadım,	Kızma
Ruhumu da...	Yaramazlık yaptım yine.
Elma şekeri bensiz kalsın.	Büyüdüm..
Yaramazlık yaptım yine	Beni anlar mısın?
Beni anlar mısın?	Annem olur musun?
Bir kız sevdim bizim dağlardan değil	

H
A
P
İ
S
H
A
N
E
D
E
NH
A
P
İ
S
H
A
N
E
Y
E

MektuplaR

● Murat Baştuğ

1 No'lu F tipi Hapishanesi C-4-78 Sincan / Ankara

MERHABA

El tetikte şafak atarken, güneşin kızılığını seyre durmuş, geleceğin düşünüyün kuranların yürek sıcaklığıyla selamlıyorsunuz sizleri.

"Umut kundaktaki bebeğin yastığına işli." Gün be gün gelişip serpilmektedir. Gidenlerimizin bizlere bıraktığı miras yaşam pınarımızdır. 17'lerimizin zamansız gidişi bizleri derinden üzdü. Biliyoruz ki bu, sınıf mücadelesinin bir yasası ve gerçekliğidir. Bizi üzen yığıtlerimizin acizce ve kahpece bizden alınmasıdır. Onlar ne ilktiler ne de son olacaklar kavgamızda. Onların yerlerini doldurmak kolay olmayacak.

Ancak bizler Caferleşmek, Okanlaşmak, Ökkeş ve diğerleri gibi olabilmek için biliminizin yol göstericiliğinde daha da çok çalışacağız.

24 Nisan'da toprağa atılan tohum çeliğe verilen su onların çabalarıyla bu günlere taşındı, belleklerimiz de yer edindi. Engels "sağlıklı bir parti süreç içinde bazı şeyleri terleyerek atar" demiştir. Çelikle yoğrularak bu günlere gelen bir geçmişimiz var. 17'lerimizin aramızdan ayrılışı yolumuzda bir büküntüdür. Geçmişimizden ve de onlardan aldığımız güçle bu büküntüyü de sağlıklı bir şekilde aşacağımıza olan inancımız tamdır. Onlar nezdinde tüm gidenlerimizin anısı öntünde saygıyla eğiliyor,

onlara layık olacağımıza bin kez daha söz veriyoruz.

Özgür Düşün'ün Eylül-Ekim sayısında "Hapishaneden Hapishaneye Mektuplar" adlı bir köşenin de biz tutsaklar için ayrılmış olduğunu gördüm. Ben de bu köşeye bir katkıda kendime görev bildim. Bizlere Özgür Düşün'den bir yer ayırdığınız için sizlere teşekkür ediyorum.

Devrimci tutsakların F tipi tecrit koşullarında yaşadığı sorunları Özgür Düşün çalışanları ve okurlarıyla paylaşmak bu vesileyle daha da kolay olacak. Ben de yaşadığımız iki sorundan bahsedip, Ölüm Orucu'nda aramızdan ayrılan yoldaşlarımızın ailelerine ölüm yıldö-

nümleri nedeniyle göndermek istediğimiz kartlar cezaevi disiplin kurulunca "Örgüt propagandası ve Ölüm Orucu'nu övücü nitelikte olduğu" gerekçesiyle "sakıncalı" bulunarak imha edilmiştir.

Yine bir diğeri aynı koridorda yan hücrelerde kalan iki arkadaşımızın gelen görüşçüleriyle tanıştığı halde görüş esnasında bir hafta önce olmayan bir uygulama keyfi bir tutumla "kişinin inisiyatifiyle" uygulanmış, gelen görüşmecilerin yan yana olan kabinlerde iki ayrı tutsakla görüşmeleri engellenmiştir. Bunlar ve daha buna benzer birçok keyfi uygulama artarak devam ediyor. Yapılan bu keyfiliklerin açıklaması olarak da "yeni" çıkan yasalar dayanak olarak gösterilmekte. Geçmişten bugüne hapishanelerde yaşanan sorunlar tecrit ve yasalarla daha da ağırlaştırılarak devrimci tutsaklar teslim alınmaya çalışılmakta. Dahası "disiplin cezası" adı altında dış dünyayla tek bağlantılarımız olan mektup, dergi, gazete vb. haberleşme imkânlarımız da elimizden alınmakta. Ancak dününden bugüne devrolan bir gerçeklik var ki o da her ne koşulda olursa olsun, devrimci iradenin teslim alınamayacağıdır.

Dün nasıl ki bu irade zorlukların üstesinden geldiyse bu gün de yine, direnerek bunların üstesinden geleceği aşikardır.

Bu defalık, ilk olmasından dolayı mektubumu burada bitiriyorum.

Gelecek sayılarda sizinle bir aksilik olmadığı takdirde daha uzun birlikte buluşmak umuduyla.

Sizlere tüm içten devrimci coşkumuzla sevgi ve selamlarımızı iletiyorum.

Hoşçakalın.

17'lere Dair

Bilirim zordur Haziran'da ölmek
Hasada duran toprak coşkudur şimdi
Günü geldiğinde yeşetecektir tohum
Emek verilmiş utandırmaz adamı
Ancak hasrettin bir damla suga

Ancak suyla değil, kanla sulanır toprak
Düşer en umulmaz bir anda çiğitler
Ulaştır fidanın köküne
Hasretine, son verirler toprağın
Başağa tengini verendir onlar

Düştükleri yerde toprak catat bedenlerini
Kök salarlar derinlere
Yeniden doğarlar çoğalarak
Kış bahara çevirirler kardelenec
Arıya bal özü veren çiçektir onlar

İrmak boylarında oynayan çocuğun
Gülüşiünde saklı gülüşleri
Yaşarlar coşkun baharı güreğinde
Muştular ışıldayan gözlerinde umudu
Denize ulaşanlardır onlar

Ateşler yakılır meşdanlarda
Aydınlanır karanlıklar bir bir
Emek verenlerin günüdür bugün
Oranın çekicinin sesi gankılanır her yanda
Düğünler kutulur dağlarda
Halaya dutanlardır onlar

Hecep günü de gelip çatır
Yükselebilir sesler köyden kente
Cenge durur on gadesinde çiğitler
Yıkılacaktır zorbanın saltanatı
Mavzerinde mermidir onlar

Murat Baştuğ/ 27 Ekim 2005

● Barış Akkuş

I No'lu F tipi Hapishanesi C-82 Tekirdağ

Merhaba;

Ben "Hapishaneden Hapishaneye Mektuplar" köşesi vesilesi ile sayfalarınıza, sizlere konukluğa geldim ve kuşkusuz, bu konukluk da oldukça önemli olan toplumsal sorunlara dair duyarlılığımızı artırmak adına.

Egemenlerin amaçları için toplumun tüm kesimlerinde yaratmaya çalıştığı duyarsızlığın ve "kanıksatmalara" karşın özellikle derginiz "Özgür Düşün" önemli bir misyon yüklenmekte. Bu duyarsızlık ve kanıksatmaların bir boyutu F tipi hapishaneler olsa da genelde tüm toplumda yaratılmaya çalışılan; gerçekçi olmayan, kıyıdan köşeden bilgi bombardımanı var.

Tekrardan belirtmem gerekirse bu bilgi bombardımanına karşı gerçekçi bilgi paylaşımının önemli bir görevini üstlenmiş bulunmaktasınız. Ne güzel!

Ben gündemin sıcaklığından ve öneminden kaynaklı Şemdinli olaylarına değinmek istiyorum. Şemdinli'de yine o "bilinenler" tarafından yaratılmaya çalışılanlara dikkat çekmek istiyorum.

Kuşkusuz bu tür yaşananlara ne bizler ne de toplum yabancı değiliz. Yaşananlar, Gazi, Sivas vs. katliamlarının bir devamıdır. Onlardan bir yönüyle ayrılan ise Şemdinli'deki saldırıyı yapanların bizzat halk tarafından ele geçirilmesidir. Halk tarafından su-

çüstü yakalanabilmesi başarısıdır. Kuşkusuz yine bir gerçek ki halka yapılan her türlü saldırının amacı zaten açıktır bizler için. Biraz insan olabilen herkes için de açıktır. Bilinçlerde o yönlü bir berraklık tam olarak sağlanmasa da toplumda yaşayan her vatandaş gerçek sorumluları bilmektedir.

Dikkat edilir ise bilinçlerde tam olarak sağlanamayan berraklık dedim. Maalesef birileri tarafından (ki bilinen birileri); her açık kontra saldırıyı bütün açıklığına rağmen, bir süre sonra unutturulmakta. Böylece "suçüstü" yapılan olaylar dahi, bir süre sonra gündemden düşürülerek failleri gayet rahat dolaşabilmektedirler.

Zaten egemenlerin amacı toplumu ve ezilen yığınları sindirmektir. Hakkari'de olanlar ise Kürt sorununun ciddiyet ve öneminden kaynaklı, bölgede yaşananların son bir halkası sadece. Daha önce de Van'da cenazeye katılanlara dahi ateş açılmış, bir insanımızın yaşamına son verilmiş; Mardin'de yine 12 yaşındaki küçük bir çocuk örgüt mensubu diye babasıyla birlikte katledilmiş, Hakkari'de bir süredir belediye binası ve çevresine bombalar konulmuştu. Hiç uzağa gitmeden son 6-7 aydaki bir süreçte yaşanan acı gerçeklerimiz bunlar. Kamuoyunda, özellikle son Şemdinli olayından

sonra, Uğur Kaymaz'ın katledildiği olay bu yaşananların en dikkat çekenini olmuştu.

Peki gündemdeki Şemdinli olaylarında sıkça söylenenlere bakar isek: "Bağımsız yargı" dedikleri şimdiye kadar ne yaptı?

Uğur Kaymaz olayında sadece "soruşturmadaki" polislerin görev yerleri değiştirilmişti ve yine komisyonlar kurulmuştu. Bölgeye birçok kez değişik "yetkililer" gitmişti.

Bunları, sahte gündemler yaratarak unutturulmaya çalışılan ve hafızalarımızı silikleştirmeyi amaçlayanlar olarak tekrardan hatırlatmada fayda gördüm.

Aslında halkla bütünleşemeyecek olanların, sistemi ayakta tutma çabaları olan bu tür kontra saldırılar, acizliklerinin bir örneği. Oysa ki bu tür kontra saldırılar eski klasik yöntemleriyle yapıldığından gayet teşhir olmakta. Daha ne olsun; Şemdinlililer, Jitem görevlilerini ve bir itirafçıyı yakalayıp güvenlik güçlerine teslim ettiler.

Yine olayların seyrine baktığımızda ne kadar basit ve aciz bir durum. Yaşar Büyükanıt, olayların hemen akabinde yakalanan Jitem görevlisi için "İyi bir askerdir" ifadesini kullanmıştı. Oysaki "bağımsız yargıdan" dem vurulan bir sıcaklıkta, böyle ifadeler oldukça sırtıtmakta. Ordunun en üst yetkililerinden

birinin bu şekilde bir açıklama yapması olayların nasıl sonuçlanabileceğinin de bir göstergesidir aslında.

Muhafiz olan ilerici kurum ve kuruluşlar demokratik haklarını kullanmalı ve "bağımsız yargı"ya havale dilen Şemdinli olayının peşini bırakmamalıdır. Bir iki eylemlilik ile kalınmamalı. Özellikle yapılan "iyi askerdir" beyanlarının, burjuva hukukuna sığan bir yanı da olamadığından her türlü yasal haklar sonuna kadar kullanılmalı. Daha yangının başında yapılan bu tür açıklamalar Jitem elemanlarının yaptığının meşrulaştırılmasıdır. Tüm demokrasi güçleri yaşananların ciddiyet ve önemi iyi görmeli, gerçek demokratlık, ilerçilik sınavını vermelidir. Kürt halkı özelinde yaşananlara sessiz kalınmamalıdır.

Toparlayacak olursam; demokratik haklarımızı kullanmayı bilmeliyiz. Meşru haklarımızı kullanmalıyız. Süreç iyi izlenmelidir. Yapılan kontra saldırıların, sahiplenilmesine-meşrulaştırılmasına dönük her beyan suç duyurusu vs. girişimler ile protesto edilmelidir.

Aksi taktirde olayın vahametine bakarak, gerekli tepki verilmez ise "kanıksama" politikası başarı kazanır. Yeni Şemdinlilerin yaşanması uzun sürmez-sürmeyecektir.

Tekrardan sizleri ve tüm derginiz okuyucularım buralardan kucaklıyorum, öpüyorum.

Sizlere, "kanıksatma" politikalarına karşı verdiğiniz mücadelede başarılar diliyorum.

Anlayabilmek,
Anlayamadık bir türlü birbirimizi
Barışamadı insanoğlu bir türlü.
Merkeze koydu birçoğu kendini
Kimse pay vermedi kendinden,
Oysa büyük paylar gitmekteydi.
Ardı sıra gidiyordu içimiz
İçimiz; bizi biz yapanlarımız;
Bağlılığımız
Sevgi ve bütünlüğümüz
Ve de dolu dizginliğimiz
Kısacası bizi biz yapanlarımız.
En olmazlarımız
Yitiriliyor bir bir
Her toplum, her medeniyet
Ve de her din, her ulus
Kendince pay vermeme
Oysa bir dünya, aşınmakta
Aşıyor kendini en güzellerimiz

Oysa görülüyor, en güzelliğimiz
Ve de görülmeli
Görülüyor bunca olana karşın
Ve de görülmeli.
Görünüyor bunca olana karşın
En bağı yanımız, sevgimiz, insaniyetimiz,
Bir dev kendini buluyor
Kendinden emin, kendini bilerek
İnsan olana bağlandık
Ve böylece daha da güzellik doğuyor ya,
Yolumuz karanlık ve biz aydınlık isek;
Kuşan bütün gereçlerini
Ve de kendini kuşan
Bütün benliğini ayarla zamana en iyisinden
Bütün sebatını ve de bahtıyarlığını
İlmik ilmik buldur zamanla
Sana verdiğim budur ey dev adam
Yüreği kocaman, yolun açık olsun.

Barış Akkuş

Felsefeyle Düşünmek**AŞK ÜZERİNE**

Aşk cesarettir çünkü yaşamı bağtan sona sarsabilir, buna hazır olmayan aştan kaçır. Aşk kendini koşulsuz vermektir. Ama bir kendin varsa. Aşkın hesapla... planla... programla ilgisi yoktur. Aşk çıkar gözetmez bir ilişki biçimidir. Orada vermek götürmek değildir. Hele küçülmek hiç değil. Aşkın karşılığında kaç gram sevileceğinin hesabı yapılmaz. Hesap yapılan gerde aşk kirlenir.

ZOR günlerden geçiyoruz. Yıkım, parçalanma, yabancılaşma, insansızlaştırma hemen her yerde. Bugünlerde aşkı yazmaya ne gerek var diyenler olabilir belki... Oysa tam da bugün, dünyayı daha insani kılma mücadelesinin bir ayağı aşkı insani kılmaktan geçiyor.

Egemenler, toplumu denetim altında tutmak için; topluma, burjuva, feodal kavramlarla düşünmeyi benimsetir. Kavram tasarımı ele geçirilen kişi bilinçinde olmadan sistemi yeniden üretir. Üstelik bu saldırı doğrudan değil dolaylı biçimlerde olur. İzlenen filmde, okunan romanda, söylenen şarkıda durmaksızın ideolojik yüklemeler yapılır. Aşk da bu saldırıdan pa-

yını alır kuşkusuz. Bir kavram insani özünden yoksunlaştırılıncaya, insan karşıtı olur. İnsan karşıtı olmak, insanın türsel varlığını estetik, kültürel, birikimsel anlamda geriletmektir. Aşka gelince, aşkla ilgili kitaplar, şiirler, şarkılar yazılıyor, filmler çekiliyor... Kimi zaman birileri üzerinden kimi zaman kavramsal tartışmalarla gündeme sıkça aşk getiriliyor. Oysa yüzeydekilerin altı eşelenince, birbirinden ayrı aşk anlayışlarının odağında insani olmaktan çıkma toplanıyor. Kimileri aşkı bir çeşit algı yitimine yol açan hasta olma durumu olarak belirlerken, kimileri aşkı yalnızca cinsel haza indirgiyor, kimileri de anlamsız, belirsiz, saçma olarak tanımlıyor.

Öncelikle aşkı "çok sevmeye"den ayırmak gerekir. Aşkın

doğası iki kişi arasında olmayla ilgilidir. İki ayrı bedende bir olabilmektir. Tabii erek olarak "bir" olabilmeyi koymak, taraflardan birinin kişiliğinin silikleşerek diğerinin uydusu durumuna gelmesi değildir. Bir başkasında kendini, kendinde de bir başkasını yaratmaktır. Aşkın nesnesi bir başka öznedir, bu özne de diğerine göre nesnedir. Böyle olunca bir cisme aşık olunmaz. İş, araba, arkadaş, dava olsa olsa sevmenin konusu olabilir, aşkın değil. Aşkın içinde adanmışlık, tutkuyla bağlanma duygusu öne çıkar. Bu adanmışlık ne iyiliktir ne özveridir. Yalnızca kendini karşılıksız bırakıştır. İnsan yalnızca aşkıta kendini sürüklenmeye bırakır. Buna göre aşk sonuçlarına göre tasarlanamayan, sonuçları göz önünde tutularak gerçekleştirilemeyen şeydir.

Öte yandan aşkın içinde belirsiz bir yan da bulunur. Aşkın temelinde olan hoşlanma duygusu tüm içeriğiyle, seçikçe ortaya konamaz. Aynı ortamda, yaklaşık aynı koşullarda neden birinden değil de öbüründen hoşlanıldığına açıklamasında girilemeyen bir yan hep kalır. Kimi zaman bir mimikle, kimi zaman bir sözle, kimi zaman bir bakışla başlar hoşlanma. Ancak hoşlanma temelinde kalan aşk körelmeye yazgılıdır. Bir dönem hoşlanma artarak tutkulu bir biçime dönüşse de, eşler birbirlerine başta estetik, kültürel olmak üzere değişik katkılar sunmadıkları ölçüde söntümlenir.

Aşık kişi dünyaya başka bir algıyla bakar. Bu algı kuşkusuz dünyaya toz pembe bakmakla ilgili değildir. Egemen sınıfların aşkı, sünepe, tutuk bir duygu gibi göstermelerine karşı aşk bir diriliş alanı olmalıdır. Karşında duran

aynı dünyadır belki ancak değişen iç dünyadır. Aşk, dışarıya sirtını çevirip iki kişilik dünyada mutlu olmak hiç değildir. Tersine her gün tazeliyle yaşama sarılma çağrısıdır. Bütün insan sorunlarını yok sayan aşk, mutlu aşk olamaz. Bu yüzden Aragon, sömürünün var olduğu bir dünyada "mutlu aşk yoktur" der.

Her şeyden önce aşk bir değer yaratma, anlam katma alanıdır. Aşk bir kültür alanıdır, bir değerler alanıdır ve değerler diyalektiği üzerine kurulur. Bu yüzden aşk bir yaratıcılık ortamıdır. Yaratıcı her aşk başkadır, biri öbürüne benzer, biri öbürüne örnek oluşturmaz. Doğrudan doğruya, düşünen, hisseden, eyleyen bilinçli insanın edimidir. Aşkta anlam katma şöyle olur. Sevdiğin senin için, diğer tüm insanlardan ayrıksı durur. Aşkın içindeki abartma da burada açığa çıkar. Sen sevdiğine öyle bir gözle bakarsın ki, o senin için dünyanın en güzel kadını ya da erkeği olur. Aslında sen de bunun olgusal olarak böyle olmadığını bilirsin ama sevdiğine yine de böyle görmek istersin.

Aşkın kapsamında cinsellik vardır ancak bu cinsellik, insanlaşmış cinselliktir. Değerlerle birleştirilmemiş cinsellik, aşkı ilkel kılar. İlkelden kasıtlı sözümüz doğal bir varlık olarak insanın hayvansal yanını işaret etmeye yöneliktir. İnsani olmak, doğa içinde doğal olmayı, kültürü yaratmakla ilgilidir. Yalnızca hayvansı edimlerle, haz almak için yaşanan cinsellik aşkı karşılayamaz. Aşkın içinde cinsellik vardır ancak aşk, doğal ilkel yanıyla ayakta durmaz. Eşine değer katmayan kişi, birkaç ilişkiden sonra doyuma ulaşır yeni eşler peşine düşer,

hayvansı biçimde cinselliğini yaşar. İlkel yanda nesnenin estetik yanı hızla tükenir. Aşkı ayakta tutan insani, kültürel yandır. İlkel yanı öne çıkarılmış aşk "cinsel özgürlük" diye insanı, insanı değerlerden uzaklaştırır. Buna göre aşk içinde doğal öğeler içermesinden daha çok kültürel öğeler içerir. Kendi kendinde bilincinde olmayan, dolayısıyla toplumsallığının bilincinde olmayan her kişi insan toplumuna körü körüne katılır. Bu rasgelecilik aşk alanında da belirir. Cinsel yasakların kalkması aşkın kolaylık yüzünden değer yitimine sebep oldu. Cinsellik yakın oldu, hazır oldu ve basit bir işleve indirgendi, tam tamına anlamsız olup çıktı.

Aşkta kişiler gizlenmez. Birbirlerini oldukları gibi görürler. Bu gelişmemiş tırlı yanların da ortaya çıkması demektir. Yokucudur aşk bu nedenle. Beğenmediğin ne varsa kırar geçirir. Aşkın yaratıcılığı o noktada belirginleşir. Kırar... Döker... Onarır... Sarar... Sarmalar, yeni bir insan yaratır.

Aşk bütünüyle uyum değildir. Aşkın içinde anlaşmazlık, çatışma da vardır. Dahası çatışmaları dengeleyen uzlaşılardan olduğu ölçüde aşk alevlenir. Her şeyin süt liman yaşadığı, durağanlığın egemen olduğu bir aşk yaşantısı zamanla aşınır. Çelişkiler aşkın da dinamiğidir. Ancak aşkın içindeki uzlaşabilir çelişkiler doğru ele alınmazlarsa uzlaşmaz karşıtıklara dönüşebilir. Bundan kaçınmak ancak anlayış göstermekle olanaklıdır. Karşıdaki insan sezişiyle, algısıyla, düşünüsüyle bambaşka biridir, kendini onun üzerine yıkmak hakkın olamaz. Aşkta anlayış göstermek için saygı gerekir. Anlayış gereği ödün verme, bir küçülme

ya da alçalma olarak nitelenemez.

Aşkta hiçbir kesinlik yoktur, onda önceden belli hiç bir şey olamaz. Aşk bu yüzden rastlantısal yaşanmamalı. Bir günü diğerine benzeyen aşk tekdüzeleşir. Bir süre sonra duygular verimsizleşir. Aşk bir güvence alanı değildir. Hiçbir şey sonsuza kadar sürüp gitmez. Alışkanlıklar ve özensizlikler aşkı öldürür. Aman bozulmasın aman incinmesin duygusu ortadan kalktı mı aşka erimeye başlar. Duyguları canlı kılacak, aşkı besleyecek bir pınarın olması gerekir. Bu pınar ortak bir emeğin olmasıyla ilgilidir. Aşkın güzelliğini yaşamak için samimi bir emek gerekir.

Aşk, toplumumuzda çeşitli tepkilerle karşı karşıya kalıyor. Övgüye değer özlemi çekilen bir duygu olarak görebildiği gibi, ömür tüketen yürek yakan olarak da olabiliyor. Sistemin aşk anlayışı temelsizdir. Kişiler iki kişilik dünyalarında hiç bitmeyecek bir güzelliğin düşünüyü kurarlar. O düş öteki insanları barındırmıyorsa bir gün mutlaka biter. Aşık olduğunu söyleyen kişi öteki insanlara sevdiğinden farklı davranıyorsa o duygular kısırdır... Güzellik doğuramaz ve bir gün mutlaka biter. Toplumumuzda aşka karşı çıkıldığı da çokça olur. Çünkü aşk yerleşik ahlakı doğrudan karşına aldırır bir etki yaratabiliyor. Böyle olunca topluma belli bir düzen verme çabasında olanlar aşka yasak koyabiliyorlar.

Aşk cesarettir, çünkü yaşamı baştan sona sarsabilir, buna hazır olmayan aştan kaçır. Aşk kendini koşulsuz vermektir. Ama bir kendin varsa, aşkın hesapla, planla, programla ilgisi yoktur. Aşk çıkar gözetmez bir ilişki biçimidir. Orada vermek yitirmek değildir. Hele küçülmek hiç değil. Aşkın karşılığında kaç gram seveceğinin hesabı yapılmaz. Hesap yapılan yerde aşk kirlenir.

Aştan söz etmek istiyorsak bizi insanlaşma sürecine girmekten alkoyan bütün bu köhnemiş yargıları bir yana atmaya başarabilmek zorundayız. Kişiliği gelişmemiş, estetik bilinci gelişmemiş, insani kültürel birikimi sağlamamış kişi aşkı yaratamaz. Yeni bir dünya kurma düşünüyü ancak aşkla kendini yeniden var edebilenler gerçekleştirebilir. □

OKUYAN BİR İŞÇİNİN SORULARI

Kimler kurdu yedi tepeli Thebe kentini?

Yalnızca kralların adları var kitaplarda.

Krallar mı taşıdı o koskoca kayaları?

Onca kez yıkılan Babil'i yeni baştan

kimler onardı, kimler kurdu?

Ya altın yıldızlı Lima'nın;

hangi evlerinde yaşardı yapı işçileri?

Çin Seddi'ni örüp bitirdikleri gece;

nereye gittiler dersiniz duvarcılar?

Ya Roma'nın o görkemli zafer anıtlarını,

kimler dikti, kimlere karşı bu kutlama?

Ünü dillere destan Bizans'ta,

saraylarda mı yaşardı bütün halk.

Efsane Atlantis gömülürken sulara;

Seslendiği köleleri değil miydi

boğulanların?

Genç İskender Roma'yı fethetti,

tek başına mı başardı bunu?

Ya Sezar Galyalılar'a saldırırken;

bir aşçısı da mı yoktu yanında?

Filosu battığı akşam İspanyالی Filip,

ağlamış derler, yok muydu başka hiç

ağlayan?

İkinci Frederich Yediyıl Savaşları'nu

kazanırken,

Kim kazandı ondan başka?

Tarihin her sayfasında bir zafer;

Kimler hazırladı zafer aşını?

Her on yılda büyük bir adam,

peki kimler ödedi giderleri?

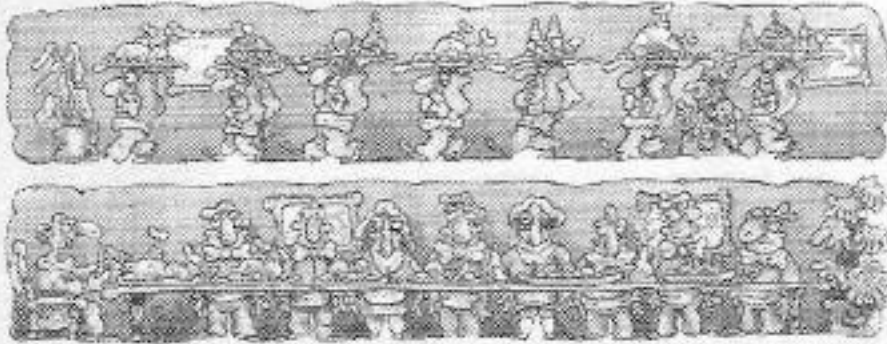
İşte yazılan bunca olay

Ve sorulacak bunca soru...

BERTOLT BRECHT

DURUN! COĞRAFYANIZI ZEN YAKMADIM...

● Süleyman KABAALİ

*Birbirini sevmeyen ama
Öldüklerinde birbirlerine
Otopsi yapan şehirler sevdim**

Gündüz, gece, akşam. Sabahın ilk saatlerinde. Belki akşam üzeri beşte. Belki de önüne hiç bir sayının getirilemediği bir saatte... İçeride ve dışarıda. Yani akrebin çay kaşığı, yelkovanın sigara olduğu durumlarda. Yaşarken ölürken yaşamla ölüm arasında dururken... Yani saat karanlığı aynı geçiyor türünden durumlarda... Çay, adaçayı, yarım adaçayı... Bir tarafı Türk bir tarafı Yunan adası çayı. Kaçak çaylar ve yasal çaylar ve Türk çayı ve Kürt çayı... Çok uluslu çaylar!

Zaman sallama çay samimi-yetsizliğinde!

Belki siyaset, belki bir bardak demli çayda boğulmaktayız.

Ankara, İstanbul, Hatay, kazağevrek simitler. Kimliği tartışılan simitler, reddedilen inkar edilen simitler. Simitler, simitler... Simitler yetişiyor imdadımıza çıkıyoruz karaya. Üşüyoruz!

Maltepe, Samsun, Birinci ya da farketmez markalı sigaralar. Isınıyoruz, kuruyoruz. Ve biraz daha çay... Çaycıl zamanlarımız, yüzümüzde sabır...!

**Teoride: Sıfık
Pratikte: Açlık**

Salı, Cumartesi, Çarşamba yahut inanç yahut yeşil. Her gün yürüyoruz yanmış bir kentin ortasında. Ve küsmek bilmeyen fikirler taşıyoruz suya benzeyen. Karanlık mahallelere aydınlık fikirler taşıyoruz. Ama arkamızda hep sivil giyimli bir kuşku! Kimileri paranoya diyor, kimileri doğru. Evet tabii ki paranoya. Suyla ilgisi olmayan bir kentte sualtı polisi gezebilir elbette(!) Ve yavaş yavaş evimize kadar iniyor yasal illegalite. Bir yalan ki duysa Allah utanır...

**Teoride: Demokratikleşme
Pratikte: İşkence**

Sanat, edebiyat, şair, şiir, fırtına seviyor kimileri. Kimileri sağanak yağış. Kimileri hani "yağmur yağsa da, "yağsın ama sigarada içebileyim" türünden koşulları se-

mesela. Allah'ın izniyle bizim oğlana sizin kızı pasaport istiyoruz diyor. Allah elbette uygun görüyor. Faşizm kısıyor nikahlarını. Oğlanın annesi henüz ismini telefuz edemediği bi ülkeyle evlendiriyor oğlunu.

**Teoride: Erotizm
Pratikte: Pornografi**

viyor. Korkuyor. Dergilerde takma isim kullanıp, normal hayatta milyon kere isim değiştiriyor. Ve ilham gelsin diye bekliyor şair arkadaş. Şairler, şairler... Takım elbiseli şairler, şairliğiyle övünen şairler. Hem mühendis hem şair şairler. Şairliğinden utanan, kaçan şairler. Bir gerçekliktir ki her gerçek gibi çırılçıplak dolaşır Adana'nın en işlek caddesinde, şair arkadaş Taha... İşportacı şair Taha diş fırçası satar bağıra bağıra. İnsanlar şiir okusun diye değil, et yerken dişleri daha keskin olsun diye. Taha kendi cesedine ağlayan güzel şair ve uzak arkadaş. Ve Zeki şemsiye satar yağmurlu havalarda, kendisi ıslanarak belki de ıslandığı için şair ve çirkin adam...

**Pratikte: İşçi
Teoride: Düşbilimci**

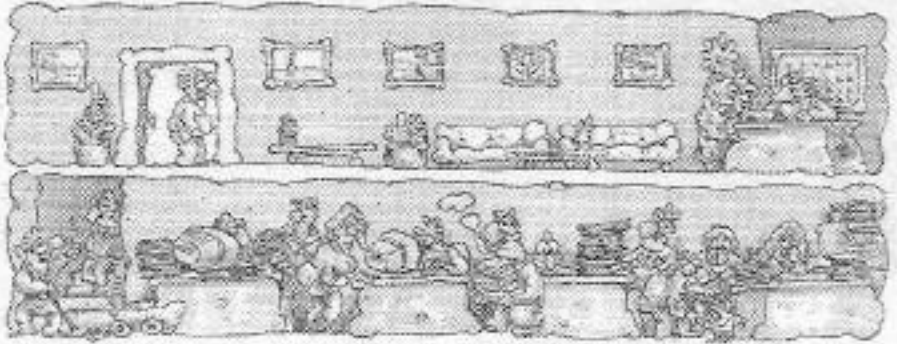
Modern sevda pazarları. Ülkeler, kadınlar, erkekler aşklar. Sevda alıp sevda satıyoruz. İnternet ve SMS yoluyla şiirler katlediyoruz. Güzde anlam aramalar bitiyor.

yor. Artık ne kızlar saçını örüyor ne de erkekler sakal traşı oluyor. Belki Aslı Kerem'i ölesiye seviyor ama Ferhat'ın jöleli saçlarına bakmadan edemiyor.

Aşk alıp, aşk satıyoruz!

Yeni bir sevdanın dilini yaratmak dururken, tutup eski aşklardan devrik cümleler alıp belki an-

Yürüyenler yürüyor. Şairler ve yine şairler. Şairliğinin farkında olan şairler. Şairliğinin farkında olmayan şairler. Bir şiir konusudur kendi memleketinde gurbet çocukları. Hep başkasının pantolonunu giyen, giymek zorunda kalan ama kendileri olmakta zorla-

latım bozukluğu yapmayacağımız bir aşka protez cümleler takıyoruz. Yani hiç gerek bile yokken aslında yamalı pantolon giyiyoruz. Ve elbette yaratığa benziyoruz yeni aşklarımız. Satılıyor ne varsa. Duygular, kavgalar ülkeler, aşklar. İki aile bir araya geliyor

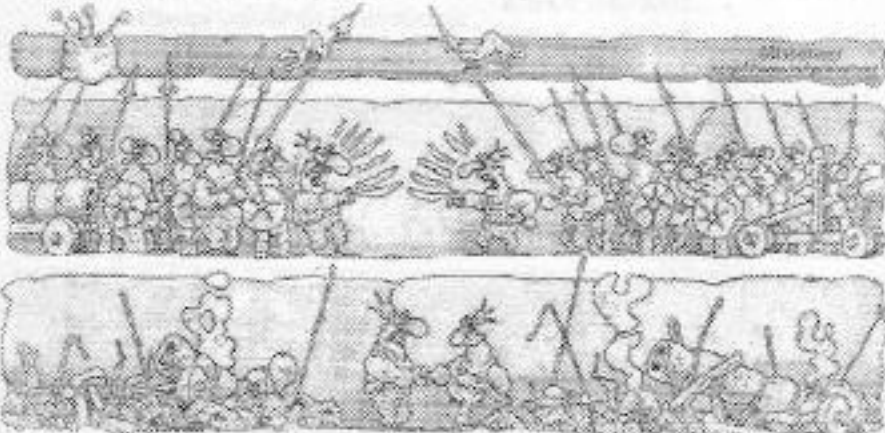
nan çocuklar. Üç beş anahtara sahip evsiz, annesiz çocuklar. Otelleşen evler, evleşen oteller. Hep gurbet, hep gurbet...

**Teoride: Memleket
Pratikte: Gurbet**

Neden eşcinseldir ayrıntıklar ya da düz yazı neden gerilladır. Şiir-se sosyalizmin adet sancısı. Sorular, sorular... Ve sorular bitmiyor. Kimileri soruları seviyor, sorulara cevap arıyor. Şiir yazıp şair oluyor. Şiir yazıp yalan söylüyor. Kimileri şiir yazıp, şair olmaktansa ölüp şiir oluyor.

**Pratikte: Ölüm
Teoride: Ölümsüzlük**

*Çınar DERİNİN otopsi şiirinden

! Burada kısaca içerinden bahsetmeye çalıştığımız Liberal Virüs, Özgür Üniversite Kitaplığı'na dahil olup Maki Yayıncılık tarafından, Fikret Başkaya ve Aynur Mert'in çevirisiyle dilimize kazandırılmıştır. Liberalizm üzerine, onunla bağlantılı pek çok kavramın da açılımını içeren bu kitabı tüm Özgür Düşün okurlarına öneriyoruz.

● Kitap tanıtımı

“Liberal Virüs”

Bu ay tanıtacağımız kitap, Samir Amin'in Liberal Virüs isimli kitabı. Liberalizmle ilgili pekçok kitap arasından, özellikle bu kitabı okumak için önerilir kılan, yazarın liberalizmi çok yönlü ve pekçok kavramla ilintili olarak incelemesi ve bunu oldukça derin bir bakış açısıyla yapması.

Kitabın alt başlığı, özellikle masum, özgürlükçü, "evrensel" bir dünya görüşü olarak lanse edilen liberalizmin, aslında beslendiği ve içinde barındırdığı temel yapının ABD Hegemonyası ve bunun yayılması fikri olduğunu

teşhir ediyor: Sürekli Savaş Ve Dünya'nın Amerikanlaştırılması.

İki bölümde inceleyebileceğimiz kitapta, ilk bölümde kavramsal tanımlar yardımıyla liberal toplum anlayışı, liberalizmin kökenleri ve günümüzde liberalizmin tehdit ettiği gerçeklikler inceleniyor. İkinci bölümde ise, liberalizmin en başından beri dünya ölçeğinde uygulanmasının yıkıcı sonuçları ayrıntılarıyla anlatılıyor: Krizler.

Yazar, iktisatçı olmasının verdiği kimliğe de dayanarak liberalizmi hem düşünsel, hem de bilimsel açıdan inceleyip, en başın-

dan bugüne durmadan yayılan bir virüs olarak niteleniyor. Özellikle bu virüsün antikorunu olarak nitelenen alternatifin (sosyalizmin) yokluğunda, git-tikçe güçlendiğini söyleyerek başlıyor söze Amin ve devam ediyor: "Olabildiğince az düzenlenmiş piyasanın gençleşmesi ve yaygınlaşması demokrasinin de gerçekleşeceği, piyasayla demokrasinin birbirini tamamladığı varsayılıyor... Ekonomi ve siyaset kerteleleri, kendi özel özerklik alanları olan ve aralarında diyalektik ilişkiler bulunan sosyal gerçekliğin iki vechesini oluşturmaz. Kapitalist ekonomi siyaseti belirler ve onun yaratıcı potansiyelini yok eder. Bu noktada en iyi örnek ABD'dir"

Egemen medyanın inandırmaya çalıştığının aksine, dünyaya ait hiç bir ülkeye liberal sistemin getirdiği demokrasi olmayacaktır. Bunun çok canlı örneğini halkın içine düştüğü kaos, katliamlarla Irak'ta, Afganistan'da ve on yıldan fazla süredir ABD işgalinde olan Kuveyt 'te görebiliriz.

Samir Amin'in vurguladığı bir diğer noktada liberal toplumların yaşam biçimini evrildiği temel noktadır. Amerikan toplumunun inandırılmak istenenin aksine eşitlik, hor görülen bir durumdur. Bunun tersi olan eşitsizlik, aynı zamanda liberal özgürlüğün vaat ettiği "başarının" da sembolü sayılır. Oysa eşitlik olmadan özgürlük bir vahşettir. Bu vahşet, tesadüfi değil, olağan bir sonuç olup tüm dünyayı da etkisi altına almaya başlamıştı. Özellikle Avrupa egemen kültür tüm eksikliklerine rağmen eşitlik ve özgürlük değerlerini birleştirmiş, bu da sosyal demokrat uzlaşmanın temeli olmuştur. Son süreçte ise, Avrupa bu süreci, Amerika modeli üzerinde yükseltip tartışmasız hayranlık uyandıran bu topluma ve kültürüne dönüşmesidir.

Kitap aynı zamanda, liberalizmin ayrıntılı tahlilini yapmakla kalmıyor, geleceğe ilişkin önermeler ve alternatifler de sunuyor. Yazar, bu alternatiflerini kapitalist ülkeler ve kapitalist olmayan ülkeler için ayrı ayrı sunuyor. Halkların enternasyonal birliğini inşa etmenin hayati önemi üzerinde de duruyor. Okuyucuya alternatifler üzerinden sorular da yönelten kitap, düşünmeye, tartışmaya okuyucu da katıyor.

Burada kısaca içerikten bahsetmeye çalıştığımız Liberal Virüs ,Özgür Üniversite Kitaplığı'na dahil olup Maki Yayıncılık tarafından, Fikret Başkaya ve Aynur Mert 'in çevirisiyle dilimize kazandırılmıştır. Liberalizm üzerine ,onunla bağlantılı pek çok kavramın da açılımını içeren bu kitabı tüm Özgür Düşün okurlarına öneriyoruz. □

SONSUZLUĞA YİĞİTLER

*17'lerin anısına
saygıyla...*

Şafak sökerken
geleceğe türkü söyleyerek
savurdu bedenini
on yedi barikal çiçeği
Kimi yalım gibi yürüyen
puslu kentlere
Kimi kar gibi tozan
eflatun dağların doruklarında

Dizelere deşdi yanık kanatları
Unutmayacak onları tarih
toprağın yağmur tadını
unutmadığı gibi
Her sabah bir zambak
açacak Munzur'da

Kenan ilinde Yusuf
Nil'in hırçın kollarında Musa
ve bir demet gerilla
Nepal'de, Dersim'de, Nijerya'da

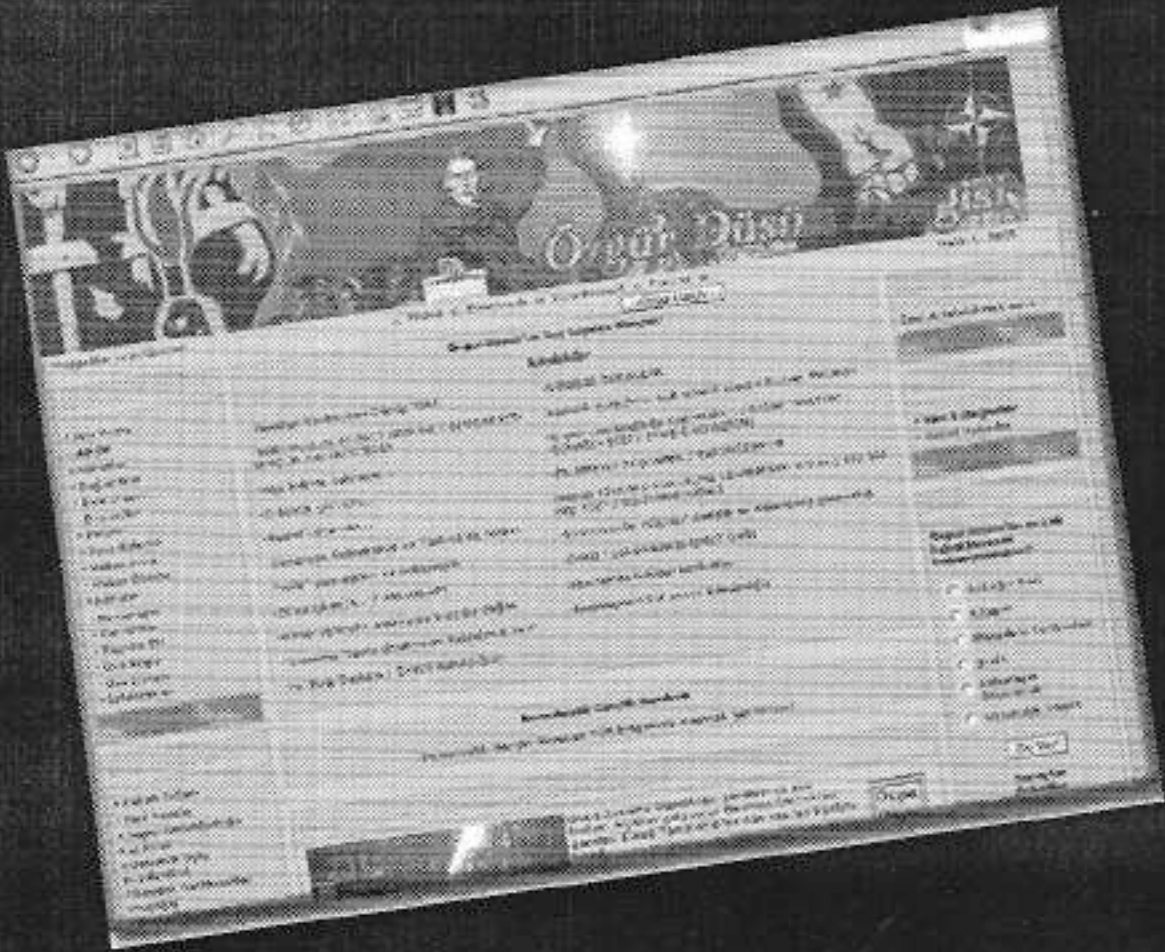
Elma çiçeklerini
talan ettiğinde paletler
haykıracaklar hep bir ağızdan:
Yüzünüz güneşten bir damla şimdi
Sesiniz kayalara çarpan sıcak
rüzgarlarda
Yaşasın acıların kardeşliği, yigitler
Yaşasın yamaçlardan bize el
sallayan sonsuzluk

Kan tadında bir ülkesiniz şimdi
damarlarımızda...

Bir Özgür Düşün Okuru

İNTERNET SİTEMİZ YAYINDA...

www.ozgurduusun.org

Artık Özgür Düşün'ü internetten de takip edebilirsiniz.

Ayrıca dergi arşivlerini görebilir ve güncel haberleri takip edip, haber ekleyebilirsiniz.

ÇİZ-DÜŞÜN?

Behiç Yalçın Ayrançioğlu

